

SOKOL AMERICKÝ

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JAN. 14TH, 1904, AT THE POST-OFFICE AT CHICAGO, ILL.

Ročník XXVI.

CHICAGO, 15. ÚNORA 1904.

Číslo 2.

REDAKČNÍ UVAHY.

Kdyby podle počtu novin a vydaných kněh mělo se skutečně soudit na vyspělost toho kterého národa, pak my v Americe jsme nejlepší na tom, jsme "pašáci". Podíváte-li se však věci trochu z blízka na zoubek, shledáte ku žalu svému, že celé spousty smetí vyloženo, vedle mnohých dobrých prací, v každém krámku a kněhkupectví. Ty dobré ale jdou málo na odbyť.

Měli jsme příležitost osobně přesvědčiti se minule o tom, jak vyučuje se soustavnému tělocviku na školách veřejných v městě Chicagu, v prostranných a vzdušných tělocvičnách i radovali jsme se tomu, že i se stanoviska hygienického mnohé zavedeno, o co vždy spolky tělocvičné usilovaly. Jedno jest jen s podivením, že na vzdor tomu roste dále dost dětí, které mají zkřivenou páteř, smáčkutý hrudník, aneb jiné úhony, ba co díme; trpí úhony ducha, jsouce prací přetíženy.

Jak jinak vypadá klouče čilé a červených, baculatých tváří, děvčátko zdravím kypící, když v té zimě a mrazu vzpomene si a sype trochu těch drobtů ptáčkům skřehlým a se ve sněhu batolícím, nežli kluk a holka surového vzezření, jež po těch zimou se tetelících opeřencích kusem ledu, aneb kamenem hází. Protože většina drobného ptactva jsou věrnými druhy a pomocníky farmerům a zahradníkům v boji proti hmyzu, neměli bychom jich v zimě si vzpomenouti?

Někteří z bratrů našich, dopisovatelů, stěžují si na "házenou do koše", jakoby hra ta poškoditi mohla vlastní naše cvičení. Pochybujeme o tom velice, jen na to se musí dbát, aby byl pořádek, šetřilo se svědomitě pravidel a náležitý dozor se vedl. Záleží pouze a výhradně jen na cvičiteli, dovede-li zjednat si kázeň, musí rozhodně sám nejlépe věděti, kdy ku hram se přistoupiti inuže a kdy ne, musí počítati s poměry a okolnostmi, pamatuje při tom, že hrou mnohdy u nás a mládeži naši získati se dá více, nežli mnohým cvičením na náradí.

Všeliké ty kluby a klubečky, jež tu a tam i bratři našich doznávají podpory, ba tvoří se a fedrují z našich kruhů, musí rozhodně dostati ránu v týl, nežli bude pozdě. V každém přece sboru najde se někdo, aby pozvedl hlasu varovného a přiměl členstvo ku včasnému zakročení. Ať členové, kteří takovým a podobným nesmyslům, jako "Kalifornští Zobáci" a p. holdují se rozhodnou, buď pro práci v užitečném sboru, aneb "činnost" v kloubku. V případě druhém ať dá se takovým hoším v čas list průvodní, nežli nakazí více jiných.

V mnohých případech difterie, když antitoxin v čas se dá, život mnohý se zachrání. Vynálezcem jeho byl lékař, jenž ochotně odevzdal jej veřejnosti a lidu. Jak jinak se vyjímá trust vyrabitelů tohoto záchranného prostředku, jenž vyhnal ceny výše, tak že dítě chud'asa na pospas smrti vydáno býti má. Toť bídáctví prvního stupně. Avšak tak děje se beztréstně v zemi této i s jinými vynálezy poctivých lékařů, již studují a pracují pro dobro lidu svého, vynálezy své ochotně veřejnosti poskytující, aby z nich pak lecjaký obmezený jinak chlap, těžil.

"Nezralé knihy jsou nebezpečnější nežli nezralé ovoce, špatné knihy záhubnější nežli nezdravé maso", tak prál Jungman. U nás však tak zvaná literatura centová, "žluté" čili sensační plátky a časopisy plné krváků, sensací a zpráv ze soudních síní, s obrázky i bez, hovící pouze chuti svého čtenářstva jsou záhubnější, nežli jakýkoliv mor. Mor ničí tolik a tolik lidí, můžete se před ním tam kde rádi uvarovati, však před záhubným vlivem takých plátků není vždy a všude ochrany, zejména když čte je nerozumná a vnímavá mládež. Jaké pak jsou následky, dočtete se denně.

Jistý Dr. J. A. Lewitt z "Eving koleje" v Chicagu vyprávěl minule baptistickým kolegům svým na "učení" shromáždění, že prý klasikové nemají se čisti, jsoutě prý plni nemravnosti a p. Tak Homer a Virgil obsahují prý věci necudné a celá trojanská válka není ničím jiným nežli povídáním o útěku jedné ženské s mužským. Odysseus byl prý takto dosti udatný chlapík, ale kousky s nymfou Calypso mohl si prý nechat. Celý obsah celého toho povídání byl, že klasikové se čisti nemají, za to ale více bible. Nemyslíte si, že tomu člověku přeskočilo některé kolečko — bible a mravnost, nebe a dudy.

Zdá se, že přišlo nyní v Americe do módy konati tak zvané dobročinné skutky hodně okázale. Tak Rockefeller snaží se dary universitám přetrumfnout Carnegieho a jiní ti menší, za to ale více ješitní, následují. Dobročinnost jest krásná věc, ale přestává jí býti v případech označených. Jeť věru snadno dnes dáti tolik a tolik tisíc na universitu, když zítra přirazí se na petroleji a vydělají se na tom lidu, kterému pomoc se předstírá, miliony. Jest pěkné na pohled, dá-li se zřídit někde knihovna, když na druhé však straně dělnictvo mé musí o každý cent se hádat a stávkovat, to není pěkné. Chtí pečovat o ducha lidu, když na druhé straně z něho mizu ssají, z těla i ducha jeho a po případě kapsy, toť přespříliš. Takovéto oznámky různě

ných dobrodinců stojí o cent více, ale ještě více centů přinesou.

Jak jsme se z různých pramenů dozvěděli, pozvány byly k tělocvičným slavnostem v St. Louisu všechny evropské organizace tělocvičné, jenom ne české Sokolstvo. Nechceme se rozepisovati o tom, či vinou se tak stalo, nechceme šířiti zlou vůli poukazováním na to, co a kým bylo opomenuto, poněvač domníváme se, že opomenutí nestalo se zúmyslně. Není však ještě pozdě — věc dá se snadno napravit. Předsedou výboru pro výchovu tělesnou jest ředitel tělocviku na školách newyorských, dr. Gulick. Kdyby Výk. Výbor Nár. Jed. Sokolské, jenž má k panu Gulickovi tak blízko, na sokolstvo české jej upozornil, jsme jisti, že by se tomuto pozvání dostalo, jako jiným organizacím. Jest však otázkou, zdali Sokolstvo české slavností tělocvičných na výstavě v St. Louisu by se skutečně účastnilo.

Není pravda, že veliká nás řada, veliký počet členstva toho kterého sboru jest hlavní podmínkou zdatu a práce. Raději ať tu i onde méně vás, méně takých, jimž tělocvik a užitečnost jeho jest "španělskou vesnicí", ale za to těch méně mužů celých a pro věc naši zaujatých, poctivě a upřímně. Mysletí si, že peníze na tělocvik a závody vydané, k zápasům a sletům, kde síly své měříme, učíme se statečnosti a věci naši získati chceme přízně kruhů širších, se vyhazují, nezískají-li borci naši cen — bylo by tak nesmyslné, jako říci, že peníze na cvičení vůbec se vyhazují, jen když ta a ta hromada cihel, ten dluh na ní váznoucí, bude naše a dluh zaplacen. A co pak s tou hromadou cihel? K čemu bude ta? Snad k tomu, aby se tam někdy všeliké kluby, kloubky a "Indiáni" roztahovali, čeští, aneb česko-irští Indiáni. Tak daleko snad přece ještě nejsme?!

Již tolikrát jsme varovali lid náš na místech různých, aby nepodporoval a nepřidával se ku spolkům cizím a nejistým, když tu máme celou řadu spolků a jednot českých, dobrých a osvědčených, spolků podpůrných v pravém toho smyslu slova. Ve spolku českém vždy účastniti se můžeme jednání, vždy se můžeme přihlásiti, pakli to, či ono se nám nelíbí, kdežto ve spolcích jiných zůstáváme stále jenom zpět, jako ty putičky a platíme a platíme, aby potom někdo dobře se měl, jako ti slavní úředníci "Bankers Unie" v Omaze, jež minule praskla. Ostatně české listy od podobných řádů a jednot měly by přijímati lákavé oznámky s rezervou a neměly by rozhodně napomahati cizáctví, když tolik dobrých českých jednot podpůrných máme sami. Samochvála zapáchá a podle té obyčejně dobré od nedobrého poznati se dá, zejména když taková a podobná oznámka se dává listu místnímu.

Stává se často, že jednotlivec — ať již vědomě neb nevědomě dopustí se nějakého skutku, za který před našimi zraky zasluhuje odsouzení — neb aspoň pokárání. Jak často zachováváme se v případě takovém? Tážeme se dříve na okolnosti, v nichž přestupník se octl — vyšetřujeme běh událostí, které často proti člověku se tak spiknou, že stává se obětí okolností? Vyšetřujeme dříve, nežli odsuzujeme? Nikoliv — my ne-

chceme slyšeti žádné obhajoby — my po vyslechnutí svědectví strany jedné sedáme hned na soudnou stoličku a aniž bychom poskytli obžalovanému příležitost k obhajobě, vynášíme rozsudek. — Dopustí-li se černochohavného činu, je přistižen a rozčileným lidem na místě bez soudu odpraven — hoj, jaký působíme hned pokřik, že zločinci nebylo dopráno řádného soudu, aby mohl býti souzen a trestán dle zákona! Pohlédni do minulosti, milý čtenáři, a zajisté upamatuješ se na případ, kdy veřejné mínění naše vykonalo na mnohé oběti mravní lynč, aniž by se při tom dosti málo začervenalo.

Jest vroucím našim přáním, aby každé jednání naše co sokolů prozrazovalo vždy mužnou rozvalu, důstojnost pravých mužů. Jednotlivec, neb sbor, ba i Výk. Výbor často při té nejlepší vůli dopustí se něčeho, s čím třeba my nemůžeme souhlasiti — co hotoví jsme odsouditi, ale dříve nežli začneme souditi, uvažujeme chladně, jedněme rozvážně — nechtějme hned za to neb ono "řádně zasolovati" — vždyť věc, o kterou se jedná, vykonána jest často při té nejlepší vůli prospěti celku. "Cesty mohou býti rozličné" — nekaceřujme se na vzájem proto, že ten neb onen jednotlivec, sbor, neb ústřední naše těleso volí cestu jinou, nežli tu, kterou my uznáváme za nejlepší. Jak často jednotlivci želi přenáhlení svého, že dal se unést okamžitým hněvem a pronesl slova, která by po chladném uvážení rád vzal zpět! Sokolstvo obralo si za účel pěstovati též mužnost — a upadáme-li do hysterických záchvatů při každém zdánlivém poklesku neb opomenutí — ohlížíme-li se hned po odvetě dříve, nežli seznáme pravý stav věcí, nesrovnává se s mužností — nesrovnává se s povahou pravého sokola.

Jsme rozhodně a budeme proti práci dětí, práci mládeže nedospělé a dorostu, který náleží do školy a nikoliv do továrních závodů, dílen a dolů. V některých státech ovšem na věc tuto náležitý vede se dozor, jinde však zákony se obchází, aneb nevykonávají vůbec. Tam, kde rodičové sami nedbají, aneb zákon k vůli vlastnímu zisku obchází, udávající stáří dětí svých jinak, nežli ve skutečnosti jest, mělo by se zakročiti na prospěch těch, kdož jejich jsou a již v útlém mládí svém využitkování býti mají. Dětská práce nejen soutěží práci dělníka dospělého, ale vede mnohdy k záhubě dětí vůbec. Při práci přichází děti ve styk s lidmi dospělými, kteří rádi necudně mluví, nestoudně žertují, často i skutky svoje řečí doprovází a to zcela bez obalu na přítomné děti. Jaká jest potom mravnost takových dětí, snadno si možno domysleti a pak se divíme, my lékaři, že občas přichází k nám děti — pravíme výslovně děti, pohlavně nemocné. A děti s takovými a podobnými zkušenostmi přijdou opět mezi jiné a tak se táhne řetěz zla dál a dále. Na to pak též zapomenouti se nesmí, že dítky předčasně stárnou tělesně i duševně zakrsají.

S potěšením zaznamenáváme, že "Sokolu Americkému" v novém rouše dostalo se všude velmi lichotného přijetí. Nechceme tvrditi však, že octli jsme se již na výši dokonalosti — naopak, kdykoliv představíme si v mysli orgán českého sokolstva tak, jakým býti má,

citíme, že vykonati jest nám ještě mnoho, nežli ideál náš bude uskutečněn. Však všeobecně jest uznáváno, že učiněn byl veliký krok k lepšímu a na našem sokolstvu jest, aby list svůj vydatně podporovalo, dle rad a pokynů jeho se řídilo. Naši snahou jest a bude prospěti celku — a zavadíme-li někdy nemile o jednotlivce neb spolek, ať jednotlivce ten neb spolek, nežli se odhodlá k odvetě, dříve zkouší své nitro a přesvědčí se, je-li výtku jemu učiněná zaslouženou neb nikoliv. Chceme-li povznést spolek, musíme pracovati na prvním místě k mravnímu povznesení členů, z nichž se spolek ten skládá — chceme-li, aby Nár. Jednota Sokolská zaujala místo, jakého ji náleží, musíme se na prvním místě starati o nápravu ve spolcích. Budeme-li hověti starým nešvarům a jenom na sjezdu přijímati pěkné články stanov, bude výsledek takový, jako bychom budovu, mající chatrné základy, opraviti chtěli nějakým jen novým, oku lahodícím nátěrem.

Snažíme se prospěti dobré věci naši sokolské. Planné illuse dávno se nám již vykouřily z hlavy a my všichni víme, že jen čin a práce pomůže nám, proto usilujeme o proniknutí do širších vrstev lidu našeho listem svým. Nejúčinnější podporou snah našich jest mimo jiné předplácení a odebrání "Sokola Amerického," který uvědomuje lid o prospěchu tělocviku, o vlivu téhož na zdraví lidské, o všem, co třeba věděti nám o zdravotvídě, hygieně, atd., o všem, co nového v různých oborech vědy a techniky, vědách přírodních, nových objevech a p., co nám neprospívá, je záhubné, aneb nás nehodné v době této pokroku a volnosti a ukazuje nám cestu nápravnou. Tento časopis, toho druhu první v zemi této, měl by odbírat každý spolek a každý jednotlivec, chtějící pokrok a rozšíření více osvěty mezi široké vrstvy lidové, jednotlivce, jenž schvaluje zvláště dobrou a šlechetnou naši práci u výchově zdravého lidu a zdravé mládeže pak zvláště. Prvé číslo poslali jsme v několika výtiscích všem tajemníkům sborů našich, vykonali oni všichni svou povinnost a rozdali jednotlivá čísla příznivcům věci naší, známým svým? A kolik získali as předplatitelů? Kolik získali sokolové a sokolky od těch kterých sborů?

Za poslední leta četli jsme v různých časopisech zprávy o plesích neb jiných slavnostech našich sokolek a kdybychom náleželi k těm, kteří vezmou za bernou minci vše, co obsaženo jest v referátech, musili bychom míti za to, že naše damské sbory tělocvičné sloužiti by mohly za vzor spolkům jinonárodním. Však — žel — není tomu tak. Co platno jest v slavnostních řečích horovati o "zdárné činnosti bujarých českých děv, sdružených v damský tělocvičný sbor", když to združení pěstuje vše možné jenom ne tělocvik — když zapomíná na ten hlavní účel, pro jaký byl založen? Co platno jest poukazovati na velký počet údků, když těch, které opravdu tělocvik pěstují, jest tak málo, že by je skoro na prstech jedné ruky spočítal. Pohlédneme do tělocvičných ústavů amerických neb německých, kde shledáme se se sty a sty dívek i paní, které těla svá tuží — kdežto naše sokolky dají o sobě vědět jenom v případě úmrtí některé sestry nebo o plesu. Nejsme žádnými škarohlídy, abychom viděli vše v černém světle, nebrou-

jíme proti plesům — vždyť sami si časem rádi při dobré hudbě skočíme — ale pro všechno na světě přestaňme již mluvit o "záslužné práci a chvály hodné činnosti", když ta činnost soustřeďuje se jenom na pořádání plesů.

Když před lety objeveny byly ve Spoj. Státech obrovské podvody tak zvané "Hvězdové pošty" zdejší obdivovatelé všeho evropského volali: "Něco takového by v Evropě nebylo možné." Za nějaký čas objeveny byly obrovské švindly ve Francii s panamským průplavem a tu zase v Evropě byly pronášeny poznámky: "Něco takového nebylo by možno ve svobodné zemi, jako jest Amerika, kde si lid vybírá své zástupce." Když ve Vídni a v Paříži shořela divadla, a následkem nedostatečných bezpečnostních opatření sta lidí přišlo o život, voláno bylo: "Stát se to tak v Americe". Patrně ti dobří Evropané myslili, že "stát se to v Americe", praví vinníci by byli již druhý den zavřeni do žaláře. Leč Amerika měla také s divadly svoji truchlivou zkušenost, v poslední době Chicago přispělo k ní neobyčejně strašlivou kapitolou — a tu zase naši "američtí Evropané", kteří pohlíží na vše v Americe černými brejlemi, volají: "Tohle se tak stát v Evropě, to byste viděli." Leč vše to, ony obrovské švindly i neštěstí, zavinuje jenom nezkrotitelná lakotnost, touha po zisku, a ta jest zakořeněna v lidu evropském právě tak jako ve svobodném lidu americkém. My v tom ohledu nevidíme mezi nesvobodnou Evropou a svobodnou Amerikou žádného rozdílu.

"Český den" na světové výstavě chicagské, jenž čelnými anglickými listy prohlášen byl za "nejvýznamnější den" výstavy, přinesl jménu českému za několik hodin více mravního zisku, nežli vše, co jsme byli zde v zájmu národním podnikali po celé čtvrtstoletí. Den ten vyžadoval sice řadu obětí, práce a námahy, ale pořádající výbor za veškerou práci, starost, ba i ústrky, zlehčování a podezřívání byl odměněn tím, když patřiti mohl na skvělý výsledek svého díla. I naši krajané st.-louisští konají rozsáhlé přípravy k českému dni a povinnosti každého Čecha vůbec a každého sokola zvláště jest, aby k důstojnému výsledku dle možnosti své přispěl. A jak můžeme býti výboru v St. Louis nápomocni? Tím, když již nyní budeme v okolí svém čile agitovati, aby naši známí, kteří výstavu navštíviti zamýšlí, sjeli se do St. Louisu ku dni 5. srpna, tak abychom obrovskou návštěvou všeho, co výbor pořádáti bude, výboru práci usnadnili tím, že mu umožníme krýti obrovské vydání, které pořádání českého dne provázeti bude. "Český den" na světové výstavě r. 1904 nesmí býti jenom péčí krajanů na břehu Mississippi, on musí se státi věcí každého upřímného Čecho-Američana. Hlavně na naše čacké sokolstvo počítáme, že s plnou silou již od nynější doby pracovati bude k tomu, aby český den 5. srpna byl důstojnou manifestací Čechů amerických.

Jak podivně se vyjímá obhajoba všelikých dupand a šindiků čili nějakých těch čtvrtákových zábav, kamž usnadněn jest přístup lůze jakékoliv, z úst lidí, již činí nároky, aneb činiti chtějí, na rozumnější. Považme jen, že do podobných také zábav jde nezkušená mládež naše

a tam sejde se se živly náramně zkušenými, na něž nikde není dozoru a před nimiž nikde není ochrany. Každý za čtvrták má vstup bez výminky. Tu i onde řekne se vám, že výbor pořádající chce vydělat, aby co nejdříve zaplatil dluh na chalupě, čili síni vážnoucí. A proto kazí mládež, proto dává ji příležitost, aby se zkazila? Známe příklady, že ten či onen vykoukaný v kapse do takovéto zábavy přinese si kořalku jediné s tím "pěkným" úmyslem, aby dosáhl různých cílů tím spíše, aby připravil mnohou o to nejdražší, nehledě ani k tomu co se stává s těmi, již náhodou "lehké kavalerii" dostanou se do drápů. Každý má přístup, rozumějte! Jak jinak oproti tomu vypadají naše zábavy sokolské? V tom ohledu věru můžeme si gratulovati i bylo by jen záhodno, aby příkladu našeho následovaly spolky jiné. Že toho skutečně již třeba a v některých osadách našich zvláště důležitě, dokazuje co praví na příklad policejní náčelník Donahue v Omaze. Týž vypovídá boj všem muzikám a dupandám a hrozí, že tančírný vyklidí a zavře. Praví, že u muzik těch mládež nejvíce se znechucuje, že chodí sem děvčata od nejtěplejšího mládí a následují pak příkladů starší a tudíž také spustlejší mládeže.

Chcete-li synovi, aneb dceři poskytnouti vyššího vzdělání, aneb jestli některý z nás baží po vyniknutí v tom či onom oboru práce a vědění, bude vždy dobře vyzpítovati nitro své, přesvědčiti se, zdali k tomu, či onomu skutečně se hodíme, hlavně ale máme-li vlohy, nežli pustíme se na nejistou stezku námahy, ba mnohdy i strádání. Mluvíme z vlastní zkušenosti, dobře znajíce poměry velikých učilišť amerických u porovnání se školstvím ve vlasti naší staré. Grant vystřídal různá čtyry povolání — u nás v Americe to jde — nežli docílil úspěchů a kolik dnes lékařů a zubních lékařů i jiných odborníků živoří jediné proto, že minuli se povoláním, jež dnes vyžaduje již trochu více, nežli ještě před několika lety. Proto, abychom i my se neminuli, pilně uvažujeme, neboť vzdělání odborné dnes mnoho tu platí, avšak vyniknutí hlavní zdá se podmínka. Nevychovíme si rozhodně jen vzdělaný proletář, nemysleme si, že hoch náš bez schopností v obchodní škole vynikne, jako snad mohl by na farmě a p. Podle náhledu našeho zejména odbory technické strašně jsme zanedbali, totéž platí o odborech hornictví a hospodářství, měřictví a j.v., v těch téměř nikde nejsme zastoupeni a v elektrotechnice máme v celé Americe asi dva, tři odborníky Čechy. Za to doktorů jest nadbytek. Ten prázdný titul přece není vše. Některé odborné školy a koleje tolik poskytují výhod studentům, u nás však jakoby se o tom ani nevědělo.

Jest přímo hrozné, co vše v zemi této se diti může. Tak nad nevinným dítkem trpícím difterií na přání fatických rodičů se modlí a říkájí tomu "Christian Science", modlí se, aby prý bůh dítěti od strašné té nemoci pomohl. Následky jsou na bíledni, dítko nedostavši náležité péče lékařské a ošetření potřebného zemře. Kdo tu vinen? Pouhé včasné vstříknutí antitoxinu a jiné léky mohly dítko zachrániti. Avšak u bloudů takých povolán býti nesmí lékař, ani kdyby sebesvědomitější člověk na hrozící nebezpečí upozornil. Ani snad, když někdo nohu si zlomí, lékař se nepovolá, aby ji na-

rovnal a spravil, vše ponechá se víře, že pacientu ničeho neschází a z vůle boha, že zcela se uzdraví, třeba ochroml. Toť druh jeden. Jiný humbuk jest tak zvaná chiropraktika, jež dotekem vyléčí vše. Známe na příklad jistého kosa, jenž takto léčí a div divoucí, že nikdo nezakročí. Chlapík kdys byl kameníkem, pak kazatelem českých metodistů a když je, zvláště vdovy, šikovně opentlil, musel praštit s hlásáním slova božího a dal se na chiropraktiku. Pořídil si několik falešných dosvědčení o zázračném léčení svém a nyní "kuríruje" vše napořád, zvláště ale kapsy nemocných a důvěřivých. Minule "vyléčil" na příklad jednoho nešťastníka tak důkladně mačkáním na břicho — vyprávě mu, že má jistý nerv nějak pošramocený, — že zemřel, poněvadž kost, která kdys ve stěvách uvázla, mačkáním tím více "působila". Posmrtním vyšetřováním pravý stav byl zjištěn, ale chlapík "pracuje" dále. Po tomto druhu následují ti, kdož osobním magnetismem léčí, jen se na vás podívají a vy jste pak hned "na allrajtě". Osteopati, toť kategorie lazebníků a masérů, ti zase třením z těla veškeré nemoci vyženou a konají práce, jež u nás v Čechách na vsi každá baba dovedla. Ale platit si dají a jak, kdežto řádný a svědomitý lékař pravidelný má mnohou potíží dosti často dostat svůj perně zasloužený honorář.

"Politika" zdá se býti něčím, v čem Čechové nedobudou sobě nikdy příliš mnoho slávy a zdá se nám, že jest notná porce pravdy ve výroku, "že Čech jest pro všechno na světě stvořen, jenom ne pro politiku." "Děláním" tak zvané politiky dospěli jsme již tak daleko, že kdykoliv se někde provede něco náramně nepodařeného, slyšíme poznámky, že je to zrovna tak jako "česká politika". A ona tak zvaná "česká politika" často stojí za podívání. Viděli jsme nejednou, že podivným řízením osudu a pomocí kamarádů byl pro nějaký úřad nominován krajan, který o povinnostech úřadu, o jaký se ucházel, ani ponětí neměl, jemuž scházelo nejenom to nejnutnější vzdělání, ale často — ba až příliš často — scházela mu i potřebná znalost anglického jazyka. Ale jeho politickým kamarádům to ani dost málo nevydalo — oni v úřadu potřebovali kývala a k tomu jim stačil kdokoli — třeba nerozuměl ani o čem se jedná. Na dané znamení vůdců kýval s ostatními — a víc dělat nemusil. Ale my, jakmile se v poli objevil kandidát s českým jménem, vyšroubovali jsme proň nadšení na nejvyšší stupeň a již napřed prohlásili jsme za zrádce a odpadlíka každého, kdo se pro kandidáta-krajana nenadchnul. Jest ten krajan schopen nás důstojně reprezentovati? Má dosti vzdělání, aby jeho zvolení nepřineslo nám více hanby nežli cti? Ovládá dostatečně jazyk anglický, aby dovedl se aspoň plynne vyjádřiti? Na to se u nás nikdo neptá — je to krajan, "jemuž nikdo nemůže nic špatného dokázat" a to stačí. A výsledek? Že zvolený jest v úřadu pravou nulou, kývalem, nástrojem obratných politikářů, kteří ta naše česká "politická světla" používají jenom k tomu, aby pomocí jejich hlasů dosáhli svých — často nekalých — cílů. A když někdy se poukáže na "činnost" některých těch našich "politiků", odpoví se nám dobromyslně: "No on jest přece dobrý — nic špatného tam neudělal." A to je pravda — takový "úředník z božího dopuštění" neudělá tam nic špatného — ale také nic dobrého. Jsou ovšem výjimky,

stalo se také, že byl a jest český živel zastoupen lidmi inteligentními, schopnými, ale žel, že takoví dělají v Americe vzácnou výjimku.

Napadlo-li pak u nás někomu vypočítati, jaká obrovská spousta českých peněz plyne do kapes lidí cizích, nám úplně neznámých — jakou spoustu českých peněz u nás pohltí ta nešťastná "spolková manie"? Na vzdor tomu, že některé cizí podporující řády, které se mezi našim lidem rozmohly, a jejichž páni úředníci za české peníze hráli si tak na vysoké hodnostáře, že později nedostávalo se peněz na to hlavní, k čemu ty řády byly založeny, nové řády množí se každým rokem. Náš lid žene se za nějakým tím "rytířským" názvem jako hloupé mušky za oslňujícím světlem, a kdyby dnes napadlo někomu založiti mezi námi nějaký nový řád "Rytířů Belzebubových", v několika týdnech bude řád ten u nás prospívat až až milo. Jací lidé dali vznik řádu tomu, jaké jsou jejich cíle, jak hospodaří se sebranými českými penězi, na to se u nás nikdo neptá — vždy najde se nějaký obratný krajan-spekulant, který za několik dolarů sežene hlouček krajanů a založí "novou ratolest výborně prospívajícího řádu, Rytířů Belzebubových", od krajanů dostane za to ještě kytku, zlatý odznak a veřejné díkůvzdání v novinách, načež jde lovit české členy do jiné části města. Co na tom, že máme české, osvědčené podpůrné organizace — ty nás nevábí — není v nich nic "rytířského" a potom je to tak bezké, když mezi nás přijede za čas nějaký cizí hodnostář, nazve nás "bratry a sestrami" a pochválí nás za to, že ty české spolky do ústřední pokladny tak výborně platí. A jaký bývá výsledek? Když se krajané do takové "utěšeně prospívající organizace" hodně naplatí, když v bezedné ústřední pokladně zmizí tisíce českých peněz, nadšení ochabne, české spolky se odtrhnou a založí "ryze české oddělení". A na takové věci se u nás klidně pohlíží, tomu se u nás říká, že "život spolkový mezi námi utěšeně zkvétá". Když "Dennice Novověku" napsala, že "české věci jsou hračky, legrace, kšeft a klam", chceme se vsadit, že měla na mysli také tuto truchlivou kapitolu z našeho spolkového života.

V jednom městě, jež své doby přičiněním několika horlivců přikládalo si rádo v jistých kruzích názvu "České Atény" — proč, to věru vědí bozi a těch právě několik horlivců — staral se místní sbor sokolský své doby o to, aby soustavný tělocvik zaveden býti mohl na školách veřejných. O významu tělocviku v zájmu zdárné výchovy tělesné i duševní netřeba pochybovati. Tělocvik zaveden jest ostatně téměř v každém větším městě pokročilem. Ano v starých Aténách tělocvik byl mládeži všim. A co stalo se v těchto Aténách? Sbor kandidoval si do školní rady sokola, za to máje, že schopností svou a prací osvědčenou přičiní se s druhým Čechem v radě, jenž slíbil rovněž před svým zvolením pracovati na prospěch tělocviku, aby dobré věci prospěly. V den předvolební i schůze občanská schválila kandidáta sboru sokolského. Mezi tím ale vzpomněl si také Čech a ještě také sokol, aby běžel proti kandidátu sboru neodvisle, čili proti pravidelnému kandidátu, od jehož odborných znalostí slibovali si mnozí mimo tělo-

cvik i dohled na hygienu školní atd. Páni měli peníze, doutníky a kořalku v den volební, měli dosti zjednaných povozů a tak pravidelného kandidáta porazili. A to nejen kořalkou, povozy, ale i tím, že někteří páni "bratři" u volebního osudí volební lístky ničili a takto přímo v porušení zákona pracující, nejlepší muže sboru svého plakáty hanobili. Chlapíci vyhráli nad vlastní vůli svého sboru. Není-li to jednání zvláštní, kdyby nebylo zároveň podlým a nehodným těch, jimž potom také máme říci "bratři". Jest dobře věci takovéto si zapamatovati, abychom věděli, co někdy před vlastním našim prahem, abychom věděli, jak se zachovati, když jedná se o otázky veřejné a s jakými živly někdy třeba počítati. Zajímavo však při tom při všem, že proti kandidátu sboru sokolského jako hlavní argument se uvádělo, že nemá majetku a že by mohl kdykoliv z města odejít, kdežto protikandidát měl majetků habaděj a hned as po dvou schůzích rady, do které byl zvolen, odejel, aby se více nevrátil. Rada pak jmenovala na místo jeho člena jiného, majetky má také někdo jiný a v radě ovšem Čecha není. To jsou ty výsledky, to následky tříštění sil. Poučení mnohé dá se z toho čerpati a také neplatí a u sokolů platiti nemůže námitka, že do boje za soustavný tělocvik vyšlo se příliš otevřeně a nepokrytě. Porážka poctivě utrpěná vždy lepší jest nepoctivého vítězství.

Minulý měsíc oslavena byla svobodomyšlným lidem americkým památka jednoho z budovatelů této republiky, ryzího republikána a svobodáře, velikého člověka, T o m á š e P a i n e. Pravíme, že památka ta oslavena bylo pouze lidem svobodomyšlným, neboť massa lidu amerického, která často vyplývá spousty kadidla na laciné hrdiny válečné, hrdiny, kteří často k nějakému činu přišli, aniž by sami uměli říci jak, lid americký, který oslavuje politikáře, spekulanty a boháče — na Tomáše Paine sobě nevzpomněl, uctíti jeho památku ani za hodna neuznal. A přec neohrožený muž ten to byl, jenž perem svým rozdmýchal v osadním lidu na této polokouli touhu po svobodě, tento neohrožený svobodář to byl, jenž první kladl základ k svobodnému státu za mořem. Truchlivé vysvědčení dává si svobodný americký národ, že tak nevšímavě chová se k památce takového zasloužilého muže, jakým byl Tomáš Paine — a to jenom proto, aby nepohněval armádu svých náboženských pastýřů! Tomáš Paine v boji za svobodu náleží k těm nejvznešenějším bohatýrům, ba mnohé modly lidu amerického vznešeností charakteru vysoko převyšuje. On to byl, jenž v dnech nejtemnějších vyzýval ochabující lid k vytrvalosti, jenž zmalomyšlněné osadníky nadchnul novým posvátným zápallem, že umíní si "raději padnouti jako za svobodu bojující rek, nežli žíti v pokoji a míru jako otrok". — A když svoboda lidu amerického byla dobyta a lid francouzský hotovil se povaliti trůn královský, vidíme Paine-a opět tam v řadách za svobodu bojujících, kde opět zjevuje se nám v celé své vznešenosti. Byl bojovníkem za svobodu, ale vždy na prvním místě zůstal člověkem. "Zvrhněte trůn", volal k rozvášněným davům pařížským, "ale neposkvřte ruce své krví lidskou, třebas tato kolovala v žilách královských." Za to, že vedle bojovníka za svobodu chtěl zůstat člověkem, popudil proti sobě roz-

vášněný dav a Paine za svoji neohroženost octl se ve vězení a jen náhodou podařilo se mu uniknouti smrti. A čím to jest, že církevní sluhové zanevřeli tak na tohoto muže, jenž celý svůj život zasvětil svobodě? Pouze tím, že nechtěl přijmouti za svého boha takového, jak líčí jej bible, poněvadž nevěřil, že bůh mohl by býti tak ukrutným, aby za poklesek někdy jediného člověka zničil celá města, zpusťoval kraje, uvedl na lidstvo nevylicitelné bědy. Církev chce mít boha tak ukrutného — tak nelidského a proto nemohla Paineovi odpustiti, že čistá duše jeho nechtěla boha takového uznávati a proto hlavně veliký tento bojovník za svobodu musí býti zapomenut, proto není památka jeho slavena všeobecně. „Konati dobro jest mým náboženstvím,” prohlásil Paine a to ovšem také nesrovnává se s konáním víry římské. Sokolové česko-američtí měli by si zaznamenati den památky tohoto velikána a přednáškami v den ten seznamovati se s tak vznešeným a tak ideálním charakterem, jakým byl Tomáš Paine.

Často slyšíme náрек, že naše mládež se nám stále víc a více odnárodňuje a co nejhoršího, že právě ten dorost, na jehož udržení mělo by nám nejvíce záležeti, dorost, jenž dobývá si vzdělání na vyšších učilištích zdejších a mohl by v budoucnosti být důstojným reprezentantem naší národnosti — že tento dorost právě to jest, který se nás více a více (až na nějaké výjimky) vzdaluje. Čím to jest? Četli jsme o tom četné úvahy novinářské — slyšeli jsme o tom náрек v četných přednáškách a slavnostních řečích, ale nikde nebyla udána pravá příčina smutného toho úkazu. Bud'to že tu pravou příčinu viděti nechceme — anebo, což zdá se nám býti pravděpodobnější, na tu pravou příčinu poukázati se bojíme, abychom si nepoštvali na krk armády těch vlastenců, kteří všechno co děláme, pokládají za velikolepé a svatosvatě věří, že by se ti Američané od nás mohli učit. V nedávné jedné řeči jistý řečník stěžoval si trpce na to, že ta mládež naše je příliš „amerikánská” (co tím myslí, těžko říci) a že se odnárodňuje proto, poněvadž se českým zábavám vyhýbá — že hlavní vinu nesou rodičové, že tu mládež do českých zábav nevedí. Ale předložme si otázku: jest většina našich zábav taková, aby mladý, inteligentní Čecho-Američan, zvyklý jinému ovzduší, byl s to přilnouti v nich k živlu českému? A až si tuto otázku předložíme, rozpomeňme se na ty naše různé zábavy a dejme si pak upřímnou odpověď. Nemíníme zábavy všechny — neb tu a tam opravdu uspořádáme zábavu opravdu ušlechtilou, kam směle mohli bychom každého cizince uvést, a při té také shledáváme se s inteligentním českým dorostem — ale takových zábav, aby tomuto účelu vyhověly, jest pohříchu málo. Kam bychom nejraději českou mládež vábili? Na prvním místě do českého divadla — a české Chicago, které honosí se stálou a můžeme směle říci, že dobrou divadelní společností, mělo by k tomu tu nejkrásnější příležitost. Ale, řekněme si opět upřímně a bez obavy: Jaké dojmy musí působiti na Čecho-Američana, zvyklého na divadla anglická, ony obrázky, s jakými setkati se musí zde? Stává se často, že u vchodu shromážděna bývá tlupa výrostků — často malých kluků — kteří se baví dle svého zvyku, ba často i na schodech se s nimi setkáváme a nejednou

za to, že jsme neodpověděli na dotěrnou žádost: „Take me in”, dostalo se nám hrubé poznámky. To jest dojem číslo 1. — Jsme jisti, že nešvar tento dal by se odstraniti, kdyby jenom veřejný tisk naň častěji poukázal. Kluci ti měli by v době večerní býti doma a ne potloukati se kolem veřejných místností. Sotva že zbavíme se dojmu prvního, čeká na nás dojem nový — že totiž do chrámu Thalie musíme ubírat se zástupem mladých i starších gentlemanů, kteří tak statečně bačí, že ženy a dívky musí si zacpávat ústa i nosy šátky nežli se touto tabákovou atmosférou proderou. Není to možné, aby se naši pánové zdrželi kouření v divadelní místnosti? O zajisté že ano — jen je pozorujme, octnou-li se v místnosti anglické, jak pěkně vydrží bez kouření po celé hodiny — ale v siní české? To tak! Může se potom diviti někdo, že mladí lidé, zvyklí na vzorný pořádek v divadlech anglických, neradi do českého chodí — ne snad proto, že by se jim nelíbilo, neb slyšeli jsme úsudky, že často česká herecká společnost překoná i mnohé anglické — ale to naše neblahé hovění šeredným zvykům ji odráží a tyto neblahé zvyky naše jsou to, které velice napomáhají onomu odnárodňování. Kéž by náš veřejný tisk, jenž má na veřejnost takový mocný vliv, obral si za účel vymýtení těchto a podobných nešvarů z našeho středu. Vykonal by tím kus velice záslužného díla. To co jsme napsali o chrámu Thalie chicagské, hodí se jistě na chrámy české dramatické musy i ve městech jiných.

Pravdivé — ač truchlivé — doznání.

Redakci „Dennice Novověku” došlo od jednoho čtenáře vyzvání, aby psala poněkud více o „českých věcech”, a redakce odpověděla na vyzvání to následujícím charakteristickým způsobem:

„České věci, to jsou hračky, legrace, kšeft a klam, „ale noviny z toho dělají vážnou práci, nezištnou „snahu a boj za pravdu. Náš národní život jest „dojná kráva chytráků, namnoze nevzdělaných. Časopis, který by o českých věcech podle pravdy a „přesvědčení svého psal, byl by záhy na tom hůře „než nahý v trní.”

Ve slovech těchto jest, žel, proneseno kus truchlivé pravdy. Nejsme zrovna takovými škarohlídy, abychom šmahem veškeré naše snahy házeli do jednoho koše „legrace, kšeftu a klamu”, ale víme, že dobré dvě třetiny toho našeho tak zvaného „národního snažení” do toho koše právem náleží. Víme též, že „národní život jest dojnou krávou na mnoze nevzdělaných chytráků”, kteří nevymáchanou hubou svojí dovedou imponovati ostatním a běda tomu, kdo by se opovážil strhnouti takovému „zasloužilému pracovníku” škrabošku a představití jej světu v celé jeho nahotě. Následek toho by byl, že, jak D. N. praví, „časopis, jenž by podle přesvědčení a pravdy psal, byl by na tom záhy hůř, než nahý v trní.”

A my k tomu dodáváme, že v těchto posledních slovech spočívá kořen veškerého zla, tato bojácnost veřejného tisku zaviňuje, že „české věci jsou ponejvíce hračkami, legrací, kšeftem i klamem.” Časopisy vychovaly si své národní velikány, až jim tito přerostli přes hlavu — až to dospělo tak daleko, že se veřejný

tisk těchto "nevzdělaných chytráků" lekati musí. Veřejný tisk sám si je posadil na trůn, pentlemi chvalozpěvu si je vyparádil, a nyní jest nucen jim se klaněti. A kdyby redakci jednoho listu napadlo někdy "psáti podle pravdy a přesvědčení", musí se lekati kolegy od druhého listu, jenž by "napadeného zasloužilého pracovníka" vzal pod svoji ochranu a učinil z něho rázem "mučenníka naší svaté věci", třeba se mu tentýž pisatel sám po straně vysmál. Tak daleko to tedy dospělo u nás, že na vzdor tomu, že plývá se silami na hračky, legrace, klam a kšeft — veřejný tisk ve svobodné zemi obává se pronést slovo pravdy.

Ale dobře tak. Když není zde censure vládní, musili jsme si zavést cenzuru sami — daleko horší, daleko škodlivější, nežli je censura úřední.

"Sokol Americký" však censure této se neleká a kdekoliv se nám příležitost naskytne, tam jsme odhodláni pronést slovo pravdy — ať týká se to kohokoliv — ať spolku neb jednotlivce — a třeba hrot pravdy té zranil jednotlivce neb sbor v našem vlastním táboře. Dopustíme-li se v tomto boji našem omylu — milerádi se k němu přiznáme, když nás někdo o omylu přesvědčí.

Nuže tedy, sloupce Sokola jsou otevřeny všem, kdož jinde lekají se psáti podle přesvědčení — my rádi vezmeme zodpovědnost na sebe, — dobře vědouce, že jádro Sokolstva našeho bude věrně při nás státi.

Leká-li se náš tisk psáti "o českých věcech podle pravdy a přesvědčení" — Sokol Americký tuto naši národní cenzuru neuznává a také se jí neleká!

Jak si zachovati zdraví.

Nic nezdá se býti snadnějším nad to. V každé lékárně, na každém téměř rohu nabízeny jsou dnes patentní léky, které mají takovou léčivou moc, že se divíme, že naši páni lékaři ještě mohou "vytloukat živobyti" a že pohrobníci dávno už neohlíželi se po nějakém jiném zaměstnání. A kdo dnes — podle těch různých oznámení — nevypije týdně několik lahví toho nebo onoho osvědčeného léku, lépe udělá, když si už na hřbitově vyhlídne nějaké místo — neboť jeho konec jest jistě nedaleký.

Leč vše má své příčiny, a tak také i toto. Lidstvo žije čím dále tím nepřírozeněji, je čím dále tím choulivější a nervosnější a tato moderní choroba zavinuje, že armády felčarů mají mezi nevědomým lidem pravé žně. Že přirozený život, zachování jednoduchých pravidel zdravotních, střídmost a klidná, spokojená mysl jest jediné s to zachovati nás při zdraví a síle až do pozdního věku, to jest u nás již dávno zapomenuto a každý hledá jenom nové zdraví, novou sílu na dnech láhví těch různých "zázračných medicín".

Henry Ward Beecher, vynikající kazatel a řečník americký, byv kdysi tázan, kterak on zachoval si tělesnou i duševní svěžest do pozdního věku, pravil:

"Tělo jest stroj, a nutno jest udržovati je v dobrém stavu téměřž prostředky, jakých používáme při stroji. Řekneme-li, že tělo naše jest stroj, jest potrava palivem, krev parou a hlava jest cylindrem, kde pára uvádí stroj v pohyb. Nepřikládejte příliš, abyste nevy-

vodili přílišné množství páry, — tím se stroj přepíná, což jest na překážku vydatné práci. Musíme se ale také míti na pozoru, abychom nepřikládali příliš málo, pak stroj nepracuje docela. Jest dobře též míti na zřeteli jakost paliva. Některé vyvodí páry více, některé méně. Topíme-li ve stroji, nesmíme zapomínati na popel. Člověk se často cítí unaveným, "v divném rozpoložení", neví, co mu schází — a toho všeho příčinu nese přílišné množství popele ve stroji. Každá činnost — ať duševní neb tělesná — vyvozuje v těle přebytké látky, které musí býti odstraněny. Vykonání potřeby každého rána jest pro každého tak důležité, jako ranní modlitba. Spánek jest nejpřirozenějším silitelem každého tvora. Každý člověk měl by jíti na lůžko o desáté hodině. Osm hodin spánku postačí — ale lidé těžce pracující, ať duševně neb tělesně, potřebují více. Vydatné palivo, zdravý spánek, časté vyčistění stroje vně i zevně, jsou nejdůležitějšími pravidly, která by měl každý zachovávat. Však ještě jedno: Za žádných podmínek, za žádných okolností nebud'te nešťastnými, nespokojenými, neb závistivými. Pohlížejte vždy jen na světlou stránku života — odvráťte oči od toho, co nepřijemného se stalo a hleďte lepší budoucnosti vstříc. Jen děcko pláče nad rozlitym mlékem — muž nikdy."

Kolik pak asi čtenářů "Sokola" chytne na tuto výtečnou medicínu? Očekáváme, že málo — neboť je tak zcela obyčejná, nic se za ní neplatí a — není "patentovaná".

Děti a domácí zvířata.

Profesor W. E. Watt, ředitel jedné chicagské školy měl nedávno před "vzdělávací společností" chicagskou velice zajímavou přednášku, v níž obral si za téma: "Které výchově věnuje se více pozornosti — výchově dětí anebo chovu domácí zvěře.." a přišel k tomu závěrku, že o fyzický vývin (s odpuštěním) prasat a koní je více pečováno, nežli o tělesný vývin dětí.

Mezi jiným pravil: "Všímáme-li si bedlivě toho, jak vychovávány jsou děti ve velkých městech, nemůžeme se diviti, že máme tolik málo zdravých mužů a žen. Zdravý muž a zdravá žena jsou u nás pravou zvláštností — kdežto zvláštnost měli by tvořiti jen choří nešťastníci. Kdybychom vychovávali své syny a dcery s takovou péčí, jakou farmer věnuje chovu prasat a koní, měli bychom více statných a zdravých mužů, statných a zdravých žen."

V dalším zajímavém líčení porovnával chov domácího dobytka s výchovou dětí a souhlas, jakého se mu dostalo, byl důkazem, že slova nalezla u inteligentního posluchačstva ohlasu. Líčil, kterak farmer pečuje o to, aby domácí dobytek byl dobře a vydatně krmen, aby nebylo mu dáváno to, co by vývoji jeho bylo na překážku, kterak radí se s odbornými znalci, jak by docílil chovu co nejdokonalejšího, jak dbá pečlivě o to, aby zvířata pro chov určená měla dostatek pohybu ve volném vzduchu, načež trefně porovnával tuto péči o domácí dobytek s péčí, jakou věnujeme našim dětem!

Prof. Watt pronesl zlatá slova pravdy — o dobrý vývoj prasat a koní jest lépe postaráno, nežli o chov budoucích občanů, budoucích otců a matek.

SOKOL AMERICKÝ

ČASOPIS NÁRODNÍ JEDNOTY SOKOLSKÉ VE SPOJ. STÁTECH

Published monthly by the NATIONAL PRINTING & PUB. CO.,
566 W. 18th St. Chicago, Illinois

Official Paper of the United Bohemian Gymnastic Associations.

Vychází 15. každého měsíce v Chicago, Illinois

Pořadatelé:

Editors:

Dr. J. RUDIŠ - JIČÍNSKÝ, Cedar Rapids, Iowa
Části přírodovědecké, zdravotní, atd.
JOSEF ČERMÁK, 1562 W. 16th St., Chicago, Ill. Části pověsčné
A. HALLER, 818 So. Ashland Av., Chicago, Ill. Části technické

Veškeré dopisy pro "Sokola Amerického" buďtež zaslány hlavnímu pořadateli:
Dr. J. RUDIŠ - JIČÍNSKÝ, Cedar Rapids, Iowa

SUBSCRIPTION - - - - 75 cents per year
Předplatné 75 centů ročně - - - - Do Čech \$1.00

Kdo z Evropy zasílá předplatné mezinárodní poštovní poukázkou, sdělí tak rovněž i výpravčímu listu našeho, aneb jednatele V. V. Předplatné, jakož i oznámky do listu přijímá jednatele Výkonného Výboru N. J. S., aneb ustanovení jednatele zeldátní.

JAN ČERNÝ, 437 E. 71st St. New York City, jednatele Výkonného Výboru

Redakce zodpovídá pouze za své vlastní práce. Příspěvky a dopisy do listu, články, ilustrace, návrhy k těmto a jiné musí být v rukou hlavního pořadatele do 1. dne měsíce, v němž mají být uveřejněny a to ještě s výhradou, že práce pilnější a důležitější vždy mají přednost. Rukopisy se nevrací a neschovávají déle, nežli od čísla k číslu.

Přestěhování oznámí výpravčímu každý přesídlivší se sokol sám, a sice možno-li do posledního toho kterého měsíce, s podotknutím, ku kterému sboru náleží. Nově odstoupilé a vyloučené členy oznamuje tajemník aneb účetní sborů výpravčímu každý měsíc.

Tiskárna a výpravčí listu:

NÁRODNÍ TISKÁRNA, 566 W. 18th Street, CHICAGO, ILL.

Jak jíme.

"Dostala jsem list Váš v novém úboru a s úplně pěkným obsahem. Líbí se mi, avšak nad článkem Vaším "Proč jíme" jsem se pozastavila. Proč? Inu, nikdy jsem ani netušila, že tolik poučení poskytnouti lze v několika volně psaných řádcích, prostě a přece odborně a při tom i tu a tam s žertem, jenž často chybu mnohou napravil. Těšilo by mně jen, kdyby Jste pověděli nám však také "jak jíme a jak pijeme", víte obě u nás dosti důležité". . .

Tak píše nám sokolka, již nejen, že povděční jsme za těch několik upřímných slov povzbuzení, ale zároveň za pokyn, abychom pustili se s chutí do článku tohoto. Řekli jsme již, že každým pohybem a prací tělesnou i duševní ubývá součástek těla lidskému, neboť se stravují a musí se zase nahraditi, pověděli jsme si, jak náhrada ta se děje a jaký jest účel požívání potravy vůbec. Požití potravy mnoho, ať již přiměřené, či nic, bylo by však zrovna tak nesmyslné, jako jísti málo, aneb bez ohledu na to, které potraviny mají větší množství látek dusíkatých, které ne, aneb jestli potrava jest rostlinná výhradně, aneb živočišná. Jako ve všem jiném i tu každá výstřednost sama se tresce. Oba druhy potravy jmenované mají v sobě látky dusíkaté i bezdu-

síkaté, a tu by se mohlo souditi, že buď pouze potrava rostlinná, aneb jen potrava živočišná k úplné výživě těla lidského postačiti může. Avšak tomu není tak. Jaká tedy má býti naše potrava? Uvážíme-li otázku tuto se stránky fyziologické, poučí nás již naše tělesná konstrukce, že naše tělo jest pro obojí druh potravy zařízeno. Vnitřnosti naše i zuby naše, tedy chrup, mnohem více podobají se vnitřnostem a chrupu ssavců masožravých, na příklad kočky aneb psa, nežli vnitřnostem a chrupu ssavců býložravých, jako krávy, ovce, aneb kozy, které se výhradně rostlinnou potravou živí.

A dobře praví Rošický v knížce své, že co se týče množství požívaných látek, a má-li převládati potrava rostlinná, aneb živočišná, že poučují nás o tom nejlépe poměry podnebí, a tu se stránky zeměpisné opět souditi můžeme o naší výživě. Jest známo, že obyvatelé krajín tropických mnohem méně potravy spotřebují, nežli obyvatelé pásma středního, kdežto zase obyvatelé krajín severních jsou mnohem větší jedlíci, nežli my. A co ti dovedou vše na posezení sporádat. Čím jsou krajiny teplejší, tím méně tedy potravin se tam spotřebuje, a též tam výhradně potrava rostlinná převládá, neboť předně jest obyvatelům tropů snadno uživiti se nabytou látkou, kde palmy a chlebovníky takřka hotový pokrm beze vši námahy a práce jim poskytují, a to po celý rok, kde květ s plody se střídají, a proto i menší námahou menší spotřeba potravin se jeví. Za druhé není třeba pro tělesnou teplotu tolik látek bezdusíkatých požívat, kde mají vždy tepla nazbyt. Na druhé straně však čím blíže k severu, tím větší množství potravy tělo potřebuje, tak že v krajínách polárních požívají jen potravy masité, obzvláště mnoho tuku. Obyvatelé mírného pásma jsou však poukázáni poměry klimatickými na potravu obojí, živočišnou i rostlinnou, v níž v zimě převládá první, v letě druhá. Podle toho věděli bychom nyní, jaký as druh potravy pro nás nejvhodnější, avšak tolik jest jisto, že příroda rozhodně si nepřála, abychom tělo své seslabovali, abychom je unavovali a ničili, působíce samé jen nemoce tomu ubohému žaludku, který tak rádi často přecpeme. A když pak žaludek ochuraví, na kolik i jiné orgány trpí a trpěti musí.

Jísti mnoho, jísti rychle a potravy náležitě nerozkousati jsou hříchy proti přirozenému pochodu trávení a vymstí se na nás, ne-li hned, tož jistě v době nejkrajší a pak všeliké umělé náhražky, všeliké léčení horším jest, nežli předejití vlastního ochuravění.

Střídmost v jídle a pití jsou tedy věci hlavní, ale nepomohly by tam ani za mák, kde člověk svého chrupu nedbaje, potravy náležitě by nerozkousal, jedl hltavě, aneb pouze o studených byl jídlech. Jak často vidáme dělníka, který těžce musí pracovati, s "pejlečkem" čili studeným svým obědem, sestávajícím z kousku vepřové, chleba a trochu studené kávy, a pájem. Pustí se do potravy té s chutí, až někdy záviděníhodnou, jí však rychle a hned v zápětí zbývajícího času polední přestávky použije k vylousknutí tolika a tolika piva dle obyčejného zvyku svého, kdežto druhý napije se buď něčeho "silnějšího" aneb řekněme jen na studený aneb horký oběd ledové vody. A hle, všichni tři velice chybují, neboť právě v tu chvíli, kdy šťáv žaludečních ku ztrávení těžkého oběda nejvíce bylo zapotřebí, oni je rozředí a tak žaludek ku zvětšené činnosti nabádají

zcela bezúčelně. Tak stane se jednou, stane se podruhé a často a žaludek konečně službu vypoví.

Jiný případ. Máme na něco chuť, jídlo nám zachutnalo velice a my bez ohledu na to, jakého druhu jest potrava, spořádáme notnou dávku a opět žaludek v práci jeho přetížíme a pak nemůžeme pochopit, proč máme bolení hlavy, tlak v okolí žaludku a jater a proč trpíme zácpou, aneb proč nám je na nic, když přece tak jsme si pochutnali.

Jíme-li na noc, tedy před vlastním odpočinkem, proviňujeme se na tom ubohém žaludku opět nesmírně. Celému tělu dáme klid a jen ten žaludek jest nucen tři a více hodin pracovati, poněvač my neměli jsme více rozumu a nutíme žaludek k práci přes čas. Dovolává-li se však chuděra sám zkrácení doby pracovní, přidáme mu ještě celou spoustu nějakých břeček, aneb nějakou tu skleničku nápoje lihového; a pak jsme mu teprve dali. Sliznice žaludeční pracuje více, musí následkem stálého povzbuzování, a pracuje, až dopracuje.

Máme také ještě celou řadu látek, které přímo k výživě těla neslouží, ale ve značné míře ji podporují a usnadňují. Také látky tyto musí se užívat s rozumem a jen v míře také jak právě to, či ono krmě si toho žádá. Něco překoření, přesoliti dovede leckdo, ale upravití jídlo tak, aby působilo nejen na chuť, avšak bylo při tom co nejvýživnější, v tom právě jest celé tajemství kuchyně a díky našim ženkám, v tom ony vynajímají se nejlépe. Máme totiž vedle vlastních potravin ještě tak zvané pochutiny, k nimž náleží narkotické prostředky, které obsahují organické čili ústrojné zásady zvané alkaloidy, a koření a látky aromatické, které v sobě tají zvláštní vonné sílice. Jak alkaloidy tak i sílice působí na čivy ochutnávací, povzbuzují a zvětšují chuť k jídlu, a mírně užívány, podporují trávení a činí potraviny výživnějšími, jelikož snadněji stravitelnými, jsouce příčinou většího vyměšování slin, šťávy žaludeční a střevní, čímž se trávení velmi urychlí a usnadní.

Řekli jsme větší vyměšování slin, jež při náležitém trávení již v ústech hraje do jista úlohu důležitou. A povážíme-li, na kolik tyto sliny si kazíme náramně ušlechtilým žvýkáním tabáku, aneb velice pěkně se vyjímajícím kousáním "gumy", aneb děsným a přímo odporným a stálým pliváním, jež mimo to i může šířit nákazu, když chrchle uschnou a pochází na příklad od lidí tuberkulosních. Trávení počíná tedy již v ústech.

V prvním článku našem přirovnali jsme tělo lidské ku stroji. Jestli pak bychom chtěli na příklad převzítí vedení parostroje, bez náležitých o něm vědomostí? Sotva, a přec o zdravotě a tak tedy o vlastním stroji, těle našem, zdraví jeho a co mu prospěšné, či nic, zdá se, že spokojíme se s vědomostmi nejneopatrnějšími a scháníme se teprve po tom; či onom, až to tělo ochuraví. My jíme moc, jíme často a mnohdy nikoliv dle chuti a ozvavšího se hladu, ale tak, jak nám právě napadne, jíme nepravdělně a pokrmy dosti nerozmělníme, nesežvýkáme, jíme hltavě, a hned zase bez náležitého oddechu ženeme se do práce, přecpeme se, aneb jíme potravu tělu našemu nepřiměřeně, nevyživně, překořeně, pouze studené, aneb zase příliš horké a pak divíme se, že tu v zemi této tolik chorob žaludečních, tolik chorob čivních v tom děsném letu a zápasu o skývu chleba...

Pozdě?

V minulém čísle "Sokola Amerického" uveřejněn jest článek starého harcovníka národního p. Paldy, který nemůžeme nechat bez povšimnutí. P. Palda uvádí své zkušenosti, které měl s nějakým "tělocvičným specialistou", jemuž za "pisemné instrukce" zaplatil \$20.00 — ale "ač svaly domácím tím cvikem mohutněly, tělesná soustava jeho tělocviku tomu se vzpírala, nemohl spát, a konečně dočetl se v Spencerově spisu, že tělocvik starším, kteří ho v mládí nepěstovali, spíše škodí, než prospívá". Toť asi krátká trest čláku p. Paldova.

Při hluboké té účtě, jakou chováme k učenci, jakým byl Spencer, dovolíme si říci, že ti nejučenější lidé na světě nevědí všechno, a že ve věcech praktických bývají hrozně nepraktickými. Známá jest historie krásného obrazu, který kdysi v Paříži budil obdiv, nad nímž odborní kritikové rozplývali se chválou. Celá Paříž byla u vytržení, obraz "Po bouři" byl výkonem mistrovským a umělec hned korunován byl za krále všech současných malířů. Až přišel se podívat na obraz prostý venkovan se svým synem, a když se byl klučík chvíli na obraz díval, pravil; "Ale to je divný — po bouři obilí takhle nikdá rovně nestojí — to dycky leží". A bylo po slávě. Ti nejlepší umělci a kritikové nevěděli to, co věděl obyčejný venkovský chlapec. Před několika roky vystoupil nejslavnější fyziolog italský, Mosso, rozhodně proti bradlům a prohlásil, že tato by v cvičnách trpěna býti neměla — neboť "vydržeti prý na nich v podporu pět minut vyžaduje neobyčejné, nepřirozené napjetí svalstva". Ale s dovolením, který pak vzdělaný cvičitel nechá cvičence v podporu na bradlech pět minut? Na to se patrně prof. Mosso neptal. Stává se často, že velice učené lidi odsuzují tělocvik jen proto, poněvač viděli jej tak neb onak prováděti — ale vždycky tam, kde odsuzují tělocvik, měli by vzíti přes koleno — pana cvičitele.

Filosof Spencer, mluvě o škodlivosti tělocviku u starších, měl patrně na mysli tělocvik, jaký viděl prováděti v tělocvičnách bujarou mládež, a takový ovšem staršímu více škodí než prospívá.

A mohutněly-li svaly p. Paldy tak, jak vypráví, musilo cvičení to býti velice vydatné a pak bv se měl vzít přes koleno onen pan "specialista" — ať už to byl Čech anebo Američan. Pan Palda v dopise zajisté udal své stáří a tu předepsal-li mu onen pán tak vydatné cviky, o jakých se p. P. zmiňuje, prodal mu — abychom tak řekli "gold brick". U člověka věku p. P. tepny nejsou již tak pružné, srdce již tak vydatně nepracuje — krev není s to zásobiti svalstvo dostatečným množstvím kyslíku a odvésti spoustu upotřeбенé látky (decomposed tissue) a tím se stalo, že spánek s jeho vícečk prchal, poněvač jeho system byl přebytečnými látkami otráven. Takové zkušenosti mají i cvičitelové, když svalstvo příliš přepnou, tak že vyvinou v těle více přebytečných látek nežli krev jest s to z těla odvésti, až dostavují se u nich pocity slabé horečky a při té největší únavě spát nemohou. Ale toho vinu nenese tělocvik — nýbrž — abychom tak řekli, jeho "přebrání".

Opakujeme ještě jednou, že chováme tu nejhlubší úctu k památce Spencerově — ale přec nemůžeme se smířiti s jeho výrokem, že starším, kteří tělocvik dříve

nepěstovali, tento spíše škodí, když vidíme v amerických ústavech tělocvičných den co den cvičiti staré, šedivé pány, kteří před tím nikdy necvičili, ale řídí se návodem zkušeného odborníka a jimž tělocvik navzdor pokročilému věku jde znamenitě k duhu.

Přítel Palda nezačal pozdě — ale dostal od chytřejšího "specialisty" dávku, která by možná byla vhodnou pro 20—25 letého junáka, a proto výsledek u něho byl takový, jaký vidíme u mnohých našich starších sokolů, kteří tu a tam založili tak zvané "medvědí čty". Slyšeli jsme často po takovém cvičení chlapíka-cvičitele vtipně pronést poznámku: "Ale já je chlapy sedřel, že druhý den jistě ani chodit nemohli". A měl pravdu — proto také více ve cvičení se neukázali. Také zde by mohl člověk přijíti k závěrku, že tělocvik staršímu škodí — ale zatím těm starším škodí nejvíce samozvaní "specialisti" a nezkušení cvičitelové, kteří napášou na poli tělocvičném více zla nežli dobra. Těm starším svým svěřencům ani tak neublíží, neboť ti, když vidí, jak cvičení takové na ně působí, mohou v čas přestat — jako učinil p. Palda — ale předsudek, jaký svojí obmezeností způsobí proti tělesným cvičením, zůstane, a nejen že zůstane, on šíří se čím dále tím více — a aby náhled pana Paldy nenalezl ohlasu v našem obecnstvu, proto pokládali jsme za vhodné napsati těchto několik slov. —

Radium nový prvek.

V poslední době značnou pozornost vzbuzuje prvek zvaný radium a to nejen v kruzích učenců, ale i v kruzích širších, neboť dle dosavadních výzkumů podobá se tento nový prvek velmi paprskům Roentgenovým, vydává totiž paprsky oněm velice podobné jak do účinku, tak i v tom, že proniká jistá tělesa. Paprskům Roentgenovým, objevených roku 1895, užívá se dnes v lékařství k rozpoznání nemocí, poranění kostí, vynajítí cizích předmětů v těle lidském, tvoření se nárůstků, kamenů, nádorů, atd., jakož i používá se jich s úspěchem přímo obdivuhodným v některých nemocech kožních, zvláště zastaralých, i léčí se jimi tuberkulosa kožní čili lišeje a tuberkulosa kloubů, avšak co nejhlavnějšího, že pomocí těchto divotvorných paprsků v celku neznámých, použití lze ku zničení rakoviny a nádorů druhdy i pod nožem ranhojiče nezhojitelných. Ovšem rozpoznání musí býti včasné a léčba zahájena s operací, nebo před touž a po, jakž toho každý jednotlivý případ vyžaduje. Ukázalo se pak a pisatel těchto řádků náhodou k výzkumům těm snažil se rovněž co nejvíce přispěti, že jsou paprsky Roentgenovy čili X paprsky onoho druhu, jež léčí, které podobají se paprskům oněm slunečním ve spektru u toho pásma, kde modravý bod vidíme, či pruh světla lámaného nalézáme. Paprsky sluneční, kterýchž se v léčení různých chorob používá, jsou téhož druhu a také světlo Finzenovo, jsouc přístroji elektrickými vyvozeno, na paprsky takové jen spoléhati musí. A hle, i nový prvek radium téhož druhu paprsky vysílá, však zcela neodvisle, sám a sám, aniž bychom zjistiti mohli proč a jak. Velice malinké množství několika gránů radia vydává světlo, jež činí divy, jako ono světlo, které vyvodili jsme pomocí silných proudů elektřiny v žárovce čili

vzduchuprázdné trubici Crookesově. A tam, kam nemůže proniknouti paprsek Roentgenův v plné své síle, do dutin těla lidského, kam nemůžeme zavést jej, aby přímo působil na nádor v hrdle, raka v dutině nosní, aneb u materníku, snažíme se dnes vložit malou skleněnou neb aluminovou rourku s několika mocnými zrny radia, očekávajíc tentýž výsledek, totiž zničení strašné choroby, strašného nádoru, vždy za nezhojitelný považovaného. Totoť jsou však prozatím jen pokusy.

Roentgenovy paprsky však již v případech nespočetných se osvědčily a nejsou tak báječně drahé jako radium. Pronikají různé předměty daleko více a proto ve fotografii lékařské hrají značnou úlohu. Jen porovnejme obraz celého hrudníku lidského fotografovaného X paprsky s oním mlhavým obrázkem klíčku, jež radium vytvořilo na plotně fotografické. Na skiagrafu vidíme v místě označeném zlomené žebro.

A jak takový obrázek uděláme?

Vejdeme nejprve do tmavé komory, připravíme si fotografickou plotnu a vložíme ji do obálek z tmavého papíru. Na to jednoduše položíme klíček, který chceme fotografovati na plotnu — viz obraz — přineseme si naši rourku obsahující radium a necháme paprsky jeho působiti na onu část plotny, jež chemicky připravena byla, jako každá jiná plotna fotografická. Za nedlouho plotnu vyvoláme, vykoukáme a připravíme jako každý jiný negativ fotografický. Na negativu vidíme klíček v celé své podobě a rozměru, však nikoliv tak zřejmě a tak určitě jako, když fotografujeme pomocí Roentgenových paprsků. Nevadí, ale dokazuje nám, že snad v příštím budoucnu bude lze fotografovati bez přístrojů, bez elektřiny a kdo ví co všechno — celé nitro lidské a jiné.

Co stalo se na plotně? Totéž co stává se při fotografování pomocí různých aparátů, přístrojů u každého fotografa den co den. Světlo zasáhlo připravenou část plotny a lučební pochod vykonal to druhé.

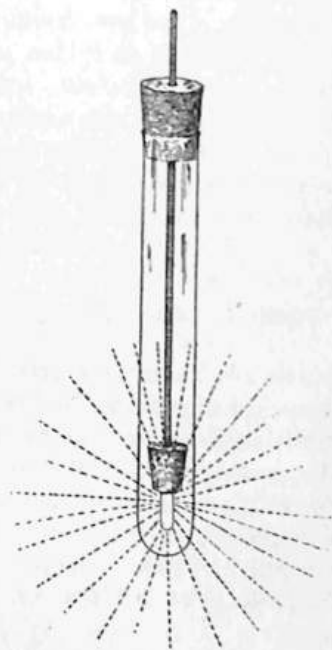
Roku 1896 M. Henri Becquerel vynášel, že sloučenina jistých kovů, jež nazvány jsou uranium, vyvolují zvláštní paprsky čili světélkují, ano že toto světélkování nejen, že bylo dosti jasné, ale stálé. Totiž seznal, že v tomto kovu jest cosi co vydává světlo, světlo tedy věčné, a to již tady na zemi a nikoliv někde na nebi, jak nám páni páteři rádi by namluvili, vědu za největší nepřítelkyni považující. Toto nevratné faktum věčného světla ovšem ihned poráží dosavadní výzkumy lučební a různé ty zákony o prvku, o němž se vždy tvrdilo, že vždy zůstává stálým, že měnití se nedá.

Paprsky tyto, pojmenovány byly tehdy po vynálezci, Becquerelovy a hmoty, jež je vydávaly, nazvány jsou hmotami činnými u světélkování. K nálezům těmto přišlo se při zkoumání rudy zvané oxid urania i našly se ještě tři jiné hmoty v rudě této, jedna zvaná polonium, radium a aktinium. Polonium našli manželé Curieovy v Paříži, totiž pan Curie, který máje Polku za ženu, velice bystrou a nadanou to paní, jež při mnohých studiích mu pomáhala, nazval nález svůj polonium ku cti její. Paní Curieová narodila se ve Varšavě. Debierne našel aktinium.

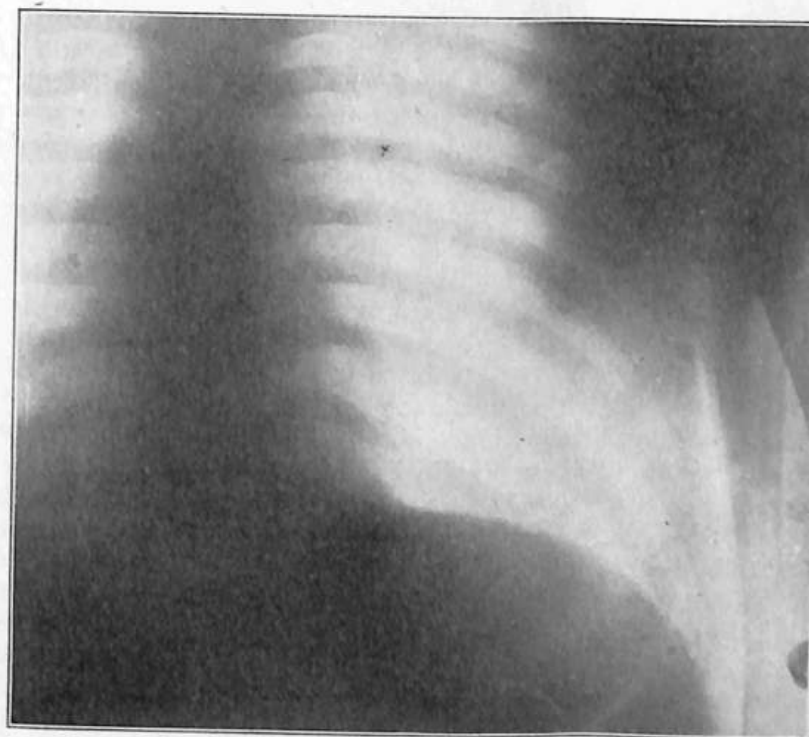
Co však při tom všem nejzajímavějšího a pro nás Čechy zvláště pozoruhodného, že museli to být přátelé

naši francouzští a nikoliv naši odborníci, jimž náhoda přála objeviti v pohozených a nepovšimnutých škvárech opuštěných dolů vládních u Jáchymova, tedy v Čechách, ve vlasti naší staré, tak drahocenný prvek,

prsků Roentgenových a jiných v laboratoři naší podléhaly vlivům jejich a chemický rozklad i na jistou vzdálenost následovati se zdál. Měli jsme nějakou chvíli rourku s radium zapůjčeným nám ochotně z Pa-

Radium ve skleněné rource
a na korku upevněné.

Skiagraf hrudníku lidského. x Zlomené žebro.

tak dalekosáhlých účinků. Jest sice pravda, že jest mnoho práce a námahy k tomu třeba a celá spousta oněch škvárů pohozených, nežli z tolika a tolika tun můžeme získati několik gramů radia, avšak také pravdou jest, že škváry tyto všechny vykoupili od vlády rakouské oni manželé a nyní celý učený a vědecký svět

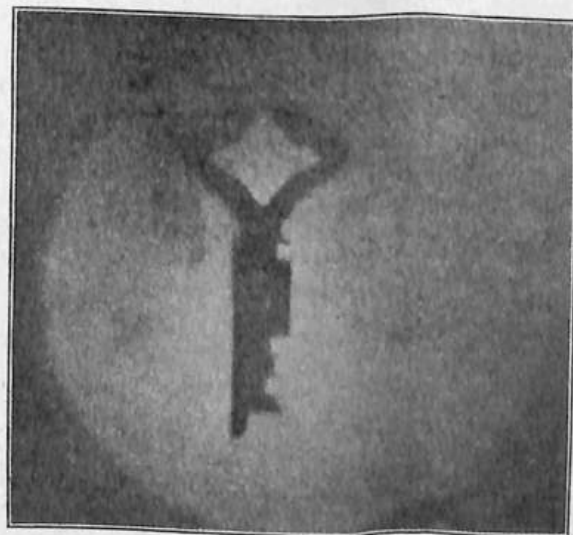
říže, v kapse u vesty a jako paprsky Roentgenovy i tyto dovedou spáliti. Nám i jiným odborníkům se tak stalo při různých pokusech. Na neštěstí cena prvku tohoto jest tak příliš vysoká, tak ohromné výlohy s výrobou jeho spojeny, že těžko věru říci, kdy bude lze radia užití v životě praktickém co nejlépe. Avšak kdož ví, jaké ještě jiné výzkumy budoucnost nám přinese?

A co vše radium jest s to vykonat. Tak prof. Hammer položil šest rourek obsahujících radium na záda ryby, "elektrické torpedo" zvané a nechal rourky ležeti náležitě upevněné asi dvacet minut a ryba nemohla obyčejné nárazy opakovati, nemohla vydati úderu, elektrická síla její na chvíli tu byla bezmocnou.

Prof. Curie shledal, že několik miligramů radia umístěných pod kůži myšky podél hřbetu, způsobilo ztrnutí v několika hodinách a smrt následovala v každém případě. Totéž docíliti se dá při pokusech na morčeti.

Jako ničí radium tkanivo tělesní, jež choré jest, dříve nežli ono zdravé a způsobuje zánět kůže nejprve až k řádnému zničení téže a tkaniva pod ní vůbec, tak rozředěná sůl radia ve vodě vydává paprsky, jež zničí různé bacilly. Bakterie, pakli po jistou dobu vydány byly na pospas paprskům radia, se ničí a různé zárodky plemeniti se nemohou. Ostatně o účinku paprsků těchto snadno sami přesvědčiti se můžeme, když držíme rourku blízko spánku, pocit je zvláštní. Prof. Curie tvrdí, že neodvážil by se vejíti do místnosti, kde nalézal by se as jeden kilogram čistého radia, neboť jistě prý přišel by o zrak a po případě mohl by být usmrcen.

Pokusy konanými dále ukázalo se, že sůl radia poskytovaná nemocným býti může v roztoku. Považte

Radiograph. Obrázek klíčku položeného na
fotografickou plotnu, jež pod vlivem paprsků
radia se nalezala as 10 minut.

diví se jejich objevu a výzkumům. Praví se, že uranium nalezeno bylo minule i v Utah.

Při zkouškách našich s radium ku podivu mnohých veškeré druhé přístroje elektrické k vyvozování pa-

jen jaké tu nové pole otevírá se léčení všech těch nemocí, jež zaviňují bakterie. Radium, jak již řečeno, bakterie ničí. Když by tedy v roztoku podávala se na příklad souchotinářům, dětem trpícím difterií a p., tato sůl radia, dostala by se nejprve do žaludku, odtud jak kterýkoliv jiný lék účinný do krve a s tou na místo choroby. Na tomto pak místě nejprve by zničila vlastní příčinu nemoci záhubné bakterie a tak poskytla nám možnost dalšího účinného léčení, jež až dosud, žel v mnohých případech bylo marné. V případech chorob žaludečních, kde rozklad se udál následkem činnosti bakterií různého druhu, roztok radia ovšem rovněž pomoci by mohl, tak jako v rakovině žaludku a střev. Roztok radia mimo to používati by se mohlo na obvyzy, aneb do dutin chorobou stížených, kamž jinak dostatí se nelze a tak získal by se prostředek antiseptický, jenž na delší dobu v těle lidském zůstává a působiti může. V různých těch pokusech se pilně pokračuje, jaké budou výsledky, těžko říci.

Případy, v kterých paprsky Roentgenovy minuly se účinku, zejména v rakovinách a nádorech jiných, radium prý pomohlo. Jsou to však dosud případy ojedinělé, celá věc dosud jest pouhou prací pokusnou a pro nás dosud tedy jen zbývají různé naděje, naděje, jež však k výsledkům dojista oprávnějí, povážíme-li, co vše v době poslední vynalezeno bylo, co vše stalo se skutkem na poli práce a vědy. Člověk pak, který dnes kráčet chce s duchem času, jemuž jakýkoliv pokrok není lhostejným, jen s potěšením uvítá každý nový výzkum, každý nový čin na prospěch člověčenstva veškerého. A hle, jest v době poslední to právě naše věda lékařská, jež zaznamenává pokrok přímo úžasný, pokrok o němž předkům našim a nám samým ještě nedávno se ani nezdálo.

Z dějin magnetičnosti, elektřiny a elektrotechniky.

V nynější době vynálezů, nebude dojista na škodu, pakli také my seznámíme čtenáře své aspoň poněkud s dějinami oněch oborů vědy a práce, jež téměř denně poskytují nám něco nového, užitečného, ba mnohdy až překvapujícího, a uvádí nás za časté v údiv oprávněný snad, co vše již možným. Jeť věru zajímavě sledovati krok za krokem tu ohromnou práci lidského myšlení, pokroku a snahy, jejíž výsledky dnes již objímají téměř celý vzdělaný svět a nás jen těšiti musí, že v oboru tomto i s mnohým českým jménem, jak doma ve vlasti staré, tak i v zemi této se shledáváme, ba co díme v samých počátcích najdeme Čecha, jehož jméno po zásluze před oním Franklínem by státi mělo, aneb aspoň vedle něho, totiž jméno vlastního vynálezce hromosvodu Prokopa Diviše ze Žamberka. Okolnost tato ovšem v kruzích amerických známa není, avšak nám vaditi nebude, abychom o známosti fakta toho, kde třeba nepromluvíme, zejména, když podrobnosti budou všem nám známy, jakž v sloupcích těchto přičiniti se hodláme.

Přikročíme tedy k vlastní rozpravě, dle pramenů českých i jiných, užívající co možná slov srozumitelných a výkladů každému přístupných. Budeme se

snažit podati vždy v každém čísle jistou část, jež pak společně tvořiti budou pěkný celek.

Na poli tomto v době poslední vykonáno tolik nového a zajímavého, že třeba každému z nás věděti, třeba ani odborníky jsme nebyli, kde to nové vzalo vzniku svého, kde vlastní byl počátek a jak nynější ty vymoženosti a vynálezy dohromady souvisí.

Není pochyby, že mezi všemi odbory fysiky, jak Večeř praví, vyžadují magnetičnost a elektřina největších a nejobtížnějších bádání a pokusův, aby byly poznány a prozkoumány. Ostatní výjevy fysikální, výjevy zvuku, světla i tepla, lze snadněji poznávati našimi smysly; my je vidíme, slyšíme, cítíme, atd.

Třeba se jevily někdy smyslové naší nedostatečnými a klamali nás, tak že na prostná udání jejich spoléhati nelze, přece máme při těchto výjevech přednost, že nám některé smysly alespoň udají, děje-li se něco aneb nic.

Těto význačné pomůcky při zkoumání přírody postrádáme v oboru elektřiny a magnetičnosti skoro úplně. Proto jeví se k vůli snadnějšímu poznávání, zvláště zde potřeba vypsati a sledovati, jak vlastně naši předkové poznali výjevy elektrické a magnetické, jak zrnko k zrnku kladli stavíce velikou budovu elektřiny. A jaká ta budova je! O příští výstavě světové v St. Louis budeme opět mít příležitost nejlépe se o tom přesvědčiti.

Bylo by věru zajímavě sledovati znalost elektřiny již od té doby dávné, kdy řecký filosof Thales první objevil, že jantarové částčky a úlomky, když trou se o jiné předměty, aneb třeme-li je o sebe, mohou přitahovati k sobě lehoučké předměty, jako útržky papíru a pod. Řekyně, věduce to, užívaly kousků jantarových nejen na ozdobu, ale i za hračky.

O pastevcích Magnetovi báji se, že střeha stád svých přišel na místo, ze kterého se obuv hřebíky pobíhá a železná špička jeho hole pouze s námahou zvedaly. Když na místě tom odkopal zemi, nalezl přirozený magnetovec. Hle, pravíme, přirozený výslovně. Již v těch dobách tedy příroda tvořila, nikoliv nějaká moc nadpozemská, ale hodně pozemská. Tehdy tvoření ono připisovalo se bohům, dnes v tak zvaném osvíceném století bohu jednomu.

Lukrec — r. 95 př. Kr. — věděl, že magnetovec železo odpuzuje a také působí na hmoty skrze jiné. Ale jinak byly představy starých o magnetičnosti velmi nejasné, ano mylné; vždyť Plinius domníval se, že demant může magnetovci přitažlivost odejmouti, a o dvou polech magnetu neměli tehdy ovšem ani zdání. Také o upotřebení prvém jehly magnetické jsou velmi sporé a nejasné zprávy a udaje. Jedni tvrdí, že Číňané o magnetu věděli dříve, druzí toho popírají, však tolik lze říci, že ve slovníku čínském z roku 121 po Kr. nalezá se již výklad slova magnet, jimž označuje se kámen, kterým lze dáti směr jehle magnetické. Povídá se, že nejdříve používalo se magnetické jehly při cestování po souši na vozíku, který slul čin-nan-čin. Dvoukolka ta měla před sedadlem malou postavu na kolíku s pohyblivou rukou. V nataženém rameně byl magnet, kterým řídilo se napjaté ráme vždy k jihu. Vynálezcem tohoto vozíku pokládají Číňané císaře Huang-ti-ho r. 2364 před Kr.

V jiném slovníku čínském nalezeno, že lodníci v letech 265—419 za dynastie Tsin věděli jehly magnetické upotřebiti a znali také její odchylku — deklinaci. Podle toho nebyli to jen ti často vysmívání Číňané, již poskytli nám vědomosti různé mnohých oborů, kteří měli své vědatory dávno uřed námi, ale byli to titíž ocopani pohané, od nichž křesťanství se teprve učilo, křesťanství, jež vzalo jim, co se právě hodilo do krámu, na druhé straně vědy pohanské umrtvujíc a prameny původní tak ničíc. Až dosud málo vyskytlo se nového, aby dalný Východ, v dobách dávno minulých byl o tom nevěděl, aneb aspoň věci nebýval již kdysi na stopě. A tak i zdá se v tomto oboru.

Doba, kdy v Evropě kompas byl zaveden, těžko dá se určit, neboť i tu panuje nejistota. Nejvíce uznává se vynálezce námořník Flavio Giojanar v Pasi-taně. Týž prý zavedl kompas as roku 1302, kdežto v básni "La Bible", z r. 1190 od Quijota de Provins, jakož i v "Historia naturalis" — 1215—1220 — od Jaquese de Vitry o užití magnetky se mluví. Křištof Kolumbus byl asi prvním Evropanem, který měl příležitost přesněji sledovati a déle pozorovati odchylku magnetky, která byla dříve považována pouze za následek špatného sestrojení. Henry Gellibrand pozoroval první, že se mění odchylka magnetky i na témž místě. Teprve roku 1544 spozoroval Hartman odchylku od roviny vodorovné — sklon. R. Norman pozoruje tuto vlastnost, objevil, že magnetičnost nemění váhy magnetových kusů železa.

Stálo to mnoho práce a námahy, nežli se vysvětlilo a uznalo, proč vlastně magnetická střílka ukazuje vždy jedním směrem. Příčinu tu vysvětlil Wil. Gilbert, jenž označil zemi jako veliký magnet, objeviv tak magnetičnost zemskou. Pak ovšem již snadněji se vysvětlilo, proč se mění sklon magnetky od rovníku k severu, avšak prvně toho dovodil teprve Hudson — 1608 —, cestuje do severních krajin.

Gilbert a Hartman věděli, že se stejnojmenné póly odpuzují, že tedy severní pól magnetky ukazuje k jižnímu pólu země a naopak. Onen pozoroval také, že tyč svisle stojící se zmagnetisuje, že konec její k zemi směřující jest severně upólen, což ještě lépe pozorovati lze, když má jehla směr jehly sklonu. Týž pozoroval, že se kováním železná tyč, ležící směrem magnetky stává magnetickou, rozžavením, že magnetičnosti pozbyvá, a ochlazením ji opět nabývá, když se položí ve směr magnetky. Také znal působení magnetu do dálky vzduchem a skrze jiné hmoty. V osmnáctém století vynikli v tomto oboru elektriny Halley, J. K. Wilke, Gröham, Kanton. Na konci 18. století vypořezoval Koulomb, že magnet rozvětvený na více částí, dává nové, oběma póly opatřené magnety a z toho právě dovodil pak domněnku o složení magnetův. V tomto století vynikli Jamin a Gauss. (Pokračování.)

Cvičitel.

"Jakými vlastnostmi má honositi se cvičitel, má-li úkolu svému v plné míře dostáti?" — to bylo předmětem rozpravy v jedné schůzi amerických učitelů tělocviku na východě, a nebude zajisté od místa, když před-

stavíme sokolům cvičitele, tak jak si jej povolané kruhy představují — k čemuž ovšem přidáváme tu a tam i svůj osobní náhled.

Jako každý učitel — i učitel tělocviku musí ovládati předmět, jemuž vyučovati chce — ba od učitele tělocviku jest požadováno ještě více. On musí znáti tělocvik nejenom theoreticky, jemu nestačí osvojit si vědomosti tělocvičné pouze z knih, on musí býti s to vše to, čemu vyučuje, prováděti i prakticky a to tak, aby vše, co žactvu znázorniti chce, bylo pro tyto pravým vzorem, vrcholem dokonalosti. Vedle výborného vzdělání odborného, musí býti seznámen aspoň do jisté míry s anatomii, fysiologií a hygienou, neboť nemůže býti svědomitým cvičitelem mládeže obého pohlaví ten, kdo není s veškerými orgány těla lidského a jich funkcemi důkladně obeznámen. Anatomie, fysiologie a hygiena s vyučováním tělocviku tak úzce souvisí, že si cvičitele bez znalosti těchto předmětů ani mysliti nelze.

Však znalost tělocviku, fysiologie, anatomie i hygieny neudělá ještě učitele tělocviku — on musí míti ještě jiné vlastnosti — vlastnosti to, které nelze osvojit žádnými studiemi, kterým nelze přiučiti se v žádné škole — vlastnosti ty musí býti jemu, abychom tak řekli, vrozeny.

Trpělivost jest jednou z těchto vlastností, a kdo té nemá, lépe jest, když zvolí si raději jiné povolání. Trpělivost jest jedním z nejvydatnějších průvodčích, které nás na naši učitelské dráze provázeti musí, ať vyučujeme předmětu jakémukoliv — tělocviku obzvláště. Mnohé děti, které často u prchlivého učitele vyvolávají hněv, u laskavého, trpělivého člověka vzbuzují spíše sympathie. Vidíme-li zanedbané vychování, netrestejme za to dítě — ale hledme, abychom aspoň částečně napravili, co jinde bylo zanedbáno. Laskavé slovo zmůže více, nežli přísný povel, provázený často různými, ne právě šetrnými dodatky, které dítě činí ještě zatvrzelejším — vzdorovitějším. Toho důkaz podávají naše polepšovny, kam posílána bývá naše nešťastná, zanedbaná mládež, a kde učitel tělocviku má na mládež tu větší vliv, nežli všichni představení dohromady i s tresty — ovšem jen učitel takový, jenž s mládeží tou jeví soucit, a jemuž opravdu jedná se o zlepšení jejího stavu tělesného i mravního.

Učitel tělocviku starati se má o vývin mládeže po stránce tělesné i mravní — a v tom ohledu musí býti on svým svěřencům pravým vzorem. Sympathický zjev, na němž jeví se výsledky vzorné výchovy tělesné, chování pravého gentlemana, jehož přítomnost již sama má na ostatní umravňující vliv, střídmost v požitcích tělesných — to mají býti vlastnosti těch, jimž společnost lidská svěruje tělesnou výchovu svého dorostu.

My máme vyučovati mládež, aby byla zdravou, silnou a poučovati ji též o tom, jak si zdraví své a sílu umět zachovati. Špatný vliv má na své posluchače takový kazatel, který sám neřídí se dle toho, co káže. Špatný vliv musí míti na svá družstva cvičitel, jenž často sám prohřešuje se proti všem předpisům mravní kázně, jehož švalnaté tělo jest často otrokem nízkých náklonností, nezřízených vášní.

Však při příležitosti té neškodí připomenouti, jaké povinnosti by měl míti ten neb onen sbor opět vůči

svému cvičiteli, u něhož hledá tolik ideálních vlastností. Úkol cvičitele jest nad míru obtížný — jmenovitě má-li vychovávat dorost. Naše tělocvičny nejsou spůsobilé pro tělesnou výchovu mládeže — a ta okolnost činí úřad cvičitele českého nad jiné těžkým. Rozvrhy jsou u něho věci málo platnou — poněvač často neví, jaké nářadí bude mít právě "po ruce", aby ho mohl použít. A když potom přidruží se k tomu "kritiky" povolaných i nepovolaných, často i osočování, zlehčování a vyčítání toho perně zaslouženého groše — tu by cvičitel musil býti přímo božsky ideálním, aby to vše klidně snášel a s klidnou myslí pracoval dále.

K úpravě cvičení veřejných.

Nejlepší a nejvydatnější prostředek k šíření myšlenky sokolské a tělocvičky samotného vůbec, jsou a zůstanou bez odporu naše cvičení veřejná, jichž u sborů našich nejvíce v zimních měsících se odbývá. Nebude tudíž na škodu, když právě nyní, to jest v pravý čas, pokusíme se, na místě tomto několik pokynů uvést a požadavky naše, pokud úpravy veřejných cvičení samých se týče, vysvětlíme.

Pojem o významu cvičení veřejných mezi námi již po většině ustálen, leč vzdor tomu, setkáváme se tu a tam ještě s případy, při nichž nešetří se základních pravidel významu cvičení veřejných a často ani ne zásad tělesné výchovy vůbec, z čehož zřejmo, že i na dále pokynů vhodných, ve směru tomto pronesených, pilně všimati si musíme.

Pořádáme-li cvičení veřejné, tož na prvním místě pamatujeme si, že pořádáme ukázkou cvičení tělesných, rozvin a postup jich, nikdy však ne tělocvičnou produkci, při níž snad výkony jednotlivců diváka v úžas přiváděti mají. Že snaha jednotlivců, pochlubiti se při každé příležitosti několika bravurními kousky dosud nevymizela, popřít se nedá, ač připouštíme, že neholduje se jí v rozměrech tak velkých, jak před dávnými časy se dělo. Čím dříve však výstřelky podobné úplně pouze minulosti přičítati budeme moci, tím lépe bude pro nás, ježto účel celku přednější jest než snahy jedinců. — Vždyť každý s námi souhlasiti musí o tom, že cvičení veřejná nepořádáme za tím účelem, by poskytla se marnivosti jednotlivců příležitost zablýsknouti se. Nepořádáme cvičení podobná pouze z ohledu na cvičence naše, nýbrž z velké části též z ohledů na obecenstvo přítomné. Na to učiniti má cvičení naše dojem co největší a nejpríznivější, a toho docílili jsme cvičením veřejným, tož i účel jeho dosažen byl.

Vmysleme se sami v postavení mladíka, pohlížejícího na cvičení naše, který až dosud na tělocvičné nářadí nesáhl. Kdysi četli jsme o vlivu cvičení na organismus lidský, vypočítávaly nám všechny přednosti a užítky ze cvičení vyplývající. Kdo nechtěl by z nás státi se tělesně i duševně dokonalým? Vždyť cvičení jest každému přístupným, proč neměli bychom i my ovoce jeho okusiti a pro sebe získati toho, čeho v různých listech nám slibováno? Nuže, půjdeme při první příležitosti podívati se na ukázkou cvičení takých, by nějaký pojem jsme si o nich učiniti mohli. Náhoda zanese nás však do cvičení, kde nedělá se rozdílu mezi cvičením pro veřejné a cvičením závodním. Výkony nejvyššího stupně střídají se na nářadí jeden za druhým; slyšíme kolem sebe projevy obdivu, díváme se snad i sami, na konec však odcházíme u vědomí, že to cvičení tak vychvalované každému přístupno není a dle toho co jsme právě viděli, jsme přesvědčení, že síla i odvaha naše nestačí k tomu, by pokusiti jsme se mohli o vstoupení v řady těch, kdož cvičení tělesná již pěstují. Ztrácí se zde dobrovolný kandidát k cvičení, mající nejlepší vůli počet cvičících rozmnožiti, jenom následkem toho, že špatný příklad, pochybená ukázkou cvičení tělesných jemu představena byla. A při slabém počtu cvičících sokolů, v každém jednotlivci se ztrácí mnoho.

Opakujeme proto opět: omezme výkony vrcholové při cvičeních veřejných na stupeň nejnižší. Výkony vrcholovými, krkolomnými, můžeme u diváka vzbuditi úžas a obdiv nad odvahou cvičícího sic, však chuti ku cvičení jimi nikomu nedodáme. Dělejte rozdíl při výběru cvičení pro cvičení veřejná a závody, vždyť účel cvičení obojích rovněž rozdílný jest. Závody naše nesou více ráz soukromý, sloužící k změření vyspělosti borců našich. Při cvičení takých ničeho namítati nemůžeme, napínají-li cvičící svalstvo i nervy k výkonům nejtěžším; vždyť sami nutíme je k tomu tím, že závody takové, při nichž počet bodů rozhoduje, pro borce naše pořádáme.

Jinak jest tomu však při cvičeních veřejných. Při těch mějme vždy na zřeteli, že ukázkou to soustavného cvičení, jež sloužiti má k tomu, by nových přátel, nových stoupenců a co hlavního, nových cvičenců nám získalo. Kdokoliv z nás, jenž několika veřejným cvičením přítomen byl, mohl již dávno vystihnouti co obecenstvu, které veřejná naše cvičení navštěvuje, se nejlépe zamlouvá. A ku chvále obecenstva toho musíme doznati, že vkus jeho je vytríbený a dobrý, ba často i lepší nežli těch, kdož cvičení sami pořádají.

Cvičení naše sami rozřídíme na dvě hlavní pořadí a sice na cvičení prostná, s tyčemi a podobná a na cvičení na nářadí. Nuže, co nalezli jste zajímavějším z těchto dvou pořadí pro obecenstvo naše?

Jest to pořadí prvé, jež opravdově zajímá pozorovatele a pouze při cvičeních společných stává se, že obecenstvo hlučným a nelichvým potleskem uspokojení svému úplný průchod dodává. To děje se takřka z pravidla, při čemž nešlo nám opět, že větší měrou děje se tak při cvičení dítek, tedy těch malíčkových, než při cvičení sokolů dospělých. Však i to má svou příčinu ležící v tom, že cvičením prostným větší pozornost věnujeme pouze u dítek a tedy i provedení s větším úspěchem se setkává, což i cvičení nezkušený pozorovatel rozpoznati dovede.

Hledme, jsou to tedy cvičení na pohled nejlehčí, za to rozhodně však každému přístupná, jež na diváka nejlepším dojmem působí. Žel, že u mnohých sborů skutečnost tuto až dosud nevystihli a co horšího, ani důležitost cvičení takých nepochopili a následkem toho stává se, že věnuje-li se někdo při cvičení veřejném cvičením prostným minut deset, tož na nářadí cvičení až na celou hodinu se protahuje. Cvičení takové, byť účastnil se ho i sebe větší počet těch výtečných bradlářů neb hrazdářů, každého bez rozdílu unavuje. Nedivme se pak, když někdy slyšíme nářky na slabou návštěvu a netečnost obecenstva při cvičeních veřejných. Toť výsledek pouze, že trpělivost obecenstva v mnohých případech tuhou zkoušku prodělati musí a následky toho pak pouze sami sobě přičítati musíme.

Nechceme bráti za celkové měřítko poměry vyskytující se občasné u některých sborů. Nechceme ani předbíhati dobu naší a proto co dále tuto uvádíme, psáno pouze z ohledu na přítomně převládající skutečnosti.

Pořádání cvičení veřejných předcházeti musí důkladné a promyšlené rozvržení cvičebního materiálu. Jak již dříve jsme pravili, cvičení taková upravit musíme co ukázkou cvičení tělesných, při čemž opět bedlivě přihlížejme k tomu, by pořad cvičení co možná největší rozmanitostí vynikal. Toho možno za dnešních poměrů, kdy skoro u všech sborů dětské tělocvičné školy zřízeny jsou, snadno docíliti. Namítáme ničeho proti snaze oddělení cvičení dítek od cvičení dospělých. Leč tam, kde počet cvičících žádoucího stupně dosud nedostoupil, lépe cvičení ta sloučiti v celek, jelikož zajímavost cvičebního pořadí mnoho tím získá a cvičení samotné, pokud "přitažlivosti" se týče, mnoho nabyde. Nežli pořádati dvě cvičení, co do úspěchu a úpravy neúplná, tož raději rozhodněme se vždy pro cvičení jedno, jež možno zařaditi mezi cvičení zdařilá. Cvičení prostná, pochodová neb rejoinová, hry a jiné, jež s úspěchem velkým obyčejně dítky provádí, velmi mile se dotýkají pozorovatele, jenž přichází k poznání, že cvičení naše se neskládají pouze z těch velpřemků a velkotočů, jež málo komu přístupnými se zdají. —

Ovšem, záleží i na tom, by cvičení tato pro dívky vhodně upravena byla, o čemž zmíníme se na místě jiném.

Cvičení dítek na nářadí obmezíme však při veřejných na míru nejmenší, a užijeme-li již nářadí pro dívky při cvičení veřejném, pak při volbě druhu jeho bud'me opatrní. Není tomu tak dlouho, co přítomni jsme byli cvičení, kde cvičitel v pravém slova smyslu "dřel" osmi až desíleté hochy na bradlech, z nichž žádný ani v podporu udržeti se nemohl. — Něco podobného i v obyčejné cvičební hodině považujeme za pouhé mrzačení dítek, s čímž ukazovati se před pozorovateli soudnými, rozmyslíti by si měl každý, jemuž úkol cvičení dítek svěřen byl. Není snad jedné tělocvičny, která by nebyla opatřena nejnútnejším nářadím jako jsou: řebříky, šplhadla, kolovadla, kruhy, koza různé skoky a jiné; nač útočiště brát k nářadím a k cvičebním druhům, před jichž použitím lékaři tak často varují? Nevědomost prý hříchu nečiní. — Špatná to omluva v případech podobných.

Cvičení dítek následovati má cvičení sokolek a pak teprve cvičení sokolů. Tím nejlépe znázorňujeme postup cvičení, to jest postup od cvičení nejjednoduchších až do cvičení vhodných pro dospělé cvičence. Rozdíl tím získáme již slušný počet cvičení společných předpokládaje, že všem oddílům cvičících po jednom cvičení prostném neb s nářadím na cvičení veřejném podíletí se, určíme.

U mnohých sborů mají různé odbory a tu poznali jsme, že cvičení velmi pěkně doplniti se může zařazením i jiných čísel do pořadu. Jest to hlavně zpěv, jímž u mnohých sborů pěvecké odbory jedno i více čísel při cvičení vyplniti mohou. Snadno mohl by někdo namítati, že zpěv do veřejného cvičení nepatří. Toť mylný náhled jen. Cvičení mnohé provádíme sami při zpěvu, což nejen že pěkně se vyjímá, ale i cvičencům k většímu souladu provedení cvičení přispívá. — U mnohých sborů děje se tak již po leta a kde pěvecké odbory mají, s úspěchem i samostatná zpěvná čísla na pořadu mívají, což se dobře osvědčilo.

Nemůže býti nic trapnějšího pro obecenstvo jako to, kdž po pěti minutovém pozorování cvičení jednoho, třeba půl hodiny čekáním stráviti musí než čísla příštího se dočká. Tu ovšem hledělo se na mnoze odpomoci dlouhé chvíli obecenstva tím, že přestávky mezi cvičením vyplňovaly se — **t a n c e m**.

Neočekávej nikdo od nás, že na místě tomto o podobné nepřístojnosti dlouhou úvahou zabývati se budeme. Postačí, řekneme-li, že pojem cvičení a u nás obvyklých trdlovaček jest tak rozdílný, že v jakémkoli smyslu aneb pojmu sloučiti je, jest věc nemožná. Tanec mezi cvičením, či lépe mezi jednotlivými čísly cvičení, jest nešvár, jemuž všude by se zabrániť mělo. Oč lépe se vyjímá na místě jeho zpěv, recitace a podobné?

Všude ovšem není to v moci pořadatelů vypomoci si podobnými čísly při pořádání cvičení veřejných, leč tu opět v moci jich, aby cvičení zbytečně neprotahovali a jen při trochu dobré snaze může jedno cvičení za druhým následovati tak rychle, že čas k nudě se nikomu z obecenstva nedopřeje. V tom ohledu dobrý příklad máme z našich divadel. Často slyšeli jsme již vyjádřiti se mnoho z našich krajanů, že by chodili též do českých divadel, jen kdyby nebylo těch unavujících dlouhých přestávek mezi jednotlivými jednáními. Jest to tedy rozvlácnost velká a často zbytečné protahování kusu, jež přiměly již mnohého našince a hlavně mladší to generaci, že peníze své zanáší raději do divadel anglických, kde v krátkém čase více uhlídá a lépe se pobaví. Že nudu k zábavě počítati nemůžeme, toť přece jasno.

My co sokolské sbory nesmíme též mnoho hřešiti na tu národní obětavost lidu našeho. Že měli bychom práva napínati trpělivost obecenstva našeho do krajnosti pouze proto, že spolky národními jsme, tomu nevěříme. Podejme ukázky cvičení našich obecenstvu vždy v úpravě a formě takové, by každému se zamlouvaly a nářky na nepochopení poslání našeho pomínou a cvičení veřejná, jistě že větší pozornosti se strany obecenstva dojdou, tak, jako jest tomu všude tam, kde v úpravě jich náležitě počínati si dovedou.

Hanna, unie a my.

Jest věru zajímavě pozorovati a sledovati zejména v době nynější, jak leckterý ten boháč, má-li trochu citu v těle, pohlíží na svého bližního, na dělníka, jak probouzí se v něm (ovšem ne u všech) lidskost, ona nejkrasší cnota, jež sluší každému člověku pokrokovému. Tu i onde se zavádí opravy a ačkoli ještě těch nedostatků jest mnoho, člověk s člověkem se sblíží, lid stává se lidštějším a v práci vidí dnes něco vznešenějšího, zdraví lidskému potřebného a činnosti v těch mnohých již oborech chce vyniknouti na prospěch všech, na prospěch celku. Toť důležitý obrat, tak důležitý, že netřeba šíře se o něm zmiňovati. Jest to věda věd, jejíž zásady dnes nabývají platnosti v nejlidnatějších městech i v nejmenší osadě, v obydlí boháčů i v chýších chudiny a hle, při všem tom zákon, zákon lidu jde nade vše. A tak jak lid zákony si porídí, takových očekávati může výsledků sblížení bohatce s chud'asem, jaký krásný úkol!

Senator Hanna napsal v únorovém čísle "National Magazine" článek, v němž mluví o vztazích práce a kapitálu v době nynější a za poměrů stávajících. Nepřijímáme v list náš rozhodně věci politické, aneb spory různých stran a proto obmezujeme se v článku tomto jen na skutečný fakt, dotýkající se přímo práce a člověka. Hanna praví mezi jiným:

"Pud dělníka při spolčování za účelem ochrany sebe samého není zhoła ničím podivuhodným, tak jako není podivným pud tentýž, jež se jeví na straně kapitálu."

Toto přiznání práva organizačního a spolčovacího vyjímá se dnes ovšem jen pěkně a rozhodně jest v souhlasu s ústavou a zákony volné země této. Čím dříve pochopí lid, že jen jako celek čeliti může celku druhému, nikoliv tříštěním sil, ale soustředěním jich, vypěstováním jich, jak tělesně, tak duševně, aby v životě praktickém mizou síly své spíše soutěžit každému dolaru mohl, tím spíše se octneme u blaha lidí všech. Společná práce, unie a rozumné požadavky na prospěch všech i obecnosti budiž cílem všech lidí. Zápas nerovný jest jen tam, kde na jedné straně síly jest mnoho a na druhé lečjaké naduté nedochůdce síly má více v dollarech. — Duševní převaha a hbitost tělesní jest to kouzlo, jež dnes spojenými silami i ten dolar převáží. Proto vzdělání lidu jest dojista úkol šlechetný, tím šlechetnější, čím dále toto vzdělání zasahuje jak v jednotlivcích, tak v celku organizovaném. Celek organizovaný, pokrokový pak musí býti skutečně i celkem všude, kde jedná se o blaho lidstva, nápravy skutečné a úkoly na prospěch občanstva veškerého. Dělník, jako boháč oba jsou lidé, oba občané stejných práv a stejných povinností, oba však na celku svém se proviňují, pakli tříští a ničí své síly osobní, síly vlastní a v těle i duchu svém se se slabují, zanedbávají, zdraví svého podkopávajíce, tak jako ten i onen na celku by hřešil, když zdraví druhého a síle jeho škodí a z potu jeho jen získává a ssaje. Tak jest s jednotlivci a tak jest i s celky z jednotlivců sestávajících.

Hannův plán jest: "sorganizovati práci a zamerikánisovati v pravém tohoto slova smyslu, a úplně vzdělanou a pokročilou uvést k pochopení zodpovědnosti na ni spočívajících, tak aby se stala spojencem kapitálu místo nepřítelem toho, s nímž stále se rvala."

A pokračuje: "Organisace práce se mohou někdy v činech jejich kritizovati, avšak nelze spravedlivě toho tvrditi, že chybovaly vždy. Pakli s každým člověkem se jedná jako s člověkem, pakli dovoláváme se srdci lidí všech, jakož k rozumu jejich, tož musíme docíliti pásky, jež důvěra vzájemná se zove, důvěra, kteráž pak pevný základ by tvořila na němž snáze stavěti se dá."

Hanna jest toho náhledu, že "poměry se u nás tak utvářily, že na každého dělníka schopného průměrem přichází asi dvě místa, kde pracovati může, jen když dovede síly své a zdraví své šetřiti. Kdo prý se pak může diviti, jestli dělník takto uschopněný — v těle, hbitosti a duchu svém — žádá si větší mzdy."

Týž pisatel jest toho náhledu, že dělnické unie vlastně jsou a budou na prospěch zemi naší, a to hned od té chvíle,

“jakmile ten pravý základ důvěry a úcty vzájemné se zřídí a ziská.”

“Právo a spravedlnost nikdy souhlasiti nebudou se zabráním aneb zabavením oněch výsledků práce jednoho člověka, aby tím spíše zabezpečeno býti mohlo pohodlí lenochů a lidí nehodných. V Americe žádných ‘ismů’ netřeba, zejména těch ne, jež připraviti by chtěly kteréhokoliv občana o spravedlivý a poctivý výsledek vlastní práce.”

“Oba jak kapitál tak práce musí záhy a v jisté době podvoliti se velikému zákonu poctivého a spravedlivého zacházení člověka s člověkem. Prál bych si věru, abych každému Američanu vstřípiti mohl individuální zodpovědnost jeho, jež na každém z nás spočívá. Každý rok zkušenosti, každý dollar nahromaděného kapitálu, každý talent, kterým se honosíme, měly by považovány býti jako svatý odkaz pro dobro celého národa, aby tím spíše se pomohlo ve spojení zájmu bohatých i chudých, učených i neučených.”

Potud slova Hannova, s nimiž v celku souhlasiti můžeme, pakli jsou tak upřímně míněna, jak byla napsána. — Pravda, již ta okolnost, že napsána byla, aspoň cosi znamená, buď skutečné sblížení s lidem se v jistých kruzích nahlíží, či chce získati se tohoto sblížení jen právě v této době? At tak či onak, slova ta lidu jedním a to dobrým mohou býti vodítkem, totiž, aby nezapomínal vlastních sil svých, jež ohromných jsou dosahů, když v jednom a silném, zdravém a osvojeném budou řetězu pokrokových snah a činů.

Národ ve všech svých vrstvách silný a zdravý, znamená zdravé potomstvo, silné potomstvo, národ mimo to uvědomělý, vzdělaný a pokročilý v soutěži s jinými spíše vydrží a obstojí. A co konečně celé to naše žití jest? Není-liž to stálý zápas? Nu, a zápasu se učiti, od malička se mu přiučovat, svých k němu míti a k vyniknutí nabádati, není-liž to lepší, než-li někde jako jednotlivec za peci seděti a mamontiti, dollary do punčochy skládati, společnosti lidské si dále nevšímaje. A přec každý z nás něčím jest té společnosti povinnován, to něco jest lidskost, lidskost, jež ve spojení a bratrství lidí všech k povznesení člověka směřuje, člověka celého, pevných zásad a pevného zdraví. Unie, které na těchto cestách kráčí, zdravím svalů svých a zdravím ducha v organizaci pevnou a společnou vcházejíce, na každou soutěž práce lidského ducha a vědění jsouce připraveny, v občanských cnostech a jiných se vzdělávajíce, jsou opravdu unie našeho budoucna, budoucna rozumných a spravedlivých požadavků práce, tak kapitálu . . . .

SPORT.

Sokolstvu našemu často bylo vytýkáno, že dává se unášení proudem tak zvaného “sportovníctví”, ale my podnes nevíme, co tito úzkostliví naši mravokárci tím slovem “sportovníctví” míní. Jakmile český sokol počal pěstovati nějaká jiná cvičení tělesná, třeba skok, běh anebo různé hry pod širou oblohou, už v očích některých úzkostlivých byl “sportem”, už hřešil proti posvátným zásadám Fuegoera a Tyrše. Dle názorů těchto kritiků pravým sokolem jest ten, kdo pěstuje cvičení tělesná jenom na náradích — a třeba to bylo v tělocvičně, v níž z každého kouta páchne plíseň, a kde pro mraky kouře není ani viděti.

Lid náš má poněkud popletené pojmy v slově “sport”. Když několik profesionálních běhounů, kteří za slíbenou odměnu celých šest dní své tělo týrali během o závod a na konec byli tak vysílení, že svými přáteli musili býti vlečeni k cíli, jenom aby část slíbené odměny jim neunikla, říká se tomu sport. A když náš bodrý lid vidí bujaré mladíky na závodní dráze běhati jen několik minut, aneb skákat, nějakou hru pěstovati, řadí je do pravé kategorie “sportů”, o nichž zmínili jsme se shora. Ba stalo se i pisateli tohoto, že když ve veřejném parku viděn byl hráti “lawn-tennis”, kterážto hra patří k nejvíce osvěžujícím hrám v době letní, byl o něm pronesen úsudek, “že také už se stal ze sokola sport.”

My nevidíme v tom žádného rozdílu, jakým způsobem mládež své tělo tuží, jen když činí to pod dozorem učitelů a provádí vše v mezích. Dále věříme pevně, že tělesný pohyb ve volném, zdravém vzduchu má mnohem blahodárnější vliv na tělo, než cvičení v uzavřené místnosti, jmenovitě, když v této není hleděno přílišné čistoty. Pěstujeme cvičení tělesná v tělocvičnách v době zimní, pokud musíme, ale jakmile teplé jarní slunko dovolí, pohybujeme se ve volné přírodě, kdekoli se nám k tomu příležitost naskytne, vodíme mládež do veřejných sadů, pěstujeme tam své hry a tím prospějeme si více, nežli suchopárnými cviky pořadovými v dusných místnostech anebo skákáním na — prachem přeplněné žíněnky. A nazve-li nás někdo “sporty” za to, že nechceme polykati spousty prachu, a že chceme plniti plíce čistým vzduchem, nuže, přejme mu tu radost od srdce.

Také hřeb ohnutý.

Napsal J. Halq.

Již vícekrátě poukázáno bylo na nevhodnost pojmenování toho kterého spolku jménem žijící, třeba sebe více vynikající osobnosti. Že pak upozorňování toto nebylo lichým a bezdůvodným, dokazuje nám častá, ač trpká zkušenost. V přední pak řadě a nejčastěji až dosud zkušeností touto postiženy byly spolky svobodomyšlné, nanejvýš sokolské. — Žel, že tak často dokazují nám naši, kdysi skutečně (či domněle?) velcí předáci, jak malinkým se může člověk téměř okamžitě státi. Tím ovšem dokázáno pouze: 1.) že stáří nechrání před hloupostí, a za 2.) že, jako není ještě hrdinou ten, kdo doma, za kamny svoji kuráží se chvástá, tak není ještě svobodomyšlným (v pravém slova smyslu) a skutečně uvědomělým ten, kdo ku př. až do věrejška do kostela nechodil, kněžím všech věr se posmíval, či k Sokolu, Č. S. P. S., aneb jiné (tak zvané) svobodomyšlné organizaci patřil.

Mnoholi té pravě, uvědomělé svobodomyšlnosti nejen mezi našimi sbory (co takovými), ale i mezi našimi sokolskými předáky se nalézá, o tom věru trudno, ba stydno mluvit. Ve vlasti staré nám toho poslední dobou podal nejlepší důkaz br. dr. Podlipný (řečí pronesenou u příležitosti kladení základního kamene k pomníku Husovu)—a zde ve Spojených Státech můžeme případy křiklavé nedůslednosti, aneb — což v očích mých horším — nízkého chlebičkářství zaznamenávati mnohem častěji. — Pozoruhodny jsou ty výmluvy a omluvy, a ty nezapné vytáčky, jakých bratr doktor pro svůj přímo neomluvitelný čin užívá. On mluvil prý co předseda spolku pro pomník, a ne co starosta “Obce Sokolské”. — Podarene! Či ne? —

Však nač činiti výčitky br. Podlipnému za to, co učinil on tam, v dálné vlasti staré, když zde, v této naší svobodné zemi nejsme — jak již prvé jsem řekl — ani o mák lepšími, ba naopak, o řádnou porci bezzásadnosti, či aspoň nedůslednosti bohatšími. Což nemáme zde předních činnovníků našich, jako: cvičitelů, náčelníků, starostů i tajemníků (bývalých i nynějších), kteří ne snad jen slovy, ale hned skutky podávají nejpádnější důkazy toho, že pravá svobodomyšlnost jest jim španělskou vesnicí?

Však případy tyto, třeba že četné, a i chladného pozorovatele zarážející, mohl bych přejíti starým pořekadlem, že: “všude koukol mezi pšenici.” — Hůře je, že toho “koukole” v té naší nejlepší (aneb až dosud za nejlepší považované) “pšenici” jest tolik, že mu tato bezmála podléhá. Vždyť před nedávnem sbor — a to ne snad nějaký kdesi na “ztracené vartě” se nalézající chud’as — ale sbor, k němuž celý téměř západ, ba snad, všechny sbory v N. J. S. sdružené až dosud co vzoru pohlížely, podal nám makavý důkaz této naší nemastnosti a neslanosti — ne-li obojetnosti a tudíž bezzásadnosti. V pravidelné schůzi onoho sboru byl totiž většinou několika málo hlasů zamítnut návrh na “čestný dar” \$25.00 při svěcení praporu — věřte, že mi to ani z péra nechce — spolku “svatého” Jana Nepomuckého, —

Oni bezzásadní jednotlivci omlouvají tyto své mravní (vlastně nemravné) kotrmelece právě tak jako dr. Podlipný. Činí prý je ve svém životě soukromém, a do toho (t. j. do toho života) prý nikomu ničeho není, a pak spolek odbývá prý u nich zábavy i schůze. — Co však těmto malicherným, ba směšným vytáčkám říká přimost, zjevnost přesvědčení, vůbec mužnost?

Snad bylo by zajímavě slyšeti omluvu, či výmluvu, kterou by uvedl jak navrhovatel tak podporovatel onoho shora uvedeného kocourkovství, jakož i ti, kteří proň hlasovali.

Oprava v hlavě i údech.

Napsal K. L. Jadrníček.

Snad trochu až biblický název mé úvahy. Předpokládám však, že vzbudí u mnohých, nechť již z kruhů sokolských neb. odjinud, patrnou zvědavost ku přečtení, a tím jen dosažen můj účel. Vždyť u nás v Americe tak málo staráme se o čtení a zvlášť o čtení, na kterém duševního prospěchu béřeme. Rád bych ovšem znal lepší prostředek ku povzbuzení tomuto, ale jsem přesvědčen, že marným by byl, neboť čtoucími byli by zase jen ti uvědomělí, naši sokolští pracovníci, nic víc. A ostatní, o něž se tu vlastně jedná, jichž to největší potřeba, přehlédli by také tyto řádky. Tedy předně pro nás a pak pro ony kruhy, které stojíce mimo řady naše, a přece jakéhosi užítu mravního z řad našich bérou, jest psán tento článek. Ostatně úmyslem mým jest pojednati zde o všem, co tíží náš pokrok na poli sokolské práce a čím možno prospěti k lepšímu poznání a po případě k dalšímu povzbuzení v práci obrozovací našeho života sokolského, života v pravdě českého.

Je tomu nedávno, kdy obdržel jsem první číslo "Sokol Americký" v nové, velmi cenné úpravě. Jest to vskutku jedna z nejlepších našich prací na poli uvědomování sokolského. Jest to bez odporu pěkný krok ku předu a zbývá nyní jen, aby cenný obsah listu našeho došel větší pozornosti všech krajanů, neboť nezapomenuto zde ničeho, čím prospělo by se ku všeobecnému názoru o naší organizaci a snahách její vzdělávacích a čistě pokrokových. Jeden z nejlepších dojmů učinil na mne titulní obraz, znázorňující alegorii sokolské myšlenky, hrdou osvobozenou postavu junáka v bojovné póze a mohutný sokol v družné jeho blízkosti jest jako připraven k letu v širý svět, by hlásal velikost jasných myšlenek našich sokolských velikánů. Jako duševní bolest nám způsobují ony okovy tížící nás po stránce naší duševní reakce národní, která vtírá se v naše řady hlemíždím krokem, avšak jistě jako smrt. A jest to právě ona reakce, z které se nemůžeme vzbuditi k činům větším, neboť nám v tom zbraňuje, trhá naše řady na cestě k dalším pokrokům, jest jí velkou nepřítelkyní a zároveň zahanbuje nás všechny před pokrokem a uvědoměním národností jiných.

Nejsme tedy dosud dosti osvobozeni národně a tím méně vyspělí duchem i vězíme v okovech podřízenosti naproti jiným, kdežto naše národní hrdost, na kterou právem mohli bychom počítat, spí hluboký, otrocký spánek. Následkem toho nedívme se u nás myšlence a úsilí o dokonalost lidského pokolení!

Jen ten věnec shora mohl býti lipový! — Hle, ty strhané okovy spočívající u nohou junáka. Daly mi vhodnou látku k přemýšlení o skutečných poměrech v sokolstvu a tu mimoděk napadla mi myšlenka, zdali vskutku jsme tak daleko, abychom se mohli počítat za osvobozené? Odpovědi k otázce této počíná má oprava v hlavě a řeknu-li zde něco příliš otevřeně, bude to zajisté jen kus poznání pravdy.

Tedy jsme dosud v okovech, avšak v okovech mnohem těžších, nežli si myslíme, neboť nedaří se zcela věci naší v této tvrdé, nehostinné půdě, bez onoho hřejivého domácího, českého tepla a schází též chuti a nadšení v práci pro věc společnou, dobrou, bez které nedá se obejít žádný velký čin.

Na tomto poli opozdili jsme se tedy sami vlastní vinou, nedbajíce právě výchovy mládeže naší nejen v tělocvičnách, ale což důležitější v domácnostech a pak školách našich. Domácnosti naše prospěly nám až dosud poměrně málo v našem národním uvědomovacím díle a nebýti občasných přílivů přistěhovalectva vlasti staré, kteří osvěžují naše řady, tu bychom skrovný počet měli oněch, kteří vyšli z domácností svých vyzbrojeni náležitým sebevědomím a národním uvědoměním. U nás Čechů jest již jako kletbou národní, že vše co páchne cizotou, oblíbujeme si dříve, nežli jsme toho dovedli oceniti, kdežto co vlastního nám, zavrhuje prostě z toho důvodu, že se nám nedostává dosti poctivé vůle a svornosti k práci, ač za to ješitnosti máme zde důstatek, jak z následujícího vysvítá. Některý "velký" sokol jest vyzván, aby přednášel v jednotě, aneb na schůzích. Konečně po dlouhém otálení přijme a uvolí se, neboť zdá se to lichotiti jeho ješitnosti, a když už mluví o tom sokolování, o národní hrdosti, o Husitech atd., tu zdá se, že se i on sám přece trochu rozežřeje vlastními těmi slovy, avšak jaké to farizejství! Přijde domů, do své domácnosti, a tu již docela o své národní hrdosti neví, anebo věděti nesmí, o té hrdosti, o níž tolika nadšenými slovy plýtvá. V domácnosti jeho neuslyšíš slova českého od něho aneb ženy jeho a děti promluvíti. Ve své domácnosti jest zase jen praktickým otcem. Jsou však ještě politování hodnější příklady naší národní korupce. Tak na příklad jsou rodiny české, kde dítky slova českého nechť ani promluvíti, majíce v tom zabraňováno od samých rodičů z toho "praktického" důvodu, aby prý se naučili dokonale anglicky, česky prý potřebovat nebudou. Jako by znalost více jazyků nebyla daleko praktičtější! Jsou však ještě mnohem horší příklady, že mnou samým nejednou poznane, kdy děti, ač mluví česky, proto přece na tvou otázku česky neodpoví, hanbíce se za českou mluvu, hanbou vstípenou buď rodiči, aneb společností, s níž děti ony obcují. Českému slovu neučí se čísti, nejsouce k tomu rodiči vedeny, a tak po mém náhledu nemohou nabýti pravého soudu o své domnělé hanbě svého původu, ony neslyší od svých pěstounů aneb rodičů slova z naší slavné minulosti, ba co dím, ani správného slova českého z naší krásné mluvy, nečtouce — totiž rodiče sami — českých knih, z nichž by se vzdělávali nejen v pouhé své mluvě, ale i duševní požitek brali k dalšímu českému vychování svých dítek. Ptal jsem se jednoho otce četné rodiny, takto českého původu, kde však se výhradně jen anglicky mluvílo, a tuším, že dítky za českou svou mluvu se hanbily, proč neposílal aspoň ze začátku své děti do české školy, i prál jsem, že anglicky možno jim bylo naučiti se vždy i mimo školu v obcování s dětmi jiných národností, i odpověděl mi, že "vedl kluka několikrát do české školy, ale že mu odtamtud vždy utekl." Patrně hoch nebyl ihned od malička náležitě veden k poznání o svém původu, a tudíž následky nedaly na se dlouho čekat, hoch zakrnl národně a v pokročilejším jinošském věku uvědomiv si konečně původ svůj, není více schopen toho citu pro naše národní svobodomyšlné, volné a pokrokové i sokolské potřeby. Sám málo kdy jde k nám a k tužení se sotva přihlásí, pakli ano, pak div to divoucí. Z pravidla jest však k nám vlákán, ne tak potřebou svého českého citění, jako z větší dávky procent svými ješitnými snahami aneb potřebou tělocviku sportovního. Znám jest všeobecně, že tyto mladí lidé namnoze jsou příslušníky více sportovních anglických klubů a teprve odtud přichází do našich tělocvičen. Podobný příliv nám v počátcích více škodí, nežli prospívá, a stává se v mnohých jednotách, že podléhnou tomuto vlivu sportovnímu, nedovedouce udržeti v tělocvičně potřebnou kázeň, jinak ve sportovních klubech neobvyklou. Následkem toho mnohdy bývá, že tvoří se z našich tělocvičen "training schools" a nikoliv to, co myslíme tělocvičnou sokolskou, kde vyučuje se dle naší výtečné soustavy Tyršovy. Z toho tedy všeho jsou patrné a velmi oprávněné mnohé stesky, že nejsme na cestě pokroku, ale zpět. Ovšem v této půdě nezkyplené národním uvědoměním, nemůže se pak dařiti

zecla věci naší sokolské, jak bychom si přáli. Jaké toho příčiny, viděli jsme z předcházejícího. Schází nám národní uvědomění, snahy skutečné a práce opravdové, a bez tohoto nedá se myslet uskutečnění našich zásad života sokolského.

Checme-li tedy docílit výsledků, musíme počít zнова a to od základu nejprve u nás samých, tudíž od hlavy, a současně dbejme výchovy svých údů, své domácnosti. Tohoto uvědomování národního musíme se uchopit na prvním místě a cestu vhodnou volme při každé příležitosti, neboť bez těchto základů výchovy národní byla by práce naše za sokolským snažením polovičatostí, která by se mstila nejen na nás, ale i na našich potomcích. Jak jsem však již pravil, začneme sami u sebe, poučováním se z bohatých dějin českých, o slavné minulosti našich předků a učme se příkladů jich v heroickém zapírání svých osobností naproti celku této nutné sebekázně sokolské, dále pak čerpejme i z české literatury zdravého duševního osvícení, v němž budme vzorným příkladem výchově ve své rodině. Nejen však otcové rodin mají tyto svaté pro nás povinnosti, nýbrž i matky, které majíce k tomu větší volnosti času, mohou se cele věnovatí tomuto krásnému úkolu. Volejme tedy naše dívky do svých tělocvičen, k intensivnější činnosti, abychom si vychovali budoucí matky, nejen tělem silné ale i duchem, matky, národní vychovatelky. Nechci zde rozebírat do podrobností otázky tělocviku žen vůbec, dojistá stačí, uvedu-li, že tělocvik žen jest jeden z nejpřednějších uznaných požadavků kulturních, neboť od tělesných jak duševních schopností matek, měří se uschopnění tělesné či duševní síly toho neb onoho národa co do významu ve vývoji zdravého potomstva. Vychová-li si tedy národ matku silnou nejen tělem ale i duchem, může právem předpokládati, že i potomstvo příslé na svět jest schopno dědičných schopností svých rodičů a dobře ozbrojeno k dalšímu samostatnému boji o vlastní existenci. Tím způsobem budeme-li pokračovati, vychováme si bohdá zdárnější dorost našich jednot sokolských, osvobodněných od oněch příkras a náterů cizích živlů, pak budeme svoji, budeme jako doma.

V jednotách pak budme dbali vzdělávací činnosti, k níž slouží nám mnohé prostředky, z nichž nejjednodušším ovšem jest škola tělocvičná, kde příkladem vlastním vštěpujeme názory o vzorné kázní sokolské této důležité přednosti v organizaci naší. Dále tělocvična musí nám býti nejen školou, kde mohutní svalstvo, ale kde též učíme se vzorům ušlechtilého chování společenského. Neztrpíme opaku toho, a stůjme na ustanoveném pořádku jako na jedné z našich sokolských zásad, neboť jen tím způsobem nadíti se můžeme úspěchu našich tělocvičen. Co pak se týče sborů samých, zanechme osobních třenic, abychom nevhodným příkladem svým nepohorsili ostatních, ponechme volnost všem v závodění v prospěchu jednoty. Uvažujme pak soudně, pak-li někoho z našeho středu vylučujeme, neboť tento akt jest jeden z nejchoulostivějších našeho zřízení a pokud možno, musíme uvážiti všechny okolnosti pro i proti, a nebylo-li zbytí, tu budiž soud náš bystrý, by nespůsobil pocit neprávna na straně vyloučených a u ostatních dal pohoršlivý příklad snad. Naším účelem není vylučovati, nýbrž vychovávat, pokud jde u těch, u nichž toho potřeba. Znám, že naše rubrika vyloučení, vykazuje nejvíce vyloučených z příčin porušení kázně sokolské aneb pro neplacení příspěvků. Pokud se týče prvního, tu namnoze stane se, že členu pro porušení kázně vyloučenému neprávem se stalo, jelikož rozmanitý způsob vysvětlování si porušení kázně sokolské není vždy hodný toho jména a znám případy, kdy toto jméno sloužilo jen jako zástěrka ku skrytí pravých příčin, jako osobní nechuť a jiné. Podobně tomu jest i u členu vyloučeného pro neplacení příspěvků. Řekněme si, kdo může věděti vlastní příčiny? Jsou to snad namnoze i nedostatky, které mu zbraňují v placení správném, a tento člen, ač třeba dobrým jinak člověkem i členem zasloužilým byl, jest zbaven členství a nadále není mu možnost ponechána k přistoupení k jednotě třeba jiné a pozdější rehabilitace jeho jest více příkladem svým škodlivá, nežli sokolsky hodná.

Posléze jest mi dáti některé pokyny. Budtež pořádány občasně závody v jednotách, aby cvičicím a závodcím dalo se tím větší povzbuzení k další práci, což i pro jednotu není nijak na škodu. A nechť jest to již při těchto závodech aneb při veřejném cvičení, budiž naše vystoupení vždy důstojné, bez obvyklých obřadností, jednoduše tak, jak sluší naší sokolské povaze. Dále nutno vždy před vystoupením dáti cvičicím případné pokyny, jak se mají chovati co praví sokolové, neboť veřejnost musí v nás viděti vždy a všude, nechť již nacházíme se kdekoli, sokoly pravé, se všemi těmi charakterními vlastnostmi, s jakýmiž náš zakladatel sokolstva sokola pravého si představoval. Zbytečné pitky jak na závodističích tak i v hostincích nestrpme a pokud na sokoly pravé se sluší, snažme se vymýtit z našich řad známý zlozvyk "šlapání", jímž nejen fisickou, ale i mravní zkázu bēfeme. Vystupování naše nechť ku cti sokolům slouží svou spořádaností a příkladnou ukázněností.

Zakládá-li se někde sbor sokolský, tu netrpme, by jednota užívala jmen našich sokolských neb národních pracovníků, neb tím jen jednáme proti zásadě našeho hesla: "Ni zisk, ni sláva!"

V jednotách upravujme článek: "O povinnostech členů" tak, bychom vytkly jednotnou sokolskou povahu jak činných tak přispívajících, neboť dosavadní způsob, že činní členové mají na sobě všechny povinnosti, kdežto přispívající, ač práva, nikoliv však tytéž povinnosti mají. Jsme bratři všichni a nic nás nesmí činiti rozdílnými. Vymyjme z našich tělocvičen neslušných řečí, které špatně sluší učitelům kázně a ušlechtilého chování. Jinak budme všude a vždy bratry sobě, snažícími se vespolek pracovati za jeden jasný Tyršův sokolský cíl a za tímto cílem spějme křepce v neustálé, rušné činnosti, prostředky vždy sokolskou povahou danými, probouzejme, kde nutno ospalce, beřme se cestou osvěty, a ty, kteří dosud mimo řady naše stojí, k nám pobídneme, a věrte, že tím nejlepším vděkem odslouží se každý jedinec účelu svého žití, když prospěje celku a tak sobě.

Poznámky k našemu názvosloví.*)

(Začátek pokrač. z min. ročníku.).

Tím vyčerpána řada menších poznámek; možno tudíž přikročit, v úvaze k dalšímu: kterak si počínati při sestavách? Stačí-li soustava ta dnešním sestavám?

Jako při jiných složitých cvičeních, tak i při sestavách metů vyčítáme prvky v tom pořadí a tím způsobem, kterým jeden po druhém následovati má.

Již dříve vytkl jsem, že přešvih (v širším toho slova smyslu, t. j. přenesení nohou přes nářadí ze stoje na zemi, podporu nebo sedu, do stoje na zemi, podporu sedu) koná se buď

I. přímo (neotáčivě):	a) bez obratu,
	b) s obratem (přelobratem a pod.), nebo
II. polotočivě (přelobratem):	a) bez obratu,
	b) s obratem (přelobratem a pod.), nebo
III. otáčivě (obratem):	a) bez obratu
	b) s obratem (přelobratem a pod.). 1)

Kdybychom sledovat chtěli soustavně všechny případy, které v této příčině při dvojných sestavách se vyskytují, stalo by se tak dle těchto vzorců:

1. Přešvih přímo (neotáčivě), bez obratu $\perp$ přešvih přímo (neotáčivě) bez obratu;
2. přešvih přímo (neotáčivě), bez obratu $\perp$ přešvih přímo (neotáčivě) s obratem (přelobr. a pod.);

*) Všechny poznámky nalezájí se na konci tohoto článku.

3. přešvih přímo (neotáčivě), bez obratu $\perp$ přešvih polotočivě (půlobratem) bez obratu;
4. přešvih přímo (neotáčivě), bez obratu $\perp$ přešvih polotočivě (půlobr.) s obratem (půlobr. a pod.);
5. přešvih přímo (neotáčivě) s půlobratem $\perp$ přešvih přímo (neotáčivě) bez obratu;
6. přešvih přímo (neotáčivě) s půlobratem $\perp$ přešvih přímo (neotáčivě) s obratem (půlobr. a pod.);
7. přešvih přímo (neotáčivě) s půlobratem $\perp$ přešvih polotočivě (s půlobratem) bez obratu,
8. přešvih přímo (neotáčivě) s půlobratem $\perp$ přešvih polotočivě (s půlobratem) s obratem (půlobrat a pod.).

II. Tytéž vzorce s prvním přešvihem polotočivým.

III. Tytéž vzorce s prvním přešvihem točivým.

Tim nejsou sice vyčerpány všechny vzorce v soustavě možné, avšak přece veškeré, jež v užití (praxi) častěji se objevují. 2)

Pod vzorec I. náležejí na příklad sestavy:

1. Vzpór v předu: Přešvih odbočmo v pravo — přešvih únožmo levou.
2. " " " Přešvih odbočmo v levo — přešvih únožmo pravou s půlobratem v pravo nazad.
3. " " " Přešvih odbočmo v pravo — přednožka v levo dovnitř.
4. " " " zadu: Přešvih odbočmo v levo — přednožka v levo s obratem v pravo.
5. Stoj v předu, ruce na madlech: Přešvih odbočmo v pravo s půlobratem v levo napřed — přednožka v levo (přes krk).
6. Vzpór jízdo na madlech, levá noha vpředu: Přešvih únožmo pravou s půlobratem v levo napřed — přednožka v levo s půlobratem v pravo.
7. Vzpór v zadu: Přešvih únožmo levou s půlobr. v levo nazad — seskok únožmo levou (nazad).
8. Vzpór jízdo na madlech, levá noha vpředu: Přešvih únožmo pravou s půlobratem v levo napřed — výsed únožmo pravou s půlobratem v levo napřed.

Jak z těchto několika příkladů patrno, užíváme tohoto způsobu — přesně dle vyložené soustavy řízeného — jen v některých případech; tak hned cvičení 5. nebývá řečeným způsobem jmenováno.

Cvičení to, pokud názvu "přešvih" nebylo, zvalo bývalo "odbočka v pravo do podporu vzadu — spojitě (bez dohmatu pravé ruky) přednožka v levo přes krk"; pak nazýváno "přešvih odbočmo v pravo — spojitě (tedy bez dohmatu pravé ruky) přednožka v levo přes krk." 3) V žádném z obou případů nedbáno toho, že půlobrat koná se hned po výšvihu odbočmo, a že je tu spojen "přešvih odbočmo v pravo s půlobratem v levo napřed" s "přednožkou v levo" (přes krk) a nikoli "přešvih odbočmo v pravo" s "přednožkou v levo přes krk", kteréžto dva tvary spojitě provést nelze. Jinak je v sestavě "přešvih odbočmo v pravo — přednožka v levo přes sedlo (dovnitř)", kde spojení lze nerušeně provést. Věc odůvodňována takto: "z přešvihu odbočmo mám vykonat přednožku, což jinak nelze než půlobratem, není tedy třeba zvláště ho vytknout, jako se to neděje, když se má vykonat samotná přednožka ze vzporu v zadu, kdy též stačí "přednožka v levo vně", nebo "přednožka v levo přes krk"; spojitost provedení vyžaduje toho, aby obrat nekonal se až po dokončení přešvihu odbočmo, nýbrž dříve." Výklad to neuspokojující: při prvcích nevytýkáme obratu, koná-li se při výšvihu; zde výšvih koná se bez obratu, a teprve po výšvihu odbočmo počínáme s půlobratem.

Bylo to ostatně beztoho pocítováno, že výklad je nedostačující, a proto nenazývána sestava ta "přešvih odbočmo v pravo — přednožka v levo přes krk", jak by se jistě bylo stalo, kdyby vysvětlení bylo přesvědčující, nýbrž "přešvih odbočmo v pravo — spojitě (tedy bez dohmatu pravé ruky) přednožka v levo vně." 4)

Namítá se, že po výšvihu odbočmo nohy nespustíme, nýbrž hned výšvih přednožmo a to půlobratem počínáme; uznáme-li správnost toho, pak je sestava ta spojením výšvihu odbočmo v pravo a přednožky v levo přes krk a má tudíž dle toho pojmenována býti.

Podobně je tomu při cvičení 6., výše uvedeném. To ve sbírce "Cvičení pro IV. slet všesokolský" obsaženo v sestavě 1. na str. 27. a pojmenováno takto: "přešvihem únožmo pravou napřed (do vzporu v zadu!) přednožka v levo po předu přes hřbet"; v sestavě 4. na str. 28. zas takto: "přešvih únožmo v levo na před do vzporu v zadu — spojitě (tedy bez dohmatu ruky levé) kolo přednožmo . . ." v sestavě 3. na str. 28. " . . . vzpor v zadu na madlech — kolo zánožmo (odnožmo) pravou — kolo přednožmo snožmo . . ." V jednom případě tedy postačuje "kolo zánožmo (odnožmo) pravou — kolo přednožmo . . .", 5) v jiném se dodává "spojitě (tedy bez dohmatu ruky levé)", a jinde zase určuje se "přešvihem únožmo pravou . . .", z čehož vyplývá, že obvyklé názvy nedostačují a proto se neustalují.

Jak při předešlé (páté), tak při této (šesté) sestavě, v nichž jednou "přešvih odbočmo s půlobratem", podruhé "přešvih únožmo s půlobratem" spojeny jsou s přednožkou vně (přes krk, hřbet), správné jest tento "půlobrat" vyznačit; uznává-li se však způsob takový příliš dlouhý, tož je třeba aspoň "půlobrat" naznačit důsledným užíváním rčení "přešvihem", ač lze-li všude učinit. 6) Není-li to možno, nezbyvá jiného než soustavně si věsti.

Dále zaznamenány budťež dle staré soustavy některé sestavy, z kterých většinu jsme před rokem 1887 neznali:

- a) Vzpór vpředu, levá ruka na krku, pravá (k tělu hřbetem přivrácená) na předním madle: Přešvih únožmo pravou vně s obratem v levo na zad (na madla) — seskok únožmo pravou.
- b) Vzpór vpředu na madlech, pravá ruka přivrácena k tělu hřbetem: přešvih odbočmo v pravo vněs obratem v levo nazad (na hřbet) — odbočka v pravo.
- c) Rozběhem příčným z prava dohmat souřuč na přední madlo: přešvih zánožmo v pravo s půlobratem v levo na zad (na madla) — zánožka v pravo ("přes sedlo" neboli "do vnitř").
- d) Vzpór pokos uvnitř bradel: přešvih přednožmo v levo s půlobratem v levo napřed — přešvih přednožmo v levo dovnitř (tento přešvih nazýván býval "na zad"); viz Sokol z r. 1881. str. 22. a 24.
- e) Rozběhem příčným z prava dohmat souřuč poloha dlaní na zadní madlo: "přešvih zánožmo v pr. — přešvih přednožmo v levo s půlobratem v levo na před (na madla).
- f) Stoj v předu, levá ruka na zadním madle, pravá na hřbetě: přešvih odbočmo v pravo s půlobratem v levo napřed — přešvih přednožmo v levo s půlobratem v levo napřed.
- g) Vzpór vzadu (na madlech): přešvih odbočmo v levo — přednožka v levo (přes sedlo) s půlobratem v pravo.
- h) Vzpór v zadu (na madlech): přešvih únožmo pravou popředu (na krk) — seskok přednožmo pravou.
- i) Vzpór vpředu (na madlech): přešvih zánožmo v pravo vně (na hřbet) — přednožka v levo (přes hřbet).
- j) Vzpór vzadu, levá ruka na zadním madle, pravá na hřbetě; přešvih únožmo pravou popředu — seskok odnožmo pravou.
- k) Vzpór v předu, pravá ruka na předním madle, levá na krku: přešvih únožmo levou pozpátku — přešvih odnožmo levou.
- l) Vzpór vpředu: přešvih odnožmo pravou — seskok únožmo pravou s půlobratem vlevo napřed.
- m) Vzpór vpředu: přešvih odnožmo pravou — přešvih únožmo pravou s obratem v levo na před.

Z malé ukázky této zajisté vysvitá, že též dnes obvyklým sestavám stará soustava z plna postačí, t. j. že i nové sestavy a celý dnešní způsob metání lze dle výše vyložené teorie přesně pojmenovat; pravda, název některých sestav

je příliš dlouhý a tím nevýhodným se jeví, nic však nevadí tomu, abychom zařídili věc tak, jako se to stalo při jiných podobných sestavách, při kolech, kteréžto pojmenování zavedeno bylo právě za příčinou stručnosti.

Kterým sestavám říkáme kola? Tu mínění se různí.

I. "Kolo jednož je sestava dvou přešvihů jednož dovnitř v jednom a tomtéž směru spojitě provedených. Kolo obouž je sestava dvou přešvihů obouž dovnitř jednoho a téhož druhu, v jednom a tomtéž směru spojitě provedených." (Karel Hron "O cvičební soustavě". Nákladem Dra Edvarda Grégra, 1894, strana 89.). 7)

Dle toho za kola pokládati lze pouze:

- a) sestavu dvou přešvihů, nikoli také sestavu přešvihu a přeskoku; jsou tedy kola jen sestavy do podporu konané, a není kol s doskokem na zemi, nebo do sedu;
- b) sestavu dovnitř konanou, t. j. sestavu nad tou částí náradí (sedlem, krkem, hřbetem) provedenou, nad kterou jsem v podporu; každý z obou přešvihů nad toutéž částí proveden býti musí;
- c) sestavu dvou přešvihů jednož téhož nebo různého druhu metů, nebo sestavu dvou přešvihů obouž, však jen téhož druhu metů.

Nejsou tudíž koly dle toho na příklad následující sestavy:

ad a) Kůň na šíř; vzpor vzadu na madlech: přešvih odnožmo pravou — seskok únožmo pravou.

ad b) Kůň na šíř; stoj pobok vpředu, pravá ruka obr. hm. na předním madle, levá na krku: přešvih únožmo pravou vně s obratem (v levo) nazad (na madla) — přešvih únožmo pravou vně. Jeť prvý přešvih přes sedlo, druhý přes krk.

ad c) Kůň na šíř; krátkým rozběhem příčným z prava dohmat pravou na přední, levou na zadní madlo: přešvih odbočmo v pravo.

*) Doplnky k předešlé stati (v čís. 2. Sokol 1903.)

Minulý ročník Sok. Am. č. 6. str. 84.

Do opravy pod čarou ad 1) nedopatřením vloudila se opět táž chyba, kterou přál jsem si opravit; příslušná část má zníti: "... nikoli také metů roznožmo stranou, které se konají přednožením ..."

Dále ve druhém sloupci, k odstavci 2. ad c) přičiněno tudž:

11) Způsobu toho nejprve užíval Klenka, odůvodňuje ho takto: "Při metech jednou nohou a vůbec kde to možno užívejme místo označení strany raději pojmenování nohy "pravou (I)", a také střídajme pojmenování strany, abychom se vyhnuli hromadění názvů se stejnými předložkami, jako na př. "výsed únožmo v pravo v před", srozumitelnější a správnější jest výsed únožmo pravou napřed". Sokol 1895, str. 181.)

Na str. 31. pod 7), v Sokole Pražském, v S. A. 1903 č. 12. str. 194 pod čarou, uvedl jsem některé doklady toho, že v prvých letech nebylo vždy činěno rozdílu mezi názvy "napřed — nazad" a "popředu — pozpátku". Dalšími důkazy toho jsou k "Základům" přiložené tabulky soustavné, kdež na tabulce "Kůň" při výpisu způsobů čteme:

A. Mety únožmo (způsoby):

1. Pobok, pokos. 2. Popředu, pozpátku.

B. Mety zánožmo (způsoby):

1. Pobok, pokos. 2. Napřed, nazad, stranou. 3. Popředu, pozpátku

C. Mety odbočmo (způsoby):

1. Pobok, pokos. 2. Napřed, nazad, stranou. 3. Popředu, pozpátku

D. Mety přednožmo (způsoby):

1. Pobok, pokos. 2. Napřed, nazad, stranou.

E. Mety skrčmo (způsoby):

1. Pobok, pokos. 2. Napřed, nazad, stranou. 3. Popředu, pozpátku

F. Mety roznožmo (způsoby):

1. Pobok, pokos. 2. Napřed, nazad. 3. Popředu, pozpátku

G. Přemety (způsoby):

1. Pobok, pokos. 2. Napřed, nazad, stranou. 3. Popředu, pozpátku

Dle toho není způsobů metů únožmo "napřed" a "nazad", nýbrž jen "popředu" a "pozpátku"; dále není metů přednožmo "popředu" a "pozpátku", ač na str. 455—48. pod b) zvláště mety přednožmo (spolu s únožmo, skrčmo a roznožmo) se uvádějí jako příklad metů, které lze "pozpátku" provést; za to nevytčeny tam (v odstavci b) na str. 455—48) mety odbočmo, které zas v tabulkách uvedeny.

Uvážíme-li s nesrovnalostmi těmi v "Základech" na str. 457—50. (Kůň na dél b. m. Mety roznožmo) popis "výsedu roznožmo" (po předu jmenovaného, avšak napřed vykládaného), dále na str. 471—64. pod 2. (Mety z braudel) popis únožky napřed (nazad) a na str. 488—81. (Hrazda. Mety únožmo) výsed únožmo "popředu" a "pozpátku", pak jistě je dostatečně odůvodněný výrok, že rozdílu mezi způsoby "napřed — nazad" a "popředu — pozpátku" nebylo vždy šetřeno.

Přesnější rozlišování obou způsobů nastalo tedy až po vydání "Základů", v nichž již počátky (ač právě jen základy) toho jsou. Přednáškami a výklady soustavy, Tyršem a cvičiteli Sokola Pražského pro čekatele pořádanými, upevněno užívání názvů "popředu — pozpátku" v tom smyslu, ve kterém předešle vyloženo a které v letech 1881 — 1887 obvyklé bylo. (Rozsah známého tehdy cvičiva, které při řešení toliho v úvahu vzato býti mohlo, zaznamenán Tyršem samým v "Sokole" z r. 1872, str. 124 — 133; článek to pozoruhodný jak po stránce soustavné, tak názvoslovné).

Zajímavé je, že též pojem "napřed — nazad" s dvojího stanoviska vykládán: a) jednak dle směru hlavy při pohybu, bez ohledu na původní polohu ("Základy", str. 477—70), b) jednak dle původní polohy, z které pohyb se konal; jen tak lze vysvětliti názvy:

přednožka napřed ("Sokol", 1871, str. 42, stupeň IV., při tehdejší nerozlišování popředu tam zvaná), přednožka nazad ("Sokol", 1881, str. 22. a 25., v "Sokole", 1871, str. 42., stupeň IV. pozpátku nazvaná), a přednožka pozpátku "Sokol", 1881, str. 25., "Sokol", 1902, str. 181.

jakož i v Tyršově článku "O tělocvičné soustavě sokolské" ("Sokol", 1871, str. 141. pod čarou) uvedenou poznámku: "Mety zánožmo jak známo pozpátku (t. j. nazad, pozn. pisatele "Úvahy") vykonati nelze. Nyní užívaný název "kolo zánožmo pravou nebo levou" na koni ze vzporu vzadu tehdy správně za kola odnožmo" pokládána byla.

Dle a) dosud jmenujeme mety a většinou i toče; dle b) dosud tak zoveme velkotouč napřed (dle počátku, tedy dle výšvihu přemetmo, nikoli dle směru otáčení) a nazad, ač — myslím — neprávem: do polohy výšvihu přemetmo lze dostati se též z kmihu ve svisu a to buď výmykem (předem), nebo vzepřením (kmihem), načež následovati může toč, která dle směru otáčení jako každá jiná zvaná býti má. Musí se rozeznávati přece otáčení těla visem, nebo podporem o osu šířky nebo hloubky těla (mety převratmo), otáčení těla o osu náradí z podporu nebo sedu visem do podporu nebo sedu (toče), a po případě i otáčení těla o osu náradí z visu (závěsu) podporem (sedem) do visu (závěsu).

1) V případě II. míra obratu při výšvihu provedeného zvlášť se nevyznačuje (str. 29. Sokol 1903), a to ani tehdy, když po výšvihu v obratu pokračujeme (při II. b). Podobně při III. případě (str. 31. Sokol 1903). V obou případech (II. b, III. b) zvlášť vytkne se jen ta část obratu po výšvihu provedeného:

Kůň na šíř, vzpor v předu: 1. přednožka v levo s půlobratem v pravo.

2. zánožka v pravo s půlobratem v levo.

S "půlobratem" znamená tu část obratu po výšvihu; dřívější část (při výšvihu provedená) se nepočítává. Dle toho je se řídití též při sestavách.

Obrat po výšvihu možno určit dvojím způsobem; na příklad (ze vzporu v předu): "Přešvih zánožmo v pravo, s půlobratem v levo souřuč 'nebo 'nazad', nebo 'napřed'."

"Přešvih zánožmo v pravo do podporu v předu na madla (nebo 'na hřbet', nebo 'na krk'.)" Tento druhý způsob byl obvyklý, dokud nebylo názvu "přešvih" v nynějším rozsahu používáno, a kdy místo něho říkalo se "přeskrok zánožmo (zánožka) do vzporu vpředu na madlech"; tehdy byl ovšem pro stručnost tento způsob výhodnější (viz "Základy" str. 456.—49. odst. e). Dnes — kdy přešvih znamená přechod do podporu — je zbytečným nadplňkem zvlášť to dodávat.

2) Další vzorce I. skupiny byly by:

9. Předšvih přímo (neotáčivě) s obratem $\perp$ přešvih přímo (neotáčivě) bez obratu;
10. přešvih přímo (neotáčivě) s obratem $\perp$ přešvih přímo (neotáčivě) s obratem (půlobrat a pod.);
11. přešvih přímo (neotáčivě) s obratem $\perp$ přešvih polootáčivě (půlobratem) bez obratu;
12. přešvih přímo (neotáčivě) s obratem $\perp$ přešvih polootáčivě (půlobratem) s obratem (půlobrat a pod.)

Vynechány též všechny vzorce s druhým přešvihem točivým (obratem), neboť není úkolem tohoto článku věc vyčerpát, nýbrž jen naznačit; koho věc zajímá, snadno dle toho si ostatní doplní.

Že vyskytují se sestavy též toho druhu, pro které jsem vzorce neuvedl, nasvědčují tyto příklady:

1. Přešvih zánožmo v pravo s půlobratem v levo — výsed únožmo levou po zpátku (na krk).

2. Přešvih zánožmo v pravo s půlobratem v levo — odbočka v levo po zpátku a t. d.

3) Ve sbírce "Cvičení pro IV. slet všesokolský" uvedena sestava ta při cvi. 5. na str. 28. takto: přešvih odbočmo v levo — spojitě přednožka v pravo přes hřbet (levý bok u koně), a při cvičení 7. na téže str.: přešvih odbočmo v levo na před — přednožka po předu v pravo přes krk (levý bok u koně). Mimo to v podobném spojení oba prvky uvedeny ve cvičení 2. na str. 27.: "přešvih odbočmo v levo — spojitě (tedy bez dohmatu ruky levé) kolo přednožmo . . ." a ve cvičích: 7. a 8. na str. 28. a 29. takto: "přešvih odbočmo v levo — spojitě kolo přednožmo . . ."

4) Podobná sestava na bradelch z vnější strany:

Stoj pobok vpředu vně bradel: levá ruka v pol. dlaňové, pravá v pol. hřbetní: "přešvih odbočmo v pravo s půlobratem v levo napřed — přednožka v levo.

Že sestava ta má zde jiný ráz, toho příčinou povaha tohoto nářadí: je kam dohmátnout, tedy koná se přešvih odbočmo s dohmatem pravé ruky na druhou žerd' a nohy po prvním výšvihu lze tudíž spustit. Podobně při přechodu obou žerdí.

5) Správně "kolo odnožmo pravou s půlobratem v levo na před — kolo přednožmo . . ."

6) Abych věc vyzkoušel, minil jsem původně všude důsledně tohoto způsobu v dalších příkladech užití; neupouštím sice od úmyslu toho, učiním však tak až při dalších příkladech v čísle příštím; zde jen upozorňuji, že důsledkem užívání rčení "přešvihem" budu též užívatí podobně místo: "kolo odnožmo pravou (nazad) s půlobratem v levo na před — přednožka v levo", podobně: "kolem odnožmo pravou (na zad) — přednožka v levo vně."

7) V téže knížce na str. 88. čteme: "Přešvihem zoveme změnu podporu přemrštěním jedné neb obou nohou přes nářadí způsobem některý druh metu vyznačujícím." A dále na str. 89., po výkladu výšvihu, výskoku, přešvihu, výsedu, stříže a kola čteme: "Přeskokem zoveme přešvih přes nářadí do stoje na zemi a konáme jej dohmatem jedno- i obouruč, s prosta neb letmo, z místa, podporu, náskoku neb rozběhu, odrazem jedno- či obouruč."

(Pokračování.)

Z vlasti naší staré.

V Semilech, 1. ledna 1904. Nejprve mnoho zdaru v roce novém a vřelý pozdrav bratří od Krkonoš. Mám napsati něco z kruhů našich. Snadno se řekne a člověk rád zhosti se úkolu tak lichotivého na jedné a opět váhá na straně druhé. Dozvěděvše se o výsledcích práce Vaší na sjezdu v St. Louis, Mo., a o tom, že list si zvětšíte, učinivše jej přístupným kruhům širším, zaradovali jsme se pokroku Vašemu i budeme se těšiti jen na podrobné zprávy ze sletu, který pořádáte u příležitosti výstavy světové. Pokud bude naše Obec Sokolská zastoupena nevim, dosud ani žádného pozvání nedošlo tam od Vás. Psali jste nám, že bude to poprvé, co tělocvik získal vlastního odboru na výstavě a tu bylo by nevyhnutelné, aby naši soustavě vedle všech druhých Vaším aspoň přičiněním, dostalo se místa zaslouženého, ba i nějaká výstavka jednot našich uspořádati by se měla, nemají-li opět jen Němci a Švédové vyniknouti, jakž u věcech tělocvičných, žel až příliš často se děje. Čekáme dychtivě podrobností vlastního programu a především pozvání Obce naší. A nyní k nám obrátíme zřetel.

V našich časopisech sokolských tak mnoho již bylo zehráno, že počet cvičičiho členstva poměrně stále ubývá. Statistika vykazuje i mnoho jednot, v kterých se vůbec nevíci a počet sokolstva přece stále vzrůstá, jednot sokolských stále přibývá. Příčiny toho hledány byly na různých stranách, všelikým způsobem hleděno zlu tomu odpomoci, ale věc se nemění. Došlo k přesvědčení, že pomoci alespoň z části lze, když jednoty ohrožené a jednoty ve zněmčeném území dají se v ochranu jednotám větším a zámožnějším avšak ani tím pomoci nebylo. Příčiny úpadku a ochablosti cvičení soustředěny jsou hlavně tam, kde pomoci vůbec nelze. Na prvním místě jsou to vinny nedostatečné a nezpůsobivé místnosti cvičební a poměry místní, zejména v jednotách venkovských, kde členstvo je odkázáno cvičiti v hostincích. Toto pravím ze zkušenosti vlastní. Jednota v níž jsem členem, jest též jednotou ohroženou a má ku svým cvičením pronajatý sál v hostinci. Sálek malý, jako žejdlík, nízký m. 2.22, a v tom má se cvičit. Leč to by našim cvičicím junákům nevaldilo, dovedou se uskrovnit, však až přijde jaro, léto, vynahradí si vše venku na zahrádce, tam bude výšky dost. Ale hostinský má takměř každou neděli taneční zábavu a tu se musí každý týden nářadí ze sálu uklízet, vynášet ven. Cvičiti se může pouze jednou za týden, poněvadž se před zábavou musí čistit sál. Mimo toho musí bratři snášeti od hostinského různé hrubosti, zvlášť málo-li se vypije, a to konečně členstvo omrzí — nechají raději cvičení. — Totéž je u nás ve více jednotách, třeba s pořadem trochu pozměněným. A uváží-li se všechny ty ústrky, které jest snášeti bratrům cvičicím od hostinského, na kterého jsou odkázáni, neboť více místností v obci není ani tak způsobilých, a tento jako "obětavý Sokol" půjčí zdarma sál ku cvičení, nemůžeme se nikde divit, když bratry na dobro chuť ku cvičením přejde. Toť hlavní příčina našeho úpadku ve cvičení, zvlášť v jednotách venkovských. Mnoho příčin dlužno hledati též v poměrech více méně politických a v poměrech existenčních, zvlášť tam, kde převládá národnost německá, neb německý průmysl, kde nutí poměry každého Čecha své přesvědčení příliš na odiv světu nestavěti.

Však až všechny jednoty zmohou se na své vlastní tělocvičny, bude snad jináče. Jak milo, útulno musí být v sokolovně, kde každý bratr je doma, kde nikdo na členstvo nehouká, když nářadí stále stojí, přijď tam kdykoli, a bratry nelomcuje strach z toho přenášení, stavění a odnášení, u kteréžto práce musí se náčelník s bratry řádně vyvadit než se ukončí.

Přeji všem jednotám, všem bratrům, kteří se na takový stánek zmohli, v němž mohou užívatí všeho pohodlí, přeji všem jednotám, aby v krátké době zmohly se na vlastní tělocvičnu. — Bohužel, že v mnohých jednotách zůstane to jen zbožným přáním anebo dlouho ještě bude trvati než se vyplní.

K. Ráček.

Věda, umění a práce.

Pokud nám známo, jest Dr. Tichý, zubní lékař v Chicagu první z našich českých zubních lékařů, jenž používá v praxi své X paprsků v diagnose, jakž minule přednášel na Northwestern universitě kolegům svým. V naší laboratoři ovšem již od roku 1896 různých výsledků jsme docílili a těší nás jen, že opět o jednoho pilného pracovníka přibyl v oboru, který dosud u nás zastoupen nebyl, ač v některých případech v zubním lékařství na rozpoznání rovněž někdy mnoho záleží a mnohý zoubek zachrániti se dá.

V některých státech usilují lékařské kruhy o to, aby jen zdraví lidé ženiti a vdávati se směli a tak různé nemoce dědičné se poznenáhlu odstraňovaly, aneb předešlo se jim vůbec. Také ve státu Iowa jeví se hnutí v tomto směru a tu jen s potěšením zaznamenáváme, že státní jednota zdravotních úředníků, jejíž předsedou jest Čech Dr. Valenta, z Iowa City, pilně u věci této pracuje. Přidáváme se rozhodně k tomu, že jen silný muž a zdravá žena jsou schopni dáti nám zdravé a čilé potomstvo.

Český architekt, sokol Václ. B. Dibelka, který již delší dobu působil jako učitel kreslení na veřejných školách v Chicagu, byl ustanoven ředitelem městské učednické školy, tak zvané "Apprentice School". Škola nalézá se na rohu ulic Sedwig a Divison a je vydržována městskou školní radou. Posluchači jsou učedníci zedničtí, tesařští a kameničtí. Přitomně navštěvuje školu 130 žáků. Každý žák je podroben spolku "Master Builders' Association" a je nucen školu navštěvovati. Vyučuje se kreslení, psaní, čtení, dopisování, počítání, zeměsprávu a obchodování. V řadě učitelů je též Čech, p. Luňák. Žáky jsou krajané: pp. Holec, Petra, Cibulka, Klama a Jirsa.

V Clevelandu, O., as za čtyry měsíce odhalen býti má pomník Tadeáši Kosciuskovi. Polák tento vynikl statečností svou v oné době nové vlasti naší, kdy Unie tato se tvořila a krví i statky hájila svou neodvislost. Týž jako vojevůdce vynikl a v dějinách země této vzpomínán jest dle zásluhy, odtud proč Poláci právě v Clevelandu uctiti chtějí jeho památku, v tom Clevelandu, kde několik mad'aronů městu Kosuta nedávno ještě na square vnutiti chtěli. Socha Poláka Kosciuský jest práce skvostná a umělecká. Týž s konfederatkou na hlavě a v úboru polském mává šavlí a výraznou, však klidnou tvář, jakoby velel k útoku. Bratři naši Poláci ve výboru rozhodli, že slavnost odhalení pomníku nebude rozhodně rázu náboženského, neboť veškeré obřady budou výlučně světské. Tak tomu také býti má a nás jen těší, aspoň živel svobodomyšlný a naše sbory sokolské budou se moci účastniti oslavy muže nad jiné statečného, dobrovolníka vynikajícího, bratra Poláka, jehož jména každý Američan jen s úctou vyslovuje a obdivem.

Minule odebral se do New Yorku za účelem dalších studií mladistvý rodák J. Mokrejš ze Cedar Rapids, Ia. Týž byl na hudebním ústavě v Chicagu učitelem, však touha po zdokonalení nesla jej dále. Mokrejš nejen že jest dobrým pianistou, ale pokusil se již často v komposici s úspěchem věru pěkným. Některé jeho skladby máme a podle vyslovení slavné zpěvačky Národního divadla, pí. Maturové, má nás Mokrejš budoucnost, provázet ji v našem koncertu na klavír a tak paní vlohly jeho poznala. Přáli bychom rodáku našemu, jenž vlastní silou v před se žene, úspěchy co nejlepší, již proto, že právě nejnovější skladba jeho na klavír "Valčík" vyniká lehounkým slohem a přijata byla kruhy na slovo vzatými a odbornými velice vřele.

Minule zmínili jsme se o pěkné knize hraběte Luetzova o české literatuře a dnes poukazujeme mládeži naší na velice záslužné dílo téhož spisovatele "The Story of Prague". Ilustrace velice pěkné a památné pořídil Nelly Erichsen.

Knížka vydána byla u nakladatelské firmy J. M. Dent Co. v Londýně. Zajímavo, že skoro každá lepší knihovna veřejná obě knihy má ve svém seznamu. Kde je nemají učiní každý jednotlivec z nás dobře, když je bud' sám pro knihovnu veřejnou opatří, aneb dotyčné kruhy na práce ty upozorní. Takovéto a podobné spravedlivé a poctivé vyličení snah a zápasu lidu našeho ve vlasti staré prospěje nám v širších kruzích i zde, jen když pronikne v místa, kde poučení o nás a národu našem jest třeba.

Snaha naše uvést list náš v kruhy širší, doufáme, že dojde náležitého uznání, aspoň kamkoliv poslali jsme list náš na ukázkou, všude uvítán byl co nejlépe, neboť zdá se, že jeví se již u nás potřeba míti list, jenž by co nejpopulárněji vykládal abecedu nauk technických, pokroky vědy a práce, nauk národohospodářských a jiných a k nim přimíkal pojednání o důležitosti cvičení tělesných, vlivu týchž na zdraví lidské, spolu s přehlednými úvahami a posudky různých událostí ze života našeho, všiml si hygieny a zdravotnictví vůbec. Chceme čas od času příležitostně přinášeti zprávy o důležitých vynálezech a popsati nahodilé zjevy přírodní, o umění, školství a výchově, stojíce vždy v ohledu tom na stanovisku pokrokovém, v zájmu pravdy a proti tmářství i zpátečnictví. List náš jest poměrně nejlacnější, stručný, ale obsažný, každý odbor co možná jsa zastoupen. Čím dále list náš pronikne, prospíváje věci naší dobré, tím budeme ovšem radši i přičiníme se, aby v práci na dobré vůli nám nescházelo.

— Čeští studující na státní universitě v Lincoln, Neb., založili si vzdělávací spolek, který pojmenovali jménem učitele národů Amose Komenského. Účel spolku jest hlubší poznání dějin národa českého, písemnictví, práce, výzkumů, umění a vědy toho lidu, z něhož hoši pocházejí. Snaha to věru pěkná a v místech takého učiliště mnohdy i prospěti může jménu českému vůbec.

— O pěkném vynálezu Čecha, rodáka z okresu Saline, ve státu Nebraska, píše časopis "Arbor State" ve Wymore vycházející, a jestli sdělení ta jsou zcela správná, tož krajanu našemu dlužno jen gratulovati. Vynálezce jest Vilém Weiner, jehož práce, dle tvrzení onoho listu, způsobí pravou revoluci v kruzích strojnických. Jest to nový stroj, který sám se žene bez pomoci páry, účinků jiných látek, bez elektřiny atd. Není to žádné utopické perpetuum mobile, kolo věčně se otáčecí, nýbrž stroj přiváděný v pohyb napínáním a stahováním silných ocelových per a stlačeného vzduchu v soustřednicích. Stroj nyní ovšem malých pouze rozměrů, osvědčil se při všech dosavadních pokusech znamenitě. Žene pravidelným tempem mléčné separatory, šrotovány, pumpy, prací stroje atd.

Pro nával látky zůstaly některé články, dopisy, jakož i župní zprávy zpět a uveřejněny budou v čísle příštím. Výpravci.

Z našich kruhů.

Jak víme, má být "Památník" co možná nejlepším obrazem veškeré činnosti naší a sborů našich soustředěných v N. J. S., jakož i obrazem Sokolstva amerického vůbec. Jestli tedy někdo jest povinen knihu tu objednat v počtu co možná největším, jsou to do jista sbory naše, pro kterých památku a památku N. J. S. celé dílo se podniká. Vyjímá se tudíž velice smutně a svědčí do jista o snaze a činnosti podivné, když najde se sbor, čítající tolik a tolik členů, jenž objedná si knihu naši, práci vlastní, dílko všem nám důležité bez rozdílu — celý jeden výtisk. Jest přece na bledni, čím více bude objednávek, že tím levnější bude kniha, kterou koupiti by si měl každý sokol, každá sokolka,

neřkuli každý sbor. "Památník" bude ilustrován a dle dosavadního materialu od mnohých vynikajících jednotlivců doufáme dílkem ceny skutečné.

Kdekoli sbory naše založí nedělní svobodomyšlné školy, aneb školy takové podporují, pořádající po případě v tělocvičnách nedělní besídky pro mládež českou, vykonají tím jen kus užitečné práce, jež přinese nám ovoce dobrého. Školkami těmi čeli se jen na straně jedné žvlům zpátečnickým a na straně druhé získati se dá žactvo do škol našich tělocvičných. V tom ohledu naši v Chicagu, New Yorku, v Clevelandě a jinde pěkně se tuží a proto chutě za nimi i v jiných osadách našich. Jestli někde u vás tak zvané školy svobodomyšlné jsou v rukou lidiček "opatrných, neslaných a nemastných", zbavte se jich, jestli učitelové jsou toho druhu, učíte totéž a zjednejte síly dobré, svobodomyšlného rázu a plaťte jim, plaťte dobře!

Dozvídáme se, že někteří sokolové, jako sok. Sadilek ve Wilber, sok. Fryš v Detroit pilně agituji v nejbližším okolí svém, aby účastenství našincův na českém dnu u příležitosti výstavy světové v St. Louis, Mo., bylo od nich co největší. Jakž pak je v osadách jiných? Hotovme se, času mnoho nezbývá.

— Poslali jsme na tajemníky a jednatele jednotlivých sborů N. J. S. jistý počet výtisků listu našeho, aby v kruh známých svých jej rozšířiti mohli a pomohli tak dobré věci naší společné. Dnes na místě tomto upozorňujeme pak bratry a sestry, aby v listě buď sami oznamovali obchody a živnosti své, aneb přátelům svým obchodníkům, různým závodům, firmám i cizím k výhodnému oznamování při každé příležitosti doporučovali. List náš jde dosti daleko a jelikož obsah listu sleduje praktický život a prospěch zdraví nás všech se stránky tělocvičné, vyjma všeho nového na poli vědy, umění a práce z oborů co možná všech, tož naskytá se tu vítaná příležitost doporučení širším vrstvám lidu nejrozumnější produkty lidské práce atd. Přijímáme rozhodně jen oznámky rázu slušného, žádné humbuky a tu každý poctivý oznamovatel má příležitost nejlepší. Oznamování jest doista tím účinnější, čím dále pronikne a u nás velikou láci, doufáme, že stane se tak velmi záhy. Bližší podmínky milerád sdělí jednatel V. V., aneb jeho oznámkoví jednatele k cíli tomu zvláště ustanovení.

— Máme za to, že bylo by záhodno v každé naší tělocvičně míti po ruce malou domácí lékárníčku a různé menší potřeby v případě první pomoci v poranění a p. Každý lékař, člen toho kterého sboru, milerád poradí, co třeba. Takovéto opatření jest jen místné a prospěšné, nikoliv snad, že by úrazy u nás byly časté, ba naopak vyskytují se velmi zřídka, avšak pokrok a společnost vůbec toho vyžaduje, abychom byli připraveni na každý případ. Poradíme sami rovněž co třeba cvičitelům i zmíníme se za v čas i o poskytnutí první pomoci atd.

— V Chicagu utvořilo se minule nové ústřední těleso svobodomyšlných, jež vytklo si za úkol pracovati ku prohloubení a vnitřnímu sesílení hnutí svobodářského. Organizace tato nazvala se "Ústřední Svobodnou Obcí", aby tak již názvem označen byl hlavní její cíl, totiž zakládati Svobodné Obce v osadách česko-amerických.

— V "Dennici Novověku" dočetli jsme se velice pěkného posudku o veřejném cvičení sboru Cleveland, o němž na jiném místě se píše. K posudku tomu však připojena rada, jež na dotyčných místech doista náležitěho povšimnutí dojde, a sice praví "Dennice" zcela správně trřštění sil od-suzující: "Návštěva obecnstva byla velmi četná, bylo by jen k takové produkci zapotřebí větší místnosti, a jelikož právě se projednává sloučení Sokola Cleveland s říditelstvem Čes.-Am. Síně, totiž o postavení společného stánku, v němž by Sokol mohl se jako doma pohybovati a na dále zdárně působiti, jest nanejvýš žádoucí, aby české spolky na východní straně situaci náležitě uvážily. Spojení bylo by žádoucí. Dvě síně znamenaly by roztrřštění sil a stálé třenice. Zamezme to, pokud ještě čas! Kdož nejsou sokolu příznivci, měli by o takových dnech, jako jest nový rok, přijíti mezi

nás a podívat se na naše konání a pěkné výsledky sokolské snahy. A když by viděli tu naši mládež v rozkvetu a rozmachu všech sil její, jistě by sami se zasadili, aby Sokolu Cleveland a mládeži jeho v budoucí důstojné Sini Česko-Americké popřán byl prostorný a vhodný útulek jako rovnoprávnému údu našeho národního organismu na Východní straně". — Víme nejlépe ze zkušenosti, kam takovéto a podobné trřštění sil vede. Postaví se na místo jedné hned dvě a tři síně, jen aby někoho slavomam byl ukojen a české veřejnosti místo přispívání na jednu, hned na tři hromady cíhel, povinnost nastává. Jaké pak toho jsou následky, darmo mluvit. Proč tedy ne dohodnutí za v čas? Či mají tam v Clevelandu také nějakého mecenáše, který hned za živa chce být v mramoru? My u nás máme.

— Okolnost, že mnoho bratří a sester v době poslední přihlásilo se za členy českého spolku v Chicagu, spolku pro spalování mrtvol, svědčí doista o pokroku. Podotýkáme tak jedině proto, že přáli bychom si, aby v tom ohledu bylo nás více na úkor předsudku, pověr a nesmyslném tlachu o žití posmrtním. Z ohledů zdravotních a jiných není věru lepšího způsobu pohřbívání milých svých.

— Dne 29. prosince v 7 hodin ráno minulého roku dokončil pozemskou pouť sokol Václav Hájek v Bruno, Neb., člen tamní jednoty. Pohřeb byl odbýván ze síně v Bruno na Českonárodní hřbitov dne 31. prosince ve 2 hodiny odpoledne. Den byl krásný a proto sešlo se k pohřbu hojně lidí. Dostavili se též skoro celý sokolský sbor Karel Jonáš z Abie a někteří sokolové z Prague. Sokol Daříček měl dojemnou řeč v sině i na hřbitově. Sokol Václav Hájek narodil se dne 15. srpna 1870 a k sokolskému sboru se přidal v r. 1893, ve stáří 23 let. Václav Hájek byl vždy horlivým sokolem a pro sbor by byl udělal vše, kdežto pro jiné spolky neměl nikdy velké záliby. A sbor také byl jeho otcem. Jest to první člen onoho sboru, jenž zemřel. Budiž mu země lehkou a čest jeho památce!

— T. J. Sokol v St. Louis, Mo., v poslední schůzi zvolila osmičlenný výbor pro všesokolský slet o českém dnu. Do výboru zvoleni jsou: F. D. Novák, Cyril Sádlo, Frank Burian, Fr. Vuch, Aug. Čapek, Jar. Vrána, V. K. Trřska, Fr. Ondra, Sokol Mt. Pleasant doplní výbor tento třemi zástupci. Výbor započne pracovati okamžitě.

— Šibřinková "literatura" obohacena byla letos pokud nám známo o dva "skvostné" exempláry. V New Yorku dali si naši záležet, aby pošimrali kde koho, i vzpomněli si také na nás a nějaké ty Indiány. Nu buď si, na "světové" v St. Louis, Mo., jich bude, doufejme, ještě víc a snad ti "praví" se slezou. Jednota Tyrš Cedar Rapids Sokol vydala také svůj náramně úřední orgán šibřinkový, který však rozhodně pokulhává za oním new-yorským, jest totiž — bez obalu.

— Těl. Jed. Sokol. Fuegner vyslovuje tímto soustrast svému bratru, dlouholetému pilnému pracovníku, Matějovi Trunečkovi, nad úmrtím jeho věrné manželky. Žena ta byla vždy horlivou spolupracovnicí Sokola. Jejím přičiněním založen byl též spolek Příznivkyň a Manželek Sokolů. Nežila však dlouho mezi nimi, neboť skonala po operaci v prosinci 1903.

Tiché vody.

Román od Bohumila Havlasy.
(Pokračování.)

Baronka kynula vlídně hlavou. "Setník vypravuje roztomile", pravila obrácena k lékaři.

"Zajisté roztomile", podotkl tento svým klidným hlasem. Ředitel si povšiml, že stiskl Binelli své tenké rty. "Děkuji za pochvalu!" dodal skromně kloně se baronce a přívětivě kyná doktorovi.

"Pravda", pokračovala baronka ve dřívější rozmluvě, "tehdyž navštívila Amata D... na měsíc. Pamatujete se, pane V... na vnačné to děčko? Věřím! I vy, řediteli?

"Paní baronko, hrával jsem se slečinkou — či lépe, slečinka hrávala se mnou."

Valga z Königsberku se zasmála pohleděvši na dlouhého ředitele. "Ano, byl jste nejmilejší Amatinou hračkou; našeho přívětivého doktora se stranila."

"Urazil jsem kdysi milostslečnu osloviv svého psa: "Zbožný převore Lusku" a hned na to ji: milá abatyše; byl jsem onoho dne zlomyslným."

"Myslíte?"

"Zajisté!"

"Děťská choulostivost!" pravila baronka a pokračovala náhle sentimentálně: "Amata, dítě, sirotek, slečna Amata — bylo jí tehdyž třinácte roků — také léta. Vidím ji před sebou tu malou abatyši, ji i celý její život. Oh pánové", pravila tišeji, "jaký to život! jako klidná hladina šumavského jezera, průhledná, čista. Píši ve vaši paměť, pánové, dívčin životopis, Amatin, nezapomínejte. V desíti letech byl běh jejího života určen; bude jeptiškou, rozhodlo se. Ve dvanácti letech byla poslána poznati svět, a její touha po klášteře nás blažila; vžila se do tohoto zátiší zbožnosti, pravili jsme si. Vrátila se do ústavu klášterního a dospěla tam v děvku, v pannu — v éře žalmů a růžencových pobožností, řekl by Voltair. Ubohé dítě vžilo se tak do klášterního života, že nežádalo ani před slibem prožiti několik měsíců mimo zdi ústavu. Na bílé čelo dali roušku nevinnosti, oblekli ji v temné roucho řeholnic a život její byl dokonán. Další věk tof jednotvárná procházka ke hrobu. Po sedmi letech zaslychá opět o ní svět. Choroba tělesná volá ji v něj. Nepředvídané vyrušení! Divno, svět, jemuž co horšímu jest odcizena, má ji uzdravit. Uzříme tedy Amatu, ne již dāmu, uzříme prostě sestru Amatu-Valerii." Baronka se zamyslela, povstala pak shodivši volně psa. Vysoká postava třicetipětileté dámy skutečně imponovala. Není-li to idylla, o jakéž nesnil Virgil ani St. Pierre?"

"Idylla v temném rouchu", zazněl klidný hlas lékařův; zněl jaksi co ohlas.

Setník de Binelli přikročil teď kvapně k oknu. "Kočár odeslaný na nádraží!" zvolal.

V okamžiku odestřela baronka prameny plané révy. "Amata!" Toť bylo vše, co řekla.

Se štekotem běžel napřed pes lékařův. "Lusku!" ozval se pánův hlas. Baronka sledována ředitelem panství a setníkem kvapila vstříc hostu, pes vrátil se.

Z kočáru pomáhal právě lokaj mladé jeptišce.

"Amato!" uýřala ji baronka.

"Bůh ti požehnej, drahá tetinko!" zvolala mladá dívka v oděvu řeholním a přiskočila podávajíc dāmě čelo k políbení. Baronka však ji prudce objala a jemně pozvedla pak oběma rukama hlavu sestry Amaty. Zadívala se na alabastrové, hlati podobné čelo s odleskem křišťálu, na krásnou ubledlou tvář, v hnědé, zakalené oči, a zaštkala. Zlíbala i to čelo, oči i ústa, a pravila stírajíc si slzy: "Drahé dítě, miluji tě!"

Sestra Amata-Valeria políbila ruce barončiny a zhlédnuvši cizí muže chtěla stáhnouti závoj. "Mé dítě, zapomináš, že's mimo zdi kláštera", usmála se baronka a představila oba pány: "Sestřenec tvůj setník Binelli — tvá bývalá loutka ředitel panství D... Pamatuješ se na oba pány, tuším; právě před chvílí jsme o tobě rozmlouvali."

Dívka se zarděla před ohnivým zrakem setníka a v ostýchavosti nepodala ruku starému řediteli. Její oko patrně s rozkoší spočinulo na krásném zahradním nádvoří zámku, na zelením zarostlém portálu a na verandě. Červený porfýr na římsách zámku, bílé zdi, zeleň rostlinstva, třpyt vodometu a tajemné ticho, vše to provanuto tím svěžím podhorským dechem pošumavského venkova, to osvěžilo dívku hned při vstupu. Baronka ji předcházela, jmenujíc ji s úsměvem tři nebo čtyři sluhy, jež potkaly, a oko její vždy živě přehlédlo krásnou klášterní květinu, sestru Amatu-Valerii.

"Pamatuješ se, dítě drahé, ještě na náš zámek?"

"Jistě, vidím jej však krásnější."

"Znáš posud služebnictvo?"

"Znám, znám."

"Aj, tedy netřeba, abych tě předcházela — ah!"

"Co je ti, tetinko? Aj Lusku!"

Baronka se ohlédla. "Zapomněla jsem na doktora. Kde a proč se opozdil?" Pes se plazil u nohou Amatiných. "Hle, ty znáš posud jméno doktorova psa."

Dívka vykřiknuvši jméno psovo zarděla se poněkud. "Byl to tvůj miláček", zašeptala.

"A jest posud, drahé dítě". Přitáhla ji k sobě. "Náš doktor, strážce tvého zdraví v D..." pravila.

Kloně se vystoupil z verandy lékař VL... Následovalo ceremonielní představení a úklona. Lékař podal pak baronce jakousi knihu beze slova. "Díky", přijala ji tato zarděvši se do temna. "Jak? vy se poroučíte? odcházíte již?" zvolala potom.

"K službám, milostivá paní."

"Ale — Boženo, nechť jest přichystáno mléko v besídce pod jasanem — vyť zůstanete k mléku?" Baronka nazývala tak společnou svačinu pod zelenem, ačkoli jediná pivala tam mléko. "Pane VL..., tentokráte zůstanete k vůli našemu hostu."

"Milostivost velebné sestry promine venkovskému lékařiku, jež očekávají jeho nemocní."

Baronka podala známému svéhlavci, jak nazvala klidného muže, ruku k políbení. "Děkuji vám", zašeptala opětně při tom. Rozkázala ještě lokajovi, nejmístě hledíc na Amatu: "Oznamte baronovi příchod velebné sestry. Očekávám jej a slečnu na mléko. — Pánové nás budou čekat v besídce?" otázala se jevíc takto své přání a odebrala se s mladou jeptiškou do pokoje pro ni připraveného, kde čekala již nová služka na klášterní velitelku.

"Proklatě krásna!" házel na cestě se schodů rukama kulhavý ředitel.

"Obdivuji se sestře Amatě!" svědčil ku podivu klidně setník.

"Klášterní anděl!" hučel rozčilený ředitel. Co soudíš o ní ty, Sylvine?"

"V jakém ohledu?"

"Věčný tazateli!"

"Chceš-li, nepřejí klášterům, škoda ji!"

"Sylvine! Sylvine!" Tento se jemně usmál netrpělivosti přítelově a pozdraviv jej i setníka odešel. Tito se odebrali k besídce.

Právě když došla baronka s převlečenou sestrou Amatu-Valerií do besídky, vstoupil baron po boku rusovlasé dámy do zámku. Vyjasnil svůj přísný pohled, a oko jeho s obdivem prodlelo na mladé jeptišce, již pak na čelo políbil. "Mé dítě, zhlížíš velmi churavě", pravil po obvyklých frásích.

"I ty, strýče? Totéž vynutilo milostivé tetince slzu na tvář při uvítání!" zvolala Amata.

Baron pohlédl na choť; ta jej přitáhla k sobě a ukázavši na obličej dívčin pravila tiše: "Hle, sestra vaše, hle, vy barone sám!" a slza opět se objevila v její oku.

"A ony slzy?" tázal se on.

"Pro to, miluji vás v ní."

Baron z Königsberku sraštil čelo po těchto slovech, však ještě více je sraštil slyše naivní otázku mladé jeptišky k baronce: "Ale, ma tante, zapomináš představit mi tuto roztomilou dāmu."

Baronka sevřela rty. "Odpusť, mé dítě! Je to — přítelka — slečna Bohdana."

Mohu vám podat ruku?"

"Ano, slečno, vy mi dopřejete stisknouti tuto, nám náleží ještě spřátelit se."

V tom okamžiku pohlédla s ledovou hrdostí baronka na chotě tlumíc vzdech. Ten se mlčky sklonil a políbil ji uctivě ruku. "Jaká to žena!" hučel dlouhoprstý ředitel. — Bohdana byla baronovou maitressou.

II.

Sluha nosil na stůl. "A novinky z Pešti, milá slečno?"
tázala se jasným hlasem mademoiselle Bohdana . . .

V té době sklánělo se slunko vrhající žhoucí paprsky na vyprahlou zemi, k tichému boru západně od zámku. Stál-li kdo právě na úbočí nad vesničkou, zakryl si jistě oči pro lesk slunce či pro tolik krásy, již zřel. "Toť údolí požehnaní!" vzdychl a prsa se zúžila tužným vzdechem patřícímu na panorama koupající se v záři sluneční. Vidím panorama to stále před sebou ještě z dob minulých.

V údolí vroubeném západně i východně chlupy lesem porostlými, v údolí tonoucím v rouše polních plodin, v rouše stromů a bujné květeny choulí se vesnička jak pěnkavčí hnízdo v zeleném hávu bujné hruše. Toť D... Chudý kostelík se školou zdržují hned z prvu pohled obdivovatele. Pohled sune se ihned přes cestu ke hlubokému parku zámekskému, za nimž se zdvihá zámek sám. Neznám vlnadnějšího letního sídla v Čechách. Pestrá budova v renaissančním slohu tulí se ke štíhlé věži s porfyrovou facadou. Okna i římsy vykládány jsou tou usmívající se, malichernou a přec vlnadnou manýrou venkovské barvitosti. Třpyt zlatených hodin v průčelí zámku a hromosvodů na nárožních věžičkách chvěje svým leskem v chudou visku pod zámek od ní úplně odděleným. Viděli jsme již to rozkošné nádvoří zaměněné v partii parkovou, zhlíželi se v prameni a sprchách vodometu. Toť obydlí panské, jež opět jest odděleno zdí a nádvořím ode dvorce a hospodářských budov. A zde ještě usmívající se pavilonek, jehož zdí věnčený révou. Jest u samé brány do prvního nádvoří zcela oddělen od domů práce hospodářské i pohodlné panské budovy, jest to sídlo rozkoše, sídlo lásky; obydlí to baronovy mistressy. Kolik úsměvů, kolik slz náleží tomuto pavilonu?

Slz! směšno; v údolí požehnaní, míru . . . O ano, pohled na zámek a vesnici D... jest elegance venkova, jest i poesie! A nejen lyrika nám šepce měkké sonaty, hle další pohled: toť epos či elegie — neb obě v jednotě? Na strmém vrchu ve hlubokém lese, zdáli jako by vztýčoval vrch téměř hned nad zámek, shlíží v tichý kraj zkamenělá minulost, krásy přítomnosti, sešedivělá mohyla, mrtvá byšlénka: pustý hrad, zřícenina Helfenburk. Vážně shlízejí omšené věže i hradby v krajinu. Zdál se mi vždy ten pohled smutný jako česká přítomnost, a přece něžným, žehnajícím jak pozdrav velíkanů z dob slávy české. Velký to národ, byť i v úpadku, a nádherný i jeho pomníky! — Zefír šepotá dumy rožmberské a válečné dumy královských purkrabí. Pustý hrad! toť heroická stafáž k rozkošnému zátiší v údolí k zámku D . . .

(Pokračování.)

DOPISY

Detroit, Mich., 30. prosince 1903.

Náš sbor zvolil si nové činovníky, a skutečně můžeme se jen z toho těšit, že máme všechny takové, kterým záleží na dobru sboru našeho. Náš bývalý starosta, br. Fr. Železník, musel za povoláním odjetí z města, proto na jeho místo zvolen br. Martin Červený, který je znám jako síla dobrá. Náměstek br. Vác. Hájek. Za tajemníka opět br. Boh. Masák, kterému se nemůže upřít, že sbor nemá lepšího, jenž mohl by zastávat jeho místo. Účetníkem jest br. Bedřich Masák, i jemu tato čest. Za pokladníka je opět br. Ant. Šulc, ten, jak se domnívám, má smlouvu se sborem na ten úřad až do smrti. Výbor majetku: Bratři Alb. Pešek, Mar. Červený, Jos. Kryda, P. Maršík a A. Páinc. Sbor náš učinil značný pokrok minulého právě roku. Uplatili jsme dluh na naší síni váznoucí, začíná se hodně cvičit, jak sokolové tak i sokolky, a všude vidět, že se opět probouzíme k nové činnosti a práci skutečné. V poslední schůzi opět jsme získali br. Jana Fryše za cvičitele na rok a náčelnictví přijal br. Fr. Štědranský. — Mám za to, že měli bychom lecos však opravit. Předně, když sbor cvičí všechny žáky zdarma, měl by se takový žák, když dospěje 18 let, dáti rozhodně

ku sboru, za odměnu, že jej sbor tak dlouho cvičil a k vypestění jeho napomáhal, či za Sokola se stydí? — Dále se obávám, že nám házená do koše spíše uškodí nežli prospěje, jak sboru i cvičením vůbec. Obyčejně se cvičení zdrží k vůli hře a nežli se začne cvičit, jsou někteří tak unaveni hrou, že cvičit pak již nemohou, a po cvičení se začne hned zase hra, tak že nezbyvá čas ku volnému cvičení. Ku pravidelným hráčům patří pouze dva br. Jos. Vodolan a A. Červený, ostatní ku sboru nenáležejí. Nedávno pořádali zábavu a již zas pořádají maskarní ples pod jménem "Odbor Sokola Podlipného", na který se strojí hodně těch, kteří chodili na nás; tím nám hodně ubude. Jest dobře našim hochům něčeho dopřát, ale ve všem jsou meze. — Měl jsem již dlouho na mysli, jak bychom se mohli scházet mimo schůze a navzájem se poznat a pobavit. Vím, když máme řádnou schůzi, že tu a tam se pronese slovo žertovně, satira dobře míněná a tím přítomní se rozveselí a povzbudí. Proč nemohli bychom také my pořádat schůze zábavné? Druhý pátek v měsíci máme schůzi řádnou, což aby sbor volil jeden pátek pro schůzi zábavnou? Nechtě br. starosta zahájí schůzi jako pravidelnou, a není-li něco co se nemůže odložit do řádné schůze, ať prohlásí schůzi zábavnou. Ve schůzích takových mohli bychom si lecos přecíst, zvláště z časopisu našeho, bychom poznali, pobavili se a vzdělávali, neboť i žert mnohdy chybu ponapravit. Vím, že by se nám všem schůze také zamlouvaly. Nemuseli bychom ani před našimi příznivci dveří zavírat, ale i je pozvat do takých zábavných schůzí. Vím jistě, že by se jim to zamlouvalo a řekli by, to jsou veselí hoši a pilní, já se k nim též dám. Tím bychom mohli i nových členů nabýti. Proto volám první zábavné schůzi Na zdar!

Anton Šusterka.

Philadelphia, 1. ledna 1904.

Jelikož nám počíná nový rok, jsem nucen podati nějakou zprávu o pokroku našem. Mnoho látky nemám, pokroku žádného nejevíme a tak mně to připadá, ani nevím jak. Bud' spíme, lenošíme, aneb dokonce nechceme nijak v před, a přece to je povinností každého sokola ku předu pobádati, tak aby začátek na poli našem neklesl. Pravda je zde u nás málo pokročilých Čechů, kteří uznají co vlastně sokol jest a co na starosti má, aby ve skutek uvedl a že jen dobrou věc v nás by podporovali. Naopak více jest ještě těch, kteří hledí, aby věci naší ublížili a nás zničili, jest to také práce horlivého sokola? Nikdy takový Čech nemá býti členem Sokola vůbec, ale jak se říká, dočkej času, jako husa klasu. Však ono také na ně dojde, kdyby na místě všelikého mluvení správně pracovali, lépe by udělali. Bratři, buďte v každém svém konání opatrní, prozkoumejte vše a uvažte svědomitě, nežli něco řeknete, přičiňte se o práci skutečnou a záslužnou, hlavně s mládeží naší.

Zároveň oznámiti musím, že naše jednota odbývala 7. prosince celoroční schůzi. Zvolení činovníci na příští rok jsou následující: Starosta Matěj Hora, náměstek Gustav Příbramský, tajemník Leo. J. Pavlík, účetník Josef Novák, pokladník Jan Humelhanz, jednatel Leo. J. Pavlík. Výbor majetku: Jan Jelínek, Jan Kerhart, Jan Lužnický. Účetní výbor: Emil Abeles, Jan Jelínek, Julius Hlubb. Knihovník: Josef Novák. Patronát: Josef Bouda, Fr. Kubec. Výbor do správní rady České budovy: Emil Abeles, Josef Novák.

Doufám, že tito, jak slíbili, povinností svým učiní záhod a pracovatí budou v nastávajícím roce s pilí a veškerou silou. Ještě několik slov k rodičům a bratrům zvláště. Hled'te na to, ať chodí vaše děti do cvičení, jeť povinností každého horlivého sokola! Hoši cvičí v úterý a pátek večer od 7 hodin do 8. Děvčata cvičí ve čtvrtek večer od 7 hodin do 8. Cvičenci cvičí též v úterý a v pátek večer od 8:30 do 10 hod. Ale jest to cvičení! Hanba věru! Mladík zde jest dosti, ale líní až strach, přijde domů z práce, navečeří se a pak zůstane doma, do cvičení to mu nevoní, ač na zdraví jen by získal. Ale řekněte tamhle budou "party" a tu ožíví hned, aneb na jinou jde zábavu. Kdyby věděl, jaký účel má tělo-

evik, cvičící hlavně sám sobě prospívá, síly, mužnosti a hbitosti získává, snad by přišel. Doufám, že mladíci obrátí nový list, začnou pilně chodit do cvičení a pravidelně.

Na zdar! Leo. J. Pavlik.

Newark, N. J., 2. ledna 1904.

Opět uplynul jeden rok v dálné končině, pročez přejí všem hratrským jednotám "šťastný a veselý nový rok". Jak každoročně, tak i v celoroční schůzi prosincové, byli zvoleni úředníci pro rok 1904, a sice: Starosta Fr. Drastal, náměstek Jos. Fila, tajemník a jednatel Al. Rovenský, účetník Ant. Žamburek, pokladník Jan Švanda, náčelník Václ. Ptáček, podnáčelník Ant. Chalupa, knihovnick Bedř. Kalaš, dopisovatel V. J. Rychetský. Účetní výbor: V. J. Rychetský, Ed. Zuna, Ant. Ševcovič. Toť výsledek celé volby. Práním naši jednoty je, aby nově zvolení úředníci pracovali tak, jak minulý rok. A jsme jisti téměř, že budou! Jednota naše vzrůstá očividně každý měsíc. Ze 16 členů na 36 a nyní bude opět o 8 zdravých a řádných členů větší. Čilost též i u cvičení je u sboru na dobrém stupni. Br. Václ. Ptáček, co mnohaletý náčelník, je si úplně vědom své povinnosti, jež sbor s důvěrou naň klade. Též sokolky, ty milé, čiperné a obětavé sestry, krácejí v před. Dne 26. listopadu m. r. pořádaly zábavu, při níž sehrály jednoaktovku "Čupr na námluvách". Divadlo sehráno k úplné spokojenosti obecnstva. Abych jmenoval účinkující, nečiním tak vůči zabrání moc místa v listu. Jak milo popatřit, nyní do té malé a skromné místnosti. Ve čtvrtek večer a v neděli dopoledne od 10 do 12 hodin sokolové. Každou středu večer od 8 do 10 sokolky. V sobotu odpoledne od 2 do 4 děti a v neděli od 8 do 10 dětí. Ta drobotina! Jeden menší druhého, a jen když se mohou předstihnouti, toť jejich radost. Dokázali tak dne 25. prosince, při veřejném cvičení. Cvičitel br. Václav Duda se věnuje úplně a obětavě těm malým sokolíkům a sokolkám. Výsledek byl, že obecnstvo bylo nadmíru mile překvapeno, a důkazem byl nekonečný potlesk. Hoši cvičili s tyčemi, děvčata s činkami prostrná při hudbě. Již dávno mi říkal br. V. Duda, zdali bych mu zahrál pro tu drobotinu, že by rád pořádal veřejné cvičení s nimi. Ježto při obyčejné zábavě nesluší se děti tahat tam, kam nepatří a to večer, usnesla se jednota, obdarovat ty malé ve dne. Dárky spůsobily jim radost a měli jste je vidět, jak radostí skákali! Návštěva byla velká. O půl deváté hodině večer bylo po všem. Dostal se mi též výstřížek z časopisu "Hlas Lidu", v němž stěžuje se na nás, že prý skoro jako na vzdory uspořádala T. J. Sokol vánoční stromček pro své žáky. Ale co dopisovatel zvolený naší jednotou dovoluji si podotknouti pouze toto: Těl. Jed. Sokol Newark, N. J., doposud nedělala žádnému místnímu sboru neb řádu konkurenci. Zdali pořádá Děln. Am. Sokol svoji přednášku, nechť obeznámí o tom širší obecnstvo, aby o tom v čas vědělo. Jednota Sokol o tom nevěděla, proto ono nedorozumění. Však nikoliv vinou naší. O přednášce věděli pouze členové D. A. Sokola, ba možné že i obeznámili své příznivce. Nás vynechali. Však dosti o tom! Jednota naše vždy byla, jest a chce býti přátelskou ku všem sborům a řádům newarským a podporuje je vždy tak, jak sama je nimi podporována. — Dne 31. pořádala T. J. Sokol jedenáctou sylvestrovskou zábavu. Vstup byl volný. Návštěva velká. Sehráno několik solových výstupů. V půl noci br. náčelník V. Ptáček poděkoval obecnstvu za přízeň nám vždy osvědčenou, načež odevzdán zlatý odznak cvičiteli dítek br. V. Dudovi.

Končím dopis s přáním, aby bratři pilně a obětavě pracovali jak v roce minulém, k tomu pak upřímné mé patří: Na zdar!

V. J. Rychetský.

Cleveland, Ohio, 3. ledna 1904.

Jest již čas, abych zase podal nějakou zprávu od Sokola Čech. Potěšitelnou? Ano. S radostí oznamuji, že naši sokolici se chopili práce s chutí. O tom podali důkaz veřejným cvičením, jež odbýváno bylo o vánocích. S takovou přesností nebylo provedeno již dávno veřejné cvičení naše,

jako ono poslední. Neukázali jsme našim návštěvníkům, jak statečně se tužíme? Nezískali jsme si uznání našeho cvičitele? Tyž hledí a neunavne pracuje, aby naše tělocvična byla jednou z nejlepších v Clevelandu a skutečně sokol Jos. Štíbr jest silou schopnou. Přece však najde se mezi námi časem některý, jenž cvičitele aneb náčelníka zapomíná. Nemůžeme býti všichni cvičitelové aneb náčelníci! A proto, když cvičitel aneb náčelník náš velí: "Nastoupit", máme jedním rázem nastupovat a nemáme čekat, až jaké bude cvičení na programu, a pak teprve do cvičícího obleku se převlékat. Nezvykejme si způsob, který mají dnešního dne athletické kluby, a nedovolme cvičencům cvičiti jenom co se jim líbí. Stává se tak nejvíce, když uvádíme nějaký sport, jako: hand ball, tumbling, basket ball, tug of war a mnohé jiné. Nejsem proti tomu, aby se ony hry prováděly. Naopak jsem proto, aby se veškeré hry, které se mohou v našich tělocvičnách pěstovat, zavedly, ale tak je cvičiti, že určena byla by doba, a to aby žádným způsobem nepřekážela pravidelným hodinám náradí a prostných, aneb jiných cvičení v stanovách předepsaných. A pak nedovolujeme žádnému cvičenci hrát basket ball, aneb kteroukoliv jinou hru, když nenavštěvuje pravidelná cvičení. Myslím, tím způsobem bychom více prospěli účelu našemu, nežli kdybychom dávali přednost jen sportu. Dnešního dne máme nejoblíbenější hru basket ball. Jsem též milovníkem té hry, když se hraje dle pravidel předepsaných. Vim však ze zkušenosti, neboť jsem viděl některé čety, jež považují se za nejlepší v Americe, že basket ball se každým rokem víc a více podobá foot ballu, nežli co jiného. Máme zde též šest čet, i musím našim hochům gratulovat ku cti, kterou získávají u jiných národností. A skutečně s takovou činností a pozorností, jak naši hoši hru onu sledují, jest jen chvála hodno. Ale též jsem pozoroval, že co hrajeme basket ball, činnost na náradí ochabuje. Proto nesouhlasím s tím, aby se dávala větší přednost kterékoliv hře, mohli bychom toho někdy litovat. — Dne šestého prosince sehráli naši staří ochotníci "Dva sirotky". Národní Síň byla tak naplněna, že nebylo místa skorem ani k stání. A zajisté nelitoval žádný, že byl přítomen, neb byl kus sehrán tak, jak jen staří a zkušenější ochotníci dovedou. Jelikož čistý výtěžek připadl našim závodníkům, již účastní se příštích závodů v St. Louis, měli by být hrdí naši hoši, ba celý sbor musí uznat takovou laskavost a obětavost, již chovají k nám ti staří ochotníci. Díky jim vřelě a Na zdar upřímné! Čistý výtěžek obnášel přes \$200. Musím též podotknout, že naše milé sestry sokolky, jako jindy obětavě, též na vánoce nás nezapoměly a darovaly sboru pěkné zrcadlo. Bez pochyby vědí, jak rádi do zrcadla se díváme zvláště v jich přítomnosti. Zároveň se stal obětí jejich náčelník náš, chtěj' anebo nechtěj' musel přijati krásnou lampu. Mnoho zdaru v další práci a šťastný nový rok všem.

Na zdar!

Jos. Auřada.

St. Louis, Mo., 3. ledna 1904.

Blahý nový rok a s ním 366 šťastných dnů přejí předem Vám i všem stoupencům vznešených myšlének sokolských! Jak za dětství našeho týden, tak nyní rok zdá se nám rychle prchat a ohlédnouce se zpět, porovnáváme činnost naši za rok celický v několika jen okamžicích. Mile dotýká se nás vše se zdarem a ku prospěchu věci naší vykonané, a zase rmoutí nás, co doposud nedocílno, aneb nezačato ani. Průměrně vzato, řekl bych ze sboru našeho, že vykonáno bylo mnoho prospěšného a užitečného pro novou zdejší osadu na tak krátký život náš, ne celé 3 roky. Nejzářnějšími body, jež lesku svého by pozbytí neměly po celé žití sboru, jsou zajisté, a to právě v uplynulém roce započaté, tyto: založení čes. svob. školy sboru a stavba tělocvičny. Tím postavili jsme základy dvojité a střežme jich jen, aby vždy dvojnásob pevně sbor náš držely a jemu jak ku cti, tak i zdaru sloužily. Zůstaňme si věrni a na pohled odvážná podnikání naše skvělými výsledky sama nás překvapí. Nemáme nijak nejhlavnější část práce za, nýbrž před sebou, jež te-

prvé tímto novým rokem doštoupit musí plného rozmachu. Ba vážné úkoly jest nám vypracovati. Získati pochopení a přízně naši škole nedělní, uspořádati věcnou výstavu ve prospěch nové svatyně sokolské, čestně a důstojně zastoupenu býti při příštích hlavních závodech a čes. dnu a — zavést vzdělávací přednášky ve osadu naši a v náš sokolský kruh, to jsou čísla našeho letošního programu a úchylka od něho bude jen značkou práce necelé, již, věřím, ani jediný náš člen si nepřejí. Jednotlivé úkoly byly již rozděleny, nuže, k činu tedy, každý z nás dle sil svých a schopností.

Z tělocvičny mám dnes zprávu chudou, neb za prvé zneschopněn jsem sám ku návštěvám tělocvičny, za druhé nedostává se mi potřebných zpráv.

Chtě se zmíniti o nedělní škole, musím navázat k mému min. dopisu, že výboru školnímu nepodařilo se po dobu dvou týdnů získati žádoucího učitele, po kterouž dobu zastával místo jeho člen výboru, br. Vaněk K. st.; a tu opět přichází mi, že je tak trochu vhodno použití starého, nevím, jak moc osvědčeného, pořekadla: "Z nouze Franta dobrý", jehož jsem byl již jednou na tomto místě as před půltřetím rokem použil. Osvědčí-li se nyní tak jako tenkrát, nebude nynější "nový" učitel dlouho působiti, čehož, tuším, nikdo nebude mu zazlívat. Oním oblaženým jest totiž moje malíčkost. Vůle má jest dobrá i pevná, ostatní záleží na rodičích dětí školních. Spojenými silami, jinak ne. Dětek zapsáno jest 50, však jen 30 jich stěží má v síni naši místa. Hledíme však s toužebností vstříci nové síni, kde doufám, že dostoupí počet dětí 60 a více. Bude záležeti na rodičích, aby dívky své místo do sektářských škol posílali tam, kam sami srdcem, národností i přesvědčením tíhnou. Necht nám nikdo pak nemůže vyčítati polovičatost. Nová budova již spěje ku svému dohotovení.

Jak mi sděleno, připravuje se již pěvecký odbor náš "Dalibor", ku slavnosti otevření; den jest doposud neurčen. Zároveň na našich cvičicích bude, aby podali ukázkou, jakým as účelům hověti má ta útulná nová budova. Že útulnou bude, o to se chceme postarati.

Výbor výstavní se konečně, vlastně počátečně, také rozpracoval a dílo své započal. Onen tak hledaný tajemník jeho získán přec a to v br. Vaňkovi K. st.; budeme celému výboru nápomocni a on nám za to sejme část dluhu a starostí s beder. Práce výboru tohoto bude velmi těžkou a to tím více, že jsme v oboru tom takřka nováčkové. Výstava bude se odbývati as v druhé půli letoška a ve vlastní (až na ten dluh) síni.

Nestor naší knihovny, br. M. Johanes nežije více a sbor náš věnuje jemu vřelou vzpomínku. Zesnulý byl dlouholetým členem Sokola St. Louis-ského. Zálibou jeho bylo vzdělávání se, práce uslechtilá, a proto za sebou zanechal v srdcích našich vzpomínku a světlou památku. Budiž klid popeli jeho.

25. pros. konala se 25letá slavnost trvání Č. S. Školy v Nár. Síni, kamž byla škola naše též pozvána a dívky naše rovněž obdarovány. Horšího počasí ani býti nemohlo toho dne, avšak vzdor tomu 32 našich dětí se odpol. části slavnosti účastnilo. Při příležitosti té vzdal pisatel tohoto povinný dík Č. S. škole za spolupráci při založení naší školy, podotknuv, že založením nové školy této oslaveno bylo nejlépe 25leté jubileum její. Jelikož v ten samý den byly dětské podílky dvě, totiž i v Sokole, bylo nám vyslechnouti a spolknouti několik trpkých pilulek. Nám o tom pomlčeti dlužno, poměrů neznáme. — Za obdarování dětí naší školy platí tuto čes. svob. škole náš dík; ta radost malých prý stála za tu zkušenou po cestě z Mt. Pleasant do Nár. Síne a zpět. Kéž bude nám lze pozvati na příště opět je a v plné míře jim splatiti!

Další práci naší ve všech směrech Na zdar!

Franta Široký.

Cleveland, O., 3. ledna 1904.

Při poslední volbě činovníků našeho sboru byl jsem zvolen dopisovatelem, abych občas podal zprávu o činnosti na-

šeho sboru. Proto chápu se pera, abych povinnosti na mne kladené vyhověl. Mnohému br. bude asi divné, že poprvé za půl roku vidí můj dopis v S. A. Ba někteří bratři mně již přímo vytýkali moji nedbalost. Já však na to nic nedal z příčin: že bylo právě před sjezdem a psáti snad o tom neb onom výletu aneb jak jsme se kde bavili, tím nechtěl jsem v S. A. zabíratí místo, které se takřka nedostává pro látku užitečnější.

Sbor náš, ačkoliv na počet dosti silný, jeví mezi námi jakousi liknavost, čehož důkazem volba úředníků, kde nemohly být zvoleny všechny výbory, až teprve v třetí schůzi po volbách a to ještě byli zvoleni ti, kteří jsou čini po několik let. K tomu ještě musel některý vzít několik úřadů najednou, ku př. Jak. Vacík, jenž jest činný od založení sboru. Tak jest sborovým starostou, knihovníkem, účinkuje v zábavním výboru a je našim zástupcem v říditelstvu Česko-Am. Síne. Pak Emil Šlapák, který pilně cvičení navštěvuje, jest tajemníkem sboru, tajemníkem cvičitelského sboru, pomahatel v cvičení, v zábavním výboru a zástupcem sborovým v "Slovanském Sdružení." Přec náš sbor skýtá ty nejlepší výhody, ku př. člen mimo poplatků sborových neplatí příspěvky k N. J. S. a z dítek, jež posílá do cvičení od 6 do 14 let, neplatí ani centu a po 14 letech do 18 platí pouze 10c. měsíčně, což je dosti levné. Proto myslím, že jest povinností každého člena, komu jen trochu možno, nejen schůze navštěvovat, ale též dle možnosti pracovat, tím nejen že budou konat svoji povinnost, ale dají příklad druhým i dítkám svým.

Bude dobře když bratři vezmete si toto k srdci a nenecháte jedny a tytéž pořád pracovat.

Co se týče vás mladých měli byste též lépe konat svoji povinnost a sice: řádně navštěvovati cvičení a schůze a zároveň bráti více podílu na sborovém jednání tak, aby až staří nebudou moci pracovat, mohli jste zaujati jich místa a řídití osudy sboru.

Aby snad někdo nemyslel, že já, aneb sbor si přejem pracovat pouze hmotně a při tom zapomínali na duševní práci, aneb, že si přejem vypěstovat nějaké siláky, o to se již sbor postaral zařízením krásné knihovny a zároveň odebráním několika vzdělávacích časopisů.

Ovšem největší zásluhu o zařízení knihovny má sokol Jos. Klír, který bdí nad tím a nabádá, aby vedle tělesného vzdělání se nezapomínalo na vzdělání ducha, tak abysme si vypěstovali právě sokoly.

Tak jako každý rok pořádá Sokol Cleveland veřejné cvičení, tak i letos pořádal je na "nový rok" odpoledne. Je to jaksi přehled celoroční práce naší, na nějž se těší mládí i staří. Proto není divu, ač program ukazoval počátek ve 2½ hod., již ve 2 hod. síň byla obecenstvem nabyta, pouze prostor pro cvičení byl ponechán.

Program vlastní zahájen byl záky od 6 do 10 roků cvičením činkami. Oddíl první proveden byl jaksi nesměle, druhý oddíl provedli lépe a ve třetím a čtvrtém byli už jako doma. Proto není divu, že při sestupu a odchodu byli ti to malí "molodci" odměněni salvou potlesku.

V druhém čísle programu vystoupili žáci od 10 do 14 let v počtu 28 s Jos. Šicem, ukazovatelem. Již rej před cvičením se pěkně zamlouval, na to pak cvičení s tyčemi, které provedli vzorně, velmi se líbilo. Hoši sami vědomi si výsledku, vykračovali si hrdě při odchodu a provázení jsou ohromným potleskem. Ačkoliv hochy tyto jindy je těžko udržeti na uzdě, zdáli se míti pojem o tom, jak vystoupit před obecenstvem a ukázat zkázněnost. Pozoroval jsem, že odcházejí sebevědomě, a tu pojala mne jakás nebláhá předtucha, že snad některého jest to poslední veřejné cvičení. Neb jak známo, dosáhne-li který z hochů těch 14 let, jest z většiny již jeho povinností, aby si dobýval svého chleba. Mnozí rodiče, ba i sokolové myslí, když hoch pracuje, že již nepotřebuje více tělocvičnu navštěvovat. Tím se vysvětluje, proč sbory naše nepokračují. Přináší-li hoch více peněz, dostává více svobody, přijde do jiné společnosti a zároveň se odcizuje. Proto bratři hled'te vašim vlivem pů-

sobit na vaše hochy i dívky, aby jen nadále chodili do cvičení. V příštím čísle programu vystoupili žačky od 6 do 10 roků v počtu 22. Byl to krásný pohled, když při cvičení česky pěly. Při jejich odchodu mnohé matince i otci stékala radostná slza s oka.

Čtvrté číslo patřilo žačkám a sokolkám, které provedly rej jako cvičení s tyčemi velmi pěkně. Mohlo jich ale být mnohem více, kdyby naši sokolové tatíci jednali dle zásad našich a dbali jich i skutky.

Pátým číslem přišla řada na nás sokoly a čekance. Cvičili jsme s činkami a tyčemi společně bez ukazovatele. Úsudek o cvičení nemohu podat neb jsem spoluúčinkoval.

Pak následovaly hry i cvičení žáků, žaček a sokolek, které bavily obecenstvo znamenitě. Zvláště zavdčili se žáci: J. Slach, který při skoku vysokém skočil 3,8 stop a Fr. Čech skočil 3,6 st., oba odměnění byli hlučným potleskem.

Pak proveden šerm četou sokolů, který byl rovněž přítomnými přijat s pochvalou.

Následující cvičení na nářadí sokolů a čekanců bylo pěkné. Všichni hoši drželi se znamenitě. Zvláště byli jsme hrdi na sokola Tomáše Suchého, který již je 40 roků star a nechal se předčít mladšími za žádnou cenu.

Po ukončení tohoto cvičení vytvořili kruh všichni cvičící a nejpilnější žáci odměnění cenami. Starosta Jak. Vacík promluvil a zároveň poděkoval obecenstvu za hojnou návštěvu a za podporování sboru našeho i snah sokolských. Na to podělení byli všichni cvičící novoročními dárky.

Největší zásluhu o toto skvělé vystoupení má cvičitel Ant. Pánka, který velkou pozornost pracím přípravným a výcviku věnoval.

Večer pak byla taneční zábava, kde tužili se zase ostatní.

Dlužno podotknouti, že zábavní výbor pořádá maskarní ples poslední pondělí v lednu.

Po příkladu broadwayských ochotníků také zdejší Ochot. Sbor Kollár bude dávat divadelní představení ve prospěch vyslání borců od našeho sboru na závody v St. Louis. Podotknouti sluší, že sbor Kollár, jehož říditelem jest sokol Rud. Pech, vypomáhal nám již v našich počátcích. Sokolové by měli si vzít toto k srdci a podporovati sbor ten v jeho podnicích i nadále.

Na zdar!

Jos. Jilek.

Baltimore, Md., 4. ledna 1904.

Byl jsem v prosincové schůzi sboru našeho zvolen dopisovatelem za odstupujícího br. Dvořáka, jenž úřad ten po celé dva roky zastával a slasti jeho se již nabažil. Nevím, jak se v oboru tomto osvědčím, neboť byl-li předchůdce můj kritisován, domnívám se, že já nováček, budu tím spíše. Ale ať, co na srdci, to na jazyku.

Dne 21. prosince konala se v naší útulné Sokolně dojemná slavnost, byl totiž sbor baltimorských Sokolek uváděn za člena do naší drahé N. J. S. v počtu 30 údků. Pozváni byly sbor S. J. Blesk, a předsedky dámských sborů a řády Č. S. P. S. Sbor se usnesl, aby slavnost byla důstojnější, dostaviti se korporativně v kroji s oběma prapory, českým i americkým. Slavnost zahájena o osmé hodině večerní v dolním sále, jenž byl vkusně dekorován. Sokolky byly vesměs přítomny, ne však sokolové, těch dostavilo se pouze 15 v kroji a později několik bez kroje. Starosta br. Elsnic vřelou řečí oslovil shromážděné, vítaje nové údy N. J. S., sestry naše. Starostka Sokolek poděkovala, načež zasedlo se k tabuli, již setřičky milé upravily, nešetříce peněz ani námahy, načež se rozproutila volná taneční zábava. — Sokolky, jež vždy naše podniky podporují, dojísta zaslouží si od nás více pozornosti, a můžeme být jisti, že tentokrát jsme si u nich mnoho přízně nezískali.

Jako roku lonského tak i letos pořádáno bylo v Sokolně veřejné cvičení v den novoroční. Letošní návštěva obecenstva byla obrovská, větší lonské, prostorná síň Sokolny naplněna do posledního místečka. Pozvány byly zdejší ně-

mecké turnerské spolky a polské tělocvičné jednoty, jež vyslaly deputace. Cvičení zahájeno o 3. hodině odpolední řečí starosty br. Elsnice, načež proveden velký rej 64 sokolů s českými a americkými prapory. Potom následovalo cvičení s činkami malých sokolek za neutuchající pochvaly obecenstva, jež zvýšena byla nástupem Sokolek, jež velice přesně a krásně kroužily kužely. Dále na programu se nalézalo cvičení tyčemi provedené o IV. sletu všesokolském, provedené malými sokolky. Radost byla se podívat na tu drobotinu za znění sokolského pochodu se tužících a strhnuvších obecenstvo k stále novému a hojnějšímu potlesku. Opravdu br. Štětka zaslouží všechnu chválu za jeho neúmornou práci a práci s výcvikem jak dorostu tak i sokolů. Samotní zástupci cizích jednot se vyslovili velice pochvalně o výcviku žactva i sokolů, divíce se, že veškerá ta namáhavá práce jediné na bedrách br. Štětky spočívá. Na to následovala cvičení prostná provedená na sletu Čes. Obcí Sok. sokoly, pak cvičení obručemi sokolky, a cvičení na nářadí, čímž pořad ukončen. Po tom zahájen byl ples a rozproutila se srdečná zábava. Br. Štětka obdržel od Sokolek zlatý odznak sokolský, co projev úcty a uznání od svých žaček. Se sokolským Na zdar!

Franta Beneš.

Plattsmouth, Neb., 20. ledna 1904.

Jest to poprvé, co dopis sokolek plattsmouthských se objevuje v našem listu, a to za okolností velice smutných, neb sotva že jsme se sestavily v šik, abychom se spojily s velikým a mohutným celkem našim a přistoupily jsme k N. Jed. Sokolské, již tu neuprosná smrt vyrvala jednu z našich členek přispívajících, totiž sestru Matoušovou, která, ač u věku 54 let, přece mladším příklad dala a vždy se o naše zájmy zastávala, cvičení naše navštěvovala, třeba sama necvičila, přece svoji dceru Jiřinu vždy doprovázela. Proto ji vždy při cvičení pohřešujeme. Bděla tu nad námi všemi, těšila i radovala se s námi, jsouc cele naše. Povinnosti naší, abychom vyslovily soustrast dcerám, synovi, manželu a ostatním příbuzným pozůstalým. Činíme tak zvláště br. O. Matoušovi a jeho dítčím. Paměť a památka na zesnulou sestru v srdcích našich potvrzuj po leta mnohá!

Rebecca Haines.

Chicago, 24. ledna 1904.

Vzpružen slibnou budoucností našeho sboru T. J. S. Tábor, který si zvolil moji maličkost za dopisovatele—ouha! z toho však není ještě ta slibná budoucnost, tolik nechci mít na svědomí. Ale záleží v tom, že nás přibývá jako hub po dešti, tak že budeme brzy oslavovati příjmutí stého člena. Však potřebujeme u nás schopných mužů, rázných činů, abychom se z té liknavosti trochu probudili a zanechali toho živoření a debat svárných, kterými nic nezískáme, spíše ztrácíme. Volby jsme odbyli bez velkého rámusu. Většinou u nás zvykem, že starí úředníci zůstanou až na malou výjimku, když se někdo sníží a převezme úřad po svém předchůdci, který je úřadu již syt. — Dne 11. ledna vyprovodili jsme k věčnému odpočinku jednoho z nečinnějších členů našich, Františka Matušku; zemřel po dlouhé a trapné nemoci ještě v mladém věku. Ztratili jsme v něm hodného a pilného pracovníka. Budiž mu země lehkou. — Výsledek volby jest následující: starosta Jan Zeman, náměstek Jindřich Tesař, tajemník Fr. Kyzivát, účetník Josef Šlauf, pokladník Josef Vlk, domácí správce Fr. Kalivoda; důvěrníci na tři roky: Václav Petrů, Josef Pokorný a Adolf Novák; náčelník Adolf Vlk, podnáčelník Jan Kára, cvičitelé Jos. Pokorný a Jos. Novotný, praporečník Anton Vlasák, dopisovatel Fr. Kyzivát; zástupci župní: Adolf Vlk, Jos. Pokorný, Václav Čimera, Josef Šlauf; zástupci patronátu Emil Jedlička, Bohdan Šobr, Vác. Čimera, Jindřich Tesař a Fr. Kyzivát; zástupce do Stráže Osvojených Fr. Kyzivát. Schůze naše odbývají se vždy první a třetí čtvrtek v měsíci, v čísle 1300—1302 již. 41. Ave., roh 13. ul.

Fr. Kyzivát.

New York, 25. ledna 1903.

Bratři!

Před nedávným časem bylo našim zástupcům, do st. louiského sjezdu N. J. S. vyslaným, vřele doporučováno, aby hleděli k tomu, by časopis náš, "Sokol Americký", byl ve vydání svém náležitě zlepšen a dle možnosti za stávajících okolností zvětšen. — A skutečně, jubilejní onen sjezd uznal potřebu velikou toho, co se nápravy ohledně časopisu našeho týkalo a tak stalo se po dlouhém a často opěťovaném přání po většině nás všech dobře smýšlejících sokolů, že uskutečněno přání ohledně vydávání našeho milého orgánu v lepším, větším a upraveném vydání.

Neupřeme si nikdo, že jedenkaždý z nás při spatření a po prohlédnutí nového čísla Sok. Am. hrdým v myšlence se cítil, že, my sokolové česko-američtí domohli jsme se na časopis takovýto, na list, za nějž se nemusí žádný z našich zastyděti, ba právě naopak, s hrdostí a chloubou může jej ukázati kterémukoliv vzdělanému příslušníku jiné národnosti, s vysvětlením, že časopis tento jen nám první pomůckou pro rozkvet a činnost v zásadách našich, a posláni našim národním i sokolským.

Bratři! Dnes záleží na nás všech, zdali chceme sobě udržeti list náš aspoň na stupni takém, v jakém nás první číslo v novém čtvrtstoletí došlo, aneb zdali chceme jíti dále a pracovati, aby časopis tento byl stále a stále zlepšován, i po případě ještě snad zvětšen!

Co se obsahu a číselní látky dotýče, netřeba Vás snad upozorňovati zvláště, neb myslím, že každý již přečetl jste číslo první a všeobecný posudek musel být jen příznivý nás jako všech bratří a sester z měst jiných a osad našich. Nuže tedy nyní, "přičiníme se", by časopis náš došel všestranného rozšíření. Pochlubme se jím každý svému příteli a známému, dejme mu číslo na ukázkou a hledme jej získati za odběratele. Vždyť předplatné obnáší pouze 75c. na rok, to jest za 12 sešitů, a do Čech \$1.00.

Jako všem tajemníkům jednot N. J. S. bylo zasláno několik čísel na ukázkou pro získání nových odběratelů nesokolů, taktéž i mně zaslala administrace 190 výtisků s poznámenáním, aby byly rozdány mezi členy a příznivce myšlenky sokolské, se žádostí, aby co možno nejvíce odběratelů Sok. Am. se získalo.

O úpravě četby odborné a jiné nelze nijak pochybovati, jak vysvítá z čísla prvního — tato mluvím sama za sebe v celém svém bohatém celku, a osmělme se doufati, že uspokojí každého čtenáře povždy, a co hlavní — že takto naskytuje se nám řídká a vzácná příležitost seznámiti lid náš český s myšlenkou sokolskou, získati jej v řady naše, a tak šířiti náš ideál do kruhů co možno nejširších!

Na zdar!

Jos. A. Knedlhans.

Milligan, Neb., 26. ledna 1904.

Dnes po dlouhé době zasílám první dopis, a sděluji, jak naše Těl. Jed. Sokol asi působí. Nedivím se, že minulí dopisovatelé žádných zpráv neposlali, neboť tak jen sami by se kompromitovali, nechtíce psáti nepravé. Máme zde dosti členů, ale všichni jakoby ve spánku; žádný do cvičení nechodí, za to ale o schůzi horují až běda. Po schůzi pak to jde stejnou kolejí jako dříve. Při poslední schůzi slíbili si bratři, že budou pravidelně cvičiti a "lví silou ku předu kráčet", aby dostalo se jim také uznání nějakého. Budeme viděti, zda slova dodrží! Ostatně schůze jsou slabě navštěvovány tak jako cvičení!

V prosinci se odbyvala volba a zvolení následující činníci: Starosta Karel Smrha st., náměstek V. Šimáček, tajemník V. F. Bouše, účetník Tom. Jicha, pokladník K. Smrha ml., náčelník K. Smrha ml., cvičitel V. F. Bouše, dopisovatel Kamil Ondrák, praporečník Jan Kolář; výbor majetku: J. Kašák, Adolf Hamouz, V. Šimáček; účetní výbor: Jos. Jicha, Tom. Jicha, T. O. Kučera; zábavní výbor: T. Pulec, V. F. Bouše, Frant. Hrdý, J. J. Štech, Adolf Hamouz; výbor české školy: Jos. Jicha, Tom. Jicha, V. Šimá-

ček; hřbitovní výbor: J. Kašák, T. Jicha, Jos. Jicha, Hrdý, Smrha st., Bouše, Tom. Pulec.

Na zdar!

Kamil Ondrák.

Ze Župy Východní v New Yorku:

Schůze 21. září 1903.

Schůze zahájena starostou br. V. Hamplm v určitý čas. — Protokol ze schůze minulé čten a přijat. Dopisy čteny od Jednoty "Česko-Zábavní" v Clevelandě, jež zaslala župní poplatek za rok 1901—1902, úhrnem \$12.20, dále jednoty "Podlipný" z Detroit též za rok 1901—1902, celkem \$10.60. Jednoty "Fuegner" a "Svornost" platí na ceny za rok 1902 po \$1.50, a jednoty Newark na ceny za rok 1903—\$1.50. Vše s díky přijato a kvitováno. — Náčelník podává zprávu o společném cvičení, které se má odbyvati v měsíci říjnu u jednoty "Fuegner" v L. I. City. — Br. V. Hampl oznamuje, že zaslal blahopřejný telegram ku sjezdu N. J. S. do St. Louis, Mo., a účet znějící na 58 centů má být vyplacen. — Zástupce jednoty "Fuegner", bratr Jos. Sklenka, podává účet za 3 cesty do schůzí výboru na 75c., který též vyplacen. — Zprávy o sjezdu přijaty. — Úhrnný příjem v této schůzi činí \$27.30 a vydání \$1.33, tudíž odvedeno br. pokladník \$25.97. — Jelikož nic dalšího nepředléhalo, byla schůze br. starostou za skončenu prohlášena.

* * *

Schůze 19. října 1903.

Schůzi zahájil náměstek br. J. Beníšek. Z členů výboru nepřítomni bratři V. Hampl a Jos. Sklenka. Protokolní zápisky z minulé schůze po přečtení přijaty. Zpráva náčelníka o společném cvičení, které odbyváno bylo 18. října u jednoty "Fuegner" v L. I. City: Odbyván závod ve skoku vysokém z místa a zvítězili: I. Ed. Vokal od jednoty "Fuegner" a II. Fr. Lier, ml., od sokola New York. Ceny má obstarati pokladník a jednatel. — Zpráva cvičitele jednoty v Bayonne čtena a přijata. Měl celkem 12 cvičení. Podrobná zpráva má být uveřejněna v Sok. Amer. Cvičitel Tom. Štefíkovi vyplaceno úhrnem \$24.00. — Účet za poštovné br. náčelníka za III. ¼letí 1903, znějící na 30c., přijat a vyplacen. Jednotám má být oznámeno, že společná cvičení nebudou více odbyvána pro jednoty v okrsku new-yorském, neboť dle usnesení sjezdu N. J. S. budou odbyvány závody župní (státní) každý rok, mimo hlavních. — Jednatel má dopsati jednotě v Bayonne, by hleděli si zaopatřiti koně, aby cvičitel mohl je na dále navštěvovati. — Na to schůze ukončena.

* * *

Schůze 18. listopadu 1903.

Br. Vác. Hampl zahájil schůzi. Nepřítomni bratři Fr. Jicha, Jos. Bačkora a Jos. Sklenka. — Protokol ze schůze minulé čten a přijat. — Dopis od Jednoty "Blesk" z Baltimore a poukázka na \$18.50, co župní poplatek za rok 1903 za 185 členů čteny a přijaty. — Účet na cenu pro sok. Ed. Vokála na \$1.50 vyplacen. — Jednatel má dopsati jednotě v Schenectady ohledně příspěvků do župního poplatku. Čten dopis od pořadatelů Sok. Am. pro vypracování statistických dějin "Východní Župy" do památníku, jenž vydán bude N. J. S. Dopis přijat a zvolení tři bratři do výboru a sice: V. Hampl, Jos. A. Knedlhans a Stan. Sýkora na sepsání tohoto. — Zprávy náčelníka, pokladníka a jednatele přijaty. — Jednota East Islip platí \$1.30 župního poplatku za rok 1901. Přijato. Úhrnný příjem činí \$19.80. — Jelikož nic dalšího nebylo, schůze skončena.

* * *

Schůze 2. prosince 1903.

Schůzi zahájil br. V. Hampl. Z výboru nepřítomni br. Jos. Sklenka a Jos. Bačkora. — Protokolní zápisky z minulé schůze čteny a přijaty. — Další zprávy náčelníka i pokladníka přijaty. — Zástupce br. J. Sklenka omluven. — Usneseno, by členové Ústř. Výb. nechali si zhotoviti podobiznu do památníku N. J. S. — Sokol J. Beníšek podává si účet na 70c. za cestovné do schůzí výboru. — Vyplaceno na ceny

spol. cvičení v New Yorku \$3.00 a na spol. cvičení v L. I. City II. cena \$1.50. Tím schůze ukončena.

* * *

Schůze dne 17. ledna 1904.

Br. starosta V. Hampl zahájil tuto schůzi u přítomnosti celého výboru vyjma br. Beniška, který omluven. — Protokol z minulé schůze po přečtení přijat. Zprávy výborů přijaty jak oznámeny. T. J. Sokol East Islip zasilá župní poplatek za rok 1903 — 90c., a jak nám sděleno jednatelem V. V., jednota ta se rozešla a přestává býti tudíž členem N. J. Sokolské. — Br. Ant. Jahoda zasilá svoji podoběnku pro Památník N. J. S. co první náčelník Východ. Župy. S díky přijato. — Vydání v této schůzi jest: Sök. Fr. Jicha co dozorce k jednotě "Fuegner" v L. I. City v květnu 1903 26c.; náčel. Fr. Bartuněk plat náč. za II. 1/2letí \$5.00, poštovné téhož za IV. 1/4letí 52c.; Jos. A. Knedlhans, plat jednatele za rok \$10.00, poštovné téhož za rok 1903 90c., činí úhrnem vydání \$16.68. — Jednatelská zpráva za rok 1903 čtena a přijata, jak zní, a finanční výbor má ji prohlédnouti, jakož i knihy br. pokladníka a zpráva má býti v Sok. Am. uveřejněna. — Na obeznámení, že jednoty "Čech", Cleveland, "Česko-Zábavní", Cleveland, "Sokol Cleveland", Cleveland, "Budivoj" a "Podlipný" z Detroit a jednota v Lorain, O., více nespádají pod Ústř. Výb. Východní Župy od r. 1904, nýbrž do nově utvořené župy "Severo-východní", posledním sjezdem N. J. S. ustanovené, usneseno, by byl rozpočet župních peněz na hotovosti i na dluhu dosud váznoucích rozdělen na každého člena v župě, a tak rozděleno pro novou župu a župu naši. (Celou jednatelskou zprávu viz na jiném místě.) — Rozdělený rozpočet po součtu hotových peněz i dluhu činí na 1571 členů na každého po 29c. částku \$455.59, z toho přijde župě "Sev.-Vých." za 548 členů \$82.92, a dluh oněch jednot \$76.00, úhrnem 158.92 a župě Východní za 1023 členů \$194.67 a dluh jednot župy Východní 102.00, celkem \$296.67, a zbytek z rozpočtu \$3.17, což činí úhrnem ku celému jmění \$458.76. — Pro rok 1904 bude hotovost župy \$197.87. Peníze uloženy jsou u pokladníka a po přijmutí zprávy budou zaslány Ústř. Výb. župy Severo-Východní v Clevelandu, O. — Na to schůze skončena pro starý výbor a provedena nominace a volba nového výboru pro rok 1904. Z jednoty new yorské oznámení následující zástupci: V. Hampl, A. Mysliveček, Jos. A. Knedlhans, Fr. Bartuněk, Ferd. Martiny a Stan. Sýkora. Za jednotu "Fuegner": Ed. Vokál a Jos. Sklenka. Za jednotu "Svornost" nebyl žádný přítomen. — Volba provedena následovně: Za starostu Vác. Hampl, náměstek Ant. Mysliveček, jednatel Jos. A. Knedlhans, náčelník Fr. Bartuněk, I. podnáč. Ed. Vokál, finanční výbor J. Sklenka a Ferd. Martiny, II. podnáč. a župní agitátor ponechání k zvolení do příští schůze. — Zvolen výbor na opravu župních stanov ze sok. A. Mysliveček, Ed. Vokál a J. Sklenka. — Na to schůze skončena.

Na zdar!

Jos. A. Knedlhaus, jednatel.

Ze Župy Střední v St. Louis, Mo.

8. ledna 1904.

Dnes konána ustavující schůze župy stř. T. J. Sokol St. Louis zvolila své zástupce: Sádlo Cyr., Šedivec Vác., Tríska V. K., Tesař Aug., Ulrich Tom., Vuch Fr.; Mt. Pleasant Sokol: Janča Jos., Široký Franta. Schůzi zahájil podnáč. N. J. S., Aug. Tesař. Přistoupeno k ustavení se. Za starostu zvolen Šedivec, taj. a úč. Fr. Široký, pokl. Sádlo, náč. Tríska, I. podnáč. Jiroušek Jan, Chicago, II. podnáč. — Ustavující jednatel Tesař. — Usneseno dopsati o knihy a majetek do býv. sídla stř. župy. — Usneseno konati schůze každý III. čtvrtek.

Na zdar!

Fr. Široký, taj. stř. žup.

21. ledna 1904.

Nepřítomni: Šedivec, Ulrich od St. L. Sokola.

Schůzi zahájil náč. Tríska V. K. Obdrženy knihy z Chicaga od býv. taj. župy stř., bra. Doubka, jakož i hotovost

\$13.45, z čehož zapravili jsme 70c. za dovozní knih a razítka župy. Dále přijato pošt. listků za 8c. Usneseno dopsati br. Doubkovi v příčině zanesení do knížky úč. odpustění příspěvků žup. za r. '03 a dvěma sborům i za I. 1/2l. '04, čímž nebyl příjem župy stř. za '03 žádný. Usneseno zvoliti dohlížecí výbor pro sbory stř. župě patřící a ustanoven pro St. L. 1. Chicago 2, Cedar Rapids 1, Manitowoc 1. Ustavující jednatel Tesař A. oznamuje, že zakládá mnohoslibný sbor v Edwardsville, Ill., a zároveň na zřetel běře českou osadu v Mosinee, Wis. Příjem \$1353, vydej 70c.

Na zdar!

Frant. Široký, taj.

Bratrským jednotám v Střední Župě zastoupeným!

Sokolové! Doba sletu N. J. S. kvapným krokem se blíží a tu je velmi nutno, aby Župa Střední se již připravovala, má-li býti četně a vzorně zastoupena při sletu ve dnech 4—5—6 a 7. srpna v městě St. Louis, Mo., v tomto roce odbyvaném. Jelikož bude dne 6. srpna cvičení na světové výstavě, je nutno, aby co možná nejvíce cvičenců se účastnilo, jakož i závodů samých, proto žádám bratrské jednoty, aby k tomu pilně přihlížely, by ve všech tělocvičnách pilně se cvičilo a členové se tužili. — V krátké době zašlu cvičení všem jednotám v Střední Župě, aby v čas nacvičeno býti mohlo. — Zároveň žádám br. náčelníky, aby správně a v čase co nejkratším zaslali vždy zprávu náčelnickou mně k ruce, abych též mohl svým povinností řádně dostáti, což bude jen opětně Župě ku prospěchu.

Na zdar!

Vác. K. Tríska, náčelník Stř. Župy.

OZNÁMENÍ.

Všem účetníkům sokolských sborů patřících k Župě Západní. Žádám každého z vás, aby zaslali jste mně co nejdříve úplný seznam členů svého sboru.

Na zdar!

Oldřich Jelen, 1233 S. 14th Str.,
Omaha, Nebr.

***

Volby činovníků.

— T. J. Sokol South Omaha oznamuje následující nové úředníky: Jos. Šterba, star.; Bed. Dienstbier, náměst.; Jan J. Ohnesorg, taj.; Enil R. Tutsch, účet.; Jan Bartoň, pokl.

— Těl. Jed. Sokol v Brooklyn, N. Y. oznamuje následující činovníky: starosta Václav Bíza; náměstek Edward Bíza; pokladník Frant. Čerovský; účetní Frant. Hroch; správce Gustav Slabihoudek; tajemník Václav Švarc, 512 Lorimer Str.

— Těl. Jed. Sokol v St. Louis zvolila si tyto nové činovníky: Starosta Fr. J. Holman; náměstek Fr. Brabec; tajemník Karel Milčic; účetník Jos. Šedivec; pokladník Fr. Buršík; dopisovatel Vác. K. Tríska; strážce Ed. Šedivec; knihovni K. Votruba; šatník V. Procházka, Jan Fajtl; náčelník Vác. K. Tríska; podnáčelník M. Ryska.

— Těl. Jed. Sokol Svornost v Morrisania, N. Y., zvolila si tyto činovníky: Starosta Max Grabenstein, náměstek Karel Fetyk; tajemník J. Šrámek; účetní Fr. Kouble; pokladník J. Fetyk; důvěrník J. Křenek; náčelník Jan Beníšek.

— Činovníci Sokola Čech v Clevelandu, O., jsou: Starosta A. C. Petráš, náměstek J. J. Kořán, tajemník J. O. Kulas, účetník F. M. Vácha, pokladník A. Schácha, náčelník Jos. Štíbr.

— U T. J. Sokol Fuegner, Long Island, zvoleni následující činovníci pro tento rok: Starosta Anton Sádlo, náměstek Fr. Červený, tajemník Vojtěch Filip, účetník Alois Ptáček, hosp. správce Josef Veselý, náčelník Fr. Vančura, praporečník Št. Kostka, dopisovatel Jos. Sklenka.

— Těl. Jed. Sokol Podlipný v Detroit, Mich., zvolila činovníky nové jak následuje: Martin Červený, starosta; Václ. Hájek, náměstek; Boh. Masák, tajemník; Bedřich Masák, účetní; Antonín Šulc, pokladník; Jakub Fryš, domácí správce; František Štědranský, náčelník; Jan Fryš, cvičitel;

Martin Červený a Vojtěch Pešek, výbor majetku; František Masák, Jan Havlena a Jos. Vimr, účetní výbor; František Dražan a Vojtěch Paine, praporečníci; Antonín Šusterka, dopisovatel.

— Těl. Jed. Sokol v Newarku zvolila následující: Starosta, Frant. Drásta; náměstek, Jos. Fila; tajemník, Alois Rovenský; účetní, Ant. Žamburek; pokladník, Jan Švanda; náčelník, Vác. Ptáček.

— Těl. Jed. Sokol v Crete, Neb., zvolila následující činníky: Starosta Vojta Kubiček, náměstek Jan Daniel, tajemník Jos. Pařízek, účetník E. Aron, pokladník Jan Nešporý.

— Těl. Jed. Sokol v Plattsmouth, Neb., zvolila následující: Starosta Ondřej Matouš, náměstek Benedikt Slapnicka, účetník Emil Pták; Václav Říbal pokladník; L. Jiran tajemník, dopisovatel a náčelník; Václav Sochor spoludopisovatel; Ant. Kaňka, ml., místo-náčel.; výboři majetku: Ant. Tříletý, Ant. Kaňka, st., Fr. Vitámvás; domovník Ant. Kaňka, st.; Fr. Kalásek, praporečník.

— Tělocvičná a Podporující Jednota Budivoj v Detroit, Mich., zvolila následující činníky: Starosta Tomáš Škoda, místostarosta Jaroslav Hlaváček, tajemník Josef Janeček, 608 Antoine St., účet. Ant. Kos, jednatel Jos. Kubka, pokl. Jos. Štěpánek; náčel. Anton Kos, proporečník Oldřich Kostka; výbor majetku: Anton Jelínek na 3 roky, Oldřich Kostka na 3. Ven. Walde na 2, Václav Procházka na 1 Vác-Kos na 1 rok; výbor obchodní: F. Ven. Walde na 3 roky, Jos. Podaný na 3. Čeněk Pokorný na 2, Anton Masaček na 2, Václav Procházka na 1 rok; domácí správce Vojta Ulman; výbor dramatický: Alois Štok, Josef Eliáš, Josef Jileček, Josef Štěpánek, Jaroslav Hlaváček, Fr. Ven. Walde a Jan Medlin; účetní výbor: Emanuel Příborský, Josef Jonáš a Al. Štok.

Členové noví a vyloučení.

— K Sokolu Česko-Zábavný-mu v Clevelandu přijat byl Ant. Kabeláč. Odstoupili: Kar. Mráz, Lad. Přileger, Ed. Starý, Fr. Vagner. Vyloučení pro neplacení: Fr. Starý, Fr. Vácha, Jos. Semrad, Fred. Tábor.

— U T. J. Sokol Fugner v Long Island zemřel Fr. Rezek; vyloučení pro neplacení: Jiří Hroch, Alois Kostelák a Ant. Novotný; přijmut Jan Adamec; navržen Vác. Sýkora.

— Do T. J. S. Omaha přijati: Vác. Chvála, Ferd. Blázek, Leo Soukup. Odstupní listinu obdržel Jan Kruml.

— K Sokolu Žižka v Bruno, Neb., přijati následující noví členové: Vondra Jos. P., Koza Vác., Vondra Jos., Vondra Fr., Sladký Vác., Sladký Jan.

— Do T. J. Sokol v Newarku přijati: Jan Bruško, Jos. Lorenz, Frant. Havránek, Jaroslav Matyáš, Karel Ptáček, Jos. Kukal.

— Od T. J. Sokol, Omaha, Neb., odstoupil na přestupní listinu Jan Kruml.

— Do Sokola Cleveland, Cleveland, O., přijat nový člen Gustav Pansa.

— Od T. J. S. Podlipný, Detroit, Mich., vyloučen pro neplacení Jaroslav Slepíčka.

— Od T. J. S. Svornost, Morrisania, N. Y., vyloučen pro neplacení Josef Novák.

— Do T. J. Sokol v South Omaha, Neb., přijati Hynek Průcha a Ant. Hajný.

— Od T. J. Sokol v Plattsmouth, Neb., vyloučen pro neplacení Jan Janda.

— Do T. J. Sokol v Prague, Neb., přijat Vincenc Moravec; odstoupili s odstupními listinami J. G. Hohl a Jan Nedoma. Vyloučení pro neplacení Jos. Fabian a Rud. Fabian.

— Do T. J. Sokol v Brooklyn, N. Y., přijati: Anton Švarc, Frant. Vančura, Ludvík Eisler, Vác. Kačerovský, Josef Brodský.

— Do T. J. S. Čech, Cleveland, O., přijati: Jos. Čunát, R. J. Kolář, J. V. Netopil, Dr. E. J. Kočmit, Č. M. Vopa-

lecký, John Šafařík, Jos. Svoboda, Chas. J. Svoboda, Alb. Serbús, Benj. Janeček, Fr. J. Markvart.—Vystoupili: A. Nimberger, Jan Žák, Fr. Kiriján, Fr. Janeš, Jos. Růžicka.

— Do T. J. S. Mount Pleasant, v St. Louis, Mo., přijati: Otto Mantler, Ludvík Mantler, Antonín Šultz, Alois Švartz, Franta Wochovský. Navrženi: Edward Langmaier, stáří 18 roků, obydli 2818 Neosho St. a Jos. Hrdlička, 1909 Geyer av.

Zápis o schůzi výkonného výboru N. J. S.

New York, dne 1. února 1904.

Starosta F. Martyny zahájil schůzi. Z členů scházeli V. Zvoník, V. Kačerovský a A. Jahoda.

Zápis o poslední schůzi po přečtení přijat.

Finanční výbor podal zprávu, že porovnal knihy jednatele a pokladníka a oboje vynašel v úplném pořádku; zpráva přijata.

T. J. Sokol Svornost zaslala pověřující listinu, v které doporučuje sok. M. Grabensteina co člena Výk. Výb.

T. J. New York doporučuje následující bratry co členy Výk. Výb.: J. Černý, F. Martyny, F. Lier st., A. Jahoda, F. Bartuněk a K. E. Hrbek. Bez námítky přijato.

Na to přikročeno k volbě úředníků Výk. Výb. s následujícím výsledkem: Starosta F. Martyny, nám. F. Bartuněk, jednatel J. Černý, zapisovatel M. Grabenstein, pokladník F. Lier st.; výbor na tělocvik: A. Jahoda, V. Hampl, K. E. Hrbek; finanční výbor: St. Kostka, V. Zvoník a F. Hroch.

Následující účty byly předloženy a po prozkoumání k vyplacení odkázány: Za cestovné St. Kostka \$1.30, poštovné zapisovatel 60c., Národní Tiskárna v Chicagu za 5000 výtisků Sokola Amerického i se zásilkou do Čech \$201.66; panu Augustu Petřtylovi za rytiny a kresby schválené br. R. Jičínským \$67.65; pan F. Malý za 22 fotografických obrázků, schváleno br. R. Jičínským, \$4.40.

Župa západní zasílá zprávy za rok 1902 a 1903. Zároveň udává, že T. J. Tyrš, Cedar Rapids, která jest přivtělena župě střední, se dosud se župou západní nevyrovnala, a žádá Výk. Výb., aby záležitost tuto vyšetřil. Uloženo jednatelem, by záležitost tu do pořádku uvedl.

Tělocvičný Sbor Sokolek Vlasta ze St. Louis zaslal dodatečná jména členkyň.

T. J. Mt. Pleasant zasílá zprávu za čtvrté ¼letí a žádá rozličné tiskopisy. Uloženo jednatelem záležitost tuto obstarat.

T. J. Philadelphia oznamuje, že obdrželi tiskopisy jednatelem jim zasláné.

Vrchní náčelník br. Haller zasílá dopis se žádostí, by mu Výk. Výb. povolil z částky \$20, kterou sjezd povolil na tiskopisy, objednat Sokola Pražského, a zároveň by mu bylo povoleno, by mohl nechat veškeré obrázky, týkající se tělocviku, otisknout. Obojím žádostem jest vyhověno, a jednatelem má br. Hallera o tom uvědomit.

Plzenský Sokol zaslal poslední splátku na notu, a jelikož tato jest vyplacena, jest Plzenský Sokol s Výk. Výb. N. J. S. úplně vyrovnán.

T. J. Chicago oznamuje, že odebere 50 kusů Památníku, Podlipný 25, Black Wolf 12, Tyrš, Cedar Rapids 50, Crete 3.

Jednatel oznamuje, že zaslal 4 ročníky Sokola Amer. Sokolu Slávskému, a že obdržel částku \$2.00 za ně, zároveň zaslal tělocvičné knížky v obnosu 30c.

T. J. South Omaha zasílá zprávu.

Br. F. Stefek se hlásí co ohláškový jednatel Sok. Am. pro město New York a okolí. Přihlášení toto bylo přijato a br. F. Stefek byl co ohláškový jednatel ustanoven.

Národní Tiskárna z Chicaga zaslala rozličné vzorky na obal Sok. Am. Usneseno, by zůstal ten samý obal, jaký byl upotřeben na prvním čísle Sok. Am. ročník 26.

Dle usnesení sjezdu má býti vypsána Výk. Výb. cena za překlad české soustavy do řeči anglické, a Výk. Výb. nabízí cenou za překlad tento 50 doll. ve zlatě.

Usneseno, by Sok. Am. byl všem nesdruženým jednotám sokolským po dobu jednoho roku zdarma zasilán, počínaje prvním číslem 26. ročníku roku 1904.

Dle usnesení sjezdu má býti vypracováno provolání ku všem sborům sokolek a nestruženým jednotám stran přistoupení do svazku N. J. S. a sok. F. Lier st. a M. Grabenstein byli zvoleni co výbor provolání ono vypracovat.

Následující jednoty zaslaly zprávu a poplatek za 4té 1/4letí.

Plattsmouth	\$ 9.40	Zižka, Bruno	\$ 8.00
Fuegner	13.40	Chicago	34.80
Black Wolf	4.40	Budivoj	17.30
Předpl. na S. Am.	1.00	Manitowoc	6.40
T. J. Svornost	13.60	Plzen. Sokol	61.30
Popl. do fondu na sjezd		5. splátku na notu.	65.00
za r. 1904	6.70	Newark	7.70
Za tělocv. knížky	1.69	St. Louis	45.50
Čtyry roč. S. Am.	2.00	Zižka, doplatek	2.10
Schenectady	4.00	Za 1. číslo S. Am.	
Brooklyn	2.70	do Čech	—10
Čech, Clev.	59.60	Připsáno Plz. Sok.	
Crete, Neb.	12.80	za vydržov. těl. šk.	35.00
Blesk	10.60	Za knihy	2.06
Připsáno za vydržová-		Prague	18.30
ni tělocv. školy	35.00	Schuyler	20.40

Úhrnem . . . . . \$ 500.85
Z minulého měsíce 2,298.30

Úhrnem \$2,799.15

Na to schůze skončena.

M. Grabenstein, zapisovatel.

Čtvrtletní zpráva Národní Jednoty Sokolské od 1. října 1903 do 31. ledna 1904.

Příjem.

Za vstupné a příspěvky	\$ 803.90
Za prodané bondy	334.50
Výcvik a vzdělání ve sborech	8.80
Sokol Americký	25.60
Sjezdy, závody a slavnosti	6.70

\$1179.50

Hotovost z minulého čtvrtletí 2216.30

Úhrnem \$3395.80

Vydání.

Denní tělocvičné školy	80.00
Prodané bondy Sp. St.	339.60
Sokol Americký	228.90
Různé	9.39
Poštovné, dovozní a pod.	9.40
Sjezdy, závody a slavnosti	—65
Tiskopisy a různý tisk	268.49
Služné tajemníku, pokladníku a jednateli	51.25
Výcvik a vzdělání ve sborech	41.33

\$1029.01

Příjem \$3,395.80

Vydání 1,029.01

Hotovost \$2,366.79

Jan Černý, jednatel.

Příjem a vydání N. J. S. za měsíc leden '04.

Příjem.

2. ledna: T. J. S. Plattsmouth, Neb., za 4. čtvrt. 1903	\$ 9.40
5. led.: T. J. S. Fuegner, L. I., N. Y., za 4. čtvrt. '03.	13.40
8. led.: TJS Black Wolf, Kans., 4. čtvrtletí 1903.	4.40
Předplatné na S. A. od D. Smrčka, Clenburn,	
Kans.	1.00
TJS Svornost, N. Y. za 4. čtvrtletí 1903	13.60
TJS Svornost 10c poplatek na sjezd za r. 1904.	6.70
13. led.: Za tělocvičné knihy	1.69
Za čtyry ročníky S. Amerického	2.00
TJS Schenectady, N. Y., za 4. čtvrt. 1903.	4.00
TJS Brooklyn, N. Y., za 4. čtvrt. 1903.	2.70
Sokol Čech, Clev., O., za 4. čtvrt. 1903	59.60
TJS Crete, Neb., za 4. čtvrt. 1903	12.80
SJ Blesk, Baltimore, Md., za 4. čtvrt. 1903.	10.60
Přísp. na přísp. z těl. školy za r. 1903 SJ Blesk.	35.00
16. led.: TJS Zižka v Bruno, Neb., za 4. čtvrt. 1903.	8.00
Sokol Chicago, Chic., Ill., za 4. čtvrt. 1903.	34.80
TPJ Budivoj, Detroit, Mich., za 4. čtvrt. 1903.	17.30
17. led.: Č. A. S. Manitowoc, Wis., za 4. čtvrt. 1903.	6.40
18. led.: Plzenský Sokol, Chic., Ill., za 4. čtvrt. 1903.	61.30
Plzenský Sokol, pátá splátka na notu	65.00
20. led.: TJS Newark, N. J., za 4. čtvrt. 1903	7.70
22. led.: TJS, St. Louis, Mo., za 4. čtvrt. 1903	45.50
26. led.: TJS Zižka, Bruno, Neb., dopl. na 4. čt. '03.	2.10
28. led.: Za první číslo S. A., zaslané do Čech.	—10
Přísp. na notu z těl. školy za r. '03 Plz. S., Chic.	35.00
29. led.: Za tělocvičné knihy	2.06
TJS Prague, Neb., za 3. a 4. čtvrt. 1903	18.30
TJS Schuyler, Neb., za 4. čtvrt. 1903.	20.40

Úhrnem . . . . . \$ 500.85

Hotovost z minulého měsíce 2298.30

Úhrnem \$2799.15

Vydání.

4. led.: Za pojištění různých věcí V. V.	\$ 4.59
Náhrada za cesty do schůze V. V. br. V. Utratil.	1.30
13. led.: Náhrada za vydržování těl. školy za r. 1903	
S. J. Blesk, Baltimore	35.00
28. led.: Náhrada za vydržování těl. školy za r. 1903	
Plzenský Sokol, Chicago	35.00
30. led.: Za dvě knihy tisk. a čárkování, Sokol a So-	
kolek, adresář N. J. S.	19.00
500 Mendikových povelů	40.00
6000 platebních knížek	44.00
6000 stanov N. J. S.	171.00
Poštovné a express na stanovy dle účtů	20.49
Služné taj. V. V. za 4. čtvrt. 1903, M. Grabenstein	8.75
Služné poklad. V. V. za 4. čt. 1903, Fr. Lier	5.00
Služné jedn. V. V. za 4. čt. 1903, J. Černý	37.50
Jednateli za poštovné za 4. čtvrt. 1903	10.73

Úhrnem \$432.36

Příjem . . . \$2,799.15

Vydání . . . 432.36

Hotovost \$2,366.79 a sice fond pro př. běh cvič. . . . . \$ 42.85

Fond pro příští sjezd v Detroit, r. 1908. . . . . 182.17

Na United State Saving Banku 400.00

Na Germania Saving Banku 300.00

Na Dry Dock Saving Banku 300.00

Hotovost u pokladníka 1141.77

Úhrnem \$2366.79

Prosím bratrské jednoty, které nezaslaly dosud zprávy za čtvrté čtvrtletí 1903, by tak učinily neodkladně.

Na zdar!

Jan Černý, jednatel.